

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ KÜLTÜR YAYINI

1 OCAK 2013

Bütün Dünya

192297 SAYI: 2013 / 01 FİYATI: 4 TL

**Yeni Yılın
Ülkemize ve
Tüm Dünyaya**

**Adalet
Barış ve Özgürlük
Getirmesi Dileğiyle**

2013

"Teşekkürler, Haberal"

"Başkent Hastanesi" ne girerken başlıyor konukluğum. Beni güler yüzle karşılıyor, sonra kayıt işlemlerimi yapıyorlar. Dosyamı getirip, bana eşlik ediyor ve doktorumun odasına kadar götürüyorlar. Muayenem, doktorumla aramızda kalsın ama... Memnuniyetimi size de anlatmak isterim. Binasından, doktora ve tüm çalışanlarına kadar herşey tek kelimeyle mükemmel.

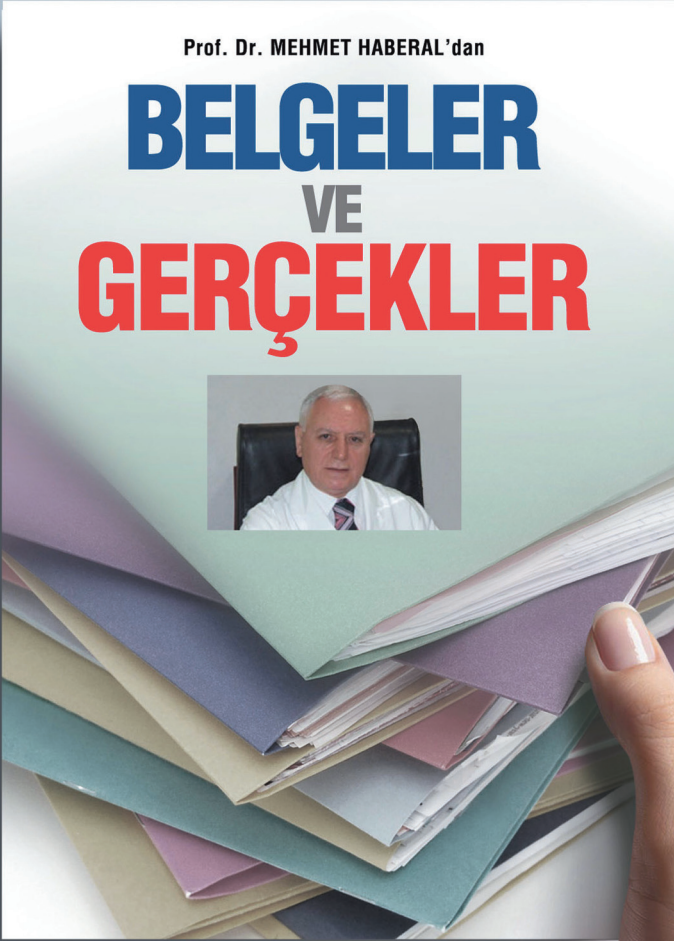
Ayrıca, bir "emekli karnesi" yle çok büyük işler de yapıyor burada... Sağlığım söz konusu olduğunda, soluğu Altunizade' deki Başkent Üniversitesi Hastanesi" nde alıyorum.

Çok teşekkür ederim size, Haberal..."

Mustafa Çakmak
Kıbrıs Gazisi, Em. Dz. Astsubay

17 Nisan 2009 tarihinde İ. Ü. Kardiyoloji Enstitüsü'ndeki tedavi sürecimden başlayarak, 11 Mart 2011 tarihinde Silivri Ceza İnfaz Kurumu'na nakledilmem ve sonrasında, T. C. Sağlık Bakanlığı'na bağlı çeşitli Devlet Hastaneleri ile Üniversite Hastaneleri tarafından, **gecikmeli de olsa defalarca doğrulanmak** zorunda kalınan **teşhis, tedavi sürecim ve yaşadığım diğer olaylar** ile ilgili bu **bilgi** ve **belgeleri**, olayların kronolojik sırasına uygun olarak, yine **yorumsuz** bir biçimde **aziz Türk Milleti'nin Yüce Yargısına** saygıyla sunuyorum.

Prof. Dr. MEHMET HABERAL

Tüm Başkent Kuruluşlarından Ücretsiz Sağlanabilir

Bütün Dünya 2000

**Başkent Üniversitesi
Adına Sahibi:**

Prof. Dr. Mehmet Haberal

Yayın Genel Yönetmeni
Mete Akyol

**Görsel Yönetmen
ve Yayın Genel Yönetmeni**
Yardımcısı :
Turgut Keskin

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Gülçin Orkut Akyol

Teknik Yapım Yönetmeni:
Faruk Güney

Yayın Danışmanı:
Yaşar Öztürk

Türk Dili Danışmanı:
Haydar Göfer

Sanat Danışmanı:
Süheyla Dinç

Redaksiyon:
Fatma Ataman

Düzeltilme Sorumlusu:
Nükheth Alicikoğlu

*Başkent Üniversitesi'nin bir kültür
hizmeti olan Bütün Dünya 2000,*

*Başkent Üniversitesi
kuruluşlarından*

*1. Cadde, No: 77, Bahçelievler,
Ankara adresindeki Aküm
Reklamcılık, Danışmanlık ve
Yayıncılık Ajansı*

*Sanayi ve Ticaret A. Ş.'nin
3. Cadde, No: 2, Yenimahalle,
Ankara adresindeki tesislerinde
basılmıştır.*

Seçiciler Kurulu:

Prof. Dr. Nevzat Bilgin (*Anısal Başkan*)

Prof. Dr. Ahmet Mumcu

Prof. Dr. Solmaz Doğanca

Prof. Dr. Sevil Öksüz

Prof. Dr. Ender Varinlioğlu,

Prof. Dr. Okay Eroskay

Prof. Dr. Fuat Çelebioğlu,

Prof. Dr. Sedefhan Oğuz,

Prof. Dr. Levent Peşkiricioğlu,

Gülbüz Atabek, Necmi Tanyolaç, Mete Tizer,

Kaya Karan, Alaettin Giray, Ayhan Erten, İlhan Banguoğlu,

Ahmet Aydede, Manuel Bilos, Cengiz Dolunay

Sürekli Yazarlar:

Yücel Aksoy, Pelin Hazar Aliabbasi, Sabriye Aşır,

Nuray Bartoschek, Sadi Bülbül, Haluk Cansın,

Yılmaz Dağdeviren, Haluk Erdemol, Sema Erdoğan,

Ali Murat Erkorkmaz, Konur Ertop, Gülbüz Evren,

Metin Gören, İlyas Halil, Mümtaz İdil, Çetin İmir,

Muzaffer İzgü, Mehmet Muhsinoğlu,

Filiz Leloğlu Oskay, Cengiz Önal, Sebahat Önen

Cengiz Özakıncı, Saniye Özden, Bekir Özgen,

Yaşar Öztürk, Rifat Serdaroğlu, İzlen Şen Toker,

İzmir Tolga, Suat Türker, Engin Ünsal, Mehmet Ünver,

Dr. Mehmet Uhrü, Orhan Velidedeoğlu, Mustafa Yıldız

Yönetim Merkezi:

10. Sokak No: 45, Bahçelievler, Ankara

Tel: (0312) 212 80 16 (pbx)

Faks: (0312) 234 12 16

İletişim Adresi:

Sedef Cad. 2446 Ada, 1. Parsel, A Blok,

Kat: 3, Da: 16, Ataşehir, 34750 İstanbul

Tel: (0216) 456 27 27 (pbx)

Faks: (0216) 456 27 29

Dağıtım: Yaysat

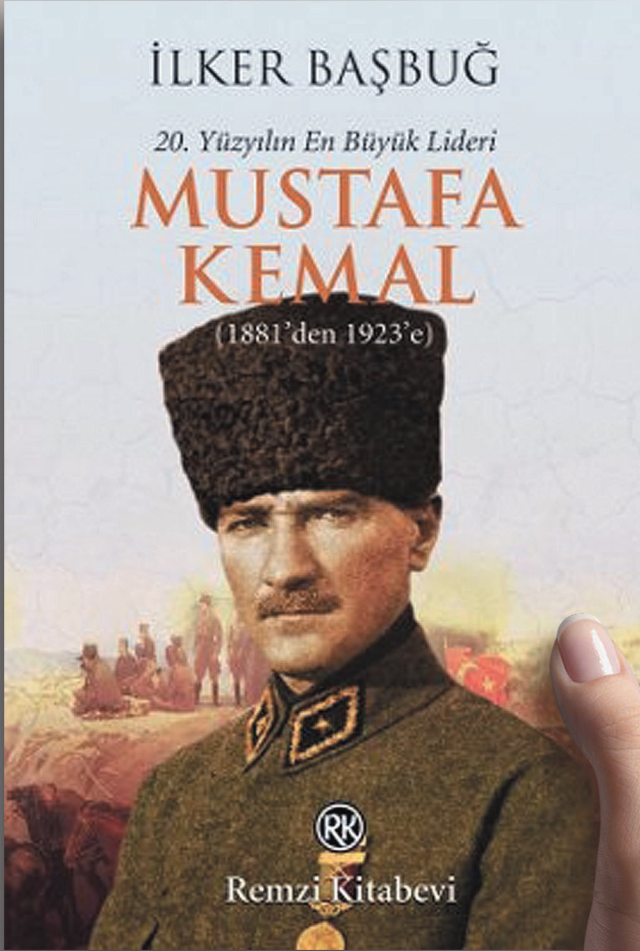
Renk Ayırımı: Mat Yapım

Basım Tarihi: 25 / 12 / 2012

www.butundunya.com.tr

butundunya@butundunya.com.tr

Mustafa Kemal Atatürk, hem kendisinin hem de ülkesinin kaderini tek başına çizen rakipsiz bir liderdir. Bu kitap, Mustafa Kemal Atatürk'ün liderlik yönünü inceleyerek, onun nasıl bir lider olduğunu doğru olarak anlatabilmek ve ulaşılan sonuçları gelecek nesillere doğru olarak yansıtabilmek amacını gütmekte ve Mustafa Kemal Atatürk'ün yaşamının 1881-1923 dönemini incelemektedir. Kitabın hazırlanmasında, Atatürk'ün kendi yazdıklarından ve söylediklerinden özellikle faydalanılmaya çalışılmıştır.

BÜTÜN KİTAPÇILARDA

- 6 Belgeler ve Gerçekler**
Mete Akyol
- 9 Yeni Bir Bilimsel Ödül**
“Mehmet Haberal Ödülü”
- 10 Orta Doğu Organ Nakli**
Derneği'nin “Mehmet Haberal
Ödülü”nü Prof. Dr. Ali Malik
Hosseini Kazandı
B.D. Yazı İşleri Bölümü
- 14 Prof. Haberal İçin**
Özgürlük Çağrısı
- 17 Prof. Haberal ile**
7 Gün 24 Saat
Prof. Dr. Zafer Öner
- 21 Kamuoyu ve Basın**
Mustafa Kemal Atatürk
- 27 Ekonomi Alanındaki**
Uygulamalar ve Gelişmeler
Cengiz Önal
- 32 Hakimiyeti Milliye Yazıları**
- 33 Türk Basını ve**
Gazetecilik Tarihi
Çetin İmir
- 40 İşte Atatürk**
İşte Cumhuriyet Mucizesi
Sinan Meydan
- 45 Türkiye Cumhuriyeti'ne**
Yahudi Soykırımı Suçlaması
Cengiz Özakıncı
- 54 “Muhteşem Yüzyıl”daki**
Ahlak Anlayışı
Konur Ertop
- 59 Fransa'nın Bourgneuf Kasabası**
Halkı Cem Sultanın Akraları mı?
Gürbüz Evren
- 64 Elma Şekeri**
Metin Gören
- 67 Canavar Minotavros'un Öyküsü**
Haluk Erdemol
- 72 Kırmızı Palmiye Böceği**
Can Pulak
- 74 Abece**
Tekin Özertem
- 78 Kim Kimdi**
Sabriye Aşır
- 83 Yeni Yıl Yazısı**
Orhan Velidedeoğlu

10

Orta Doğu Organ Nakli
Derneği'nin
“Mehmet Haberal
Ödülü”nü Prof. Dr.
Ali Malik Hosseini
Kazandı
B.D. Yazı İşleri Bölümü

21

Mustafa Kemal'in
Dünkü Işığ...
Bugünümüzü Aydınlatıyor:
Kamuoyu ve Basın
Mustafa Kemal Atatürk

- 87 Michelangelo**
Mümtaz İdil
- 91 Filmin İkinci Yarısı**
Sabriye Aşır
- 94 Kotor Körfezi'nin Masalları**
İzlen Şen Tokar
- 100 Korsan Adası**
İlyas Halil
- 105 Bir Eğitim Öyküsü**
Bekir Özgen
- 110 Selahattin Geçgel**
Sema Erdoğan
- 116 Zombi Nasıl Olunur?**
Suat Türker
- 121 Teori ve Pratik**
Sadi Bülbül
- 122 Habercikler**
Altan Alkan
- 128 İki Kardeşim Hastalandı**
Muzaffer İzgü
- 133 Demokles'in Kılıcı**
Yücel Aksoy
- 136 Su**
B.D. Yazı İşleri Bölümü

- 20 Firçalayarak**
- 44 İlk Dersimiz Türkçe**
- 63 Tıp Dünyasından Kısa Kısa**
- 115 Bilginizi Denetleyin**
- 126 Ufak Tefek Bilgiler**
- 147 Sudoku**
- 150 Poldi**
- 151 Çözümler Sayfası**
- 152 Yarının Büyükleri**
- 154 Bulmaca**
- 156 Satranç**
- 158 Ayın Kitapları**
- 160 Bir Fotoğraf Bin Sözcüğe Bedeldir**
- 142 Messaadet Dürrüzzade'nin Unutulmaz Aşkı**
Mehmet Ünver
- 148 Bakmak Görmek**
Sabriye Aşır

54 "Muhteşem Yüzyıl"daki Ahlak Anlayışı
Konur Ertop

94 Kotor Körfezi'nin Masalları
İzlen Şen Tokar

Bütün Dünya 'DAN SİZE

Mete Akyol

Prof. Haberal'ın Yeni Kitabı:

BELGELER ve GERÇEKLER

Biz ziyaretçiler için Silivri'de her Çarşamba "özel" bir gündür ama, ayın ilk Çarşamba'sı, haftanın her Çarşamba'sından daha da "özel" bir gündür.

A yın otuz gününün bir Çarşamba'sını, haftanın yedi gününün Çarşamba'sından "daha özel" yapan özelliği, açıklığıdır.

Her ayın ilk Çarşamba'sı, Silivri'de "açık görüş" günüdür, çünkü.

Ayın öteki Çarşamba'larının "geride" kalmalarının nedeni, ortak "özelsizlikleri"dir. Onların bu "özelsizlik özelliği"nin nedeni ise, ortak "tatsız tutsuz"luklarıdır.

Çünkü ayın öteki üç Çarşamba'sındaki görüşmelerin adı "kapalı görüş"tür ve ses geçirmez bir cam bölmenin iki tarafına alınan ziyaretçisiyle, özlemi arasında, kendilerine özgü bir dille yapılır.

Onlar birbirleriyle kaş göz ve el kol hareketleriyle selamlaşırlar, ağızlarını oynatarak, dudaklarını eğip, büküp, uzatarak gülücükleşirler, öpüşürler, kendi kollarını kendi göğüsle-

rinde kavuşturarak kucaklaşırlar ve...

İçine kimbilir kaç kulağın sığdırıldığı birer metrelik kabloların uçlarındaki telefonlarla birbirlerine kimbilir neyi nasıl söylerler, asıl söylemek istediklerini kimbilir kimlerden, kimbilir nasıl gizlerler.

D emir parmaklık gölgelerinin ve cam bölmeye yansıyan demir parmaklıkların bebek avucu büyüklüğündeki boşluklarından sızan ışıklarla, demir parmaklıkların gölgelerinin gözlerdeki nem birikintilerini belli etmemesi, bu tatsız tutsuz görüşmelerin tek güzel yanındır.

"Belgeler ve Gerçekler" adı, bir bölümü ayın ilk Çarşamba'sında, bir bölümü ayın öteki üç Çarşamba'sında Prof. Haberal'la görüşmelerimiz sonunda oluştu.

Prof. Haberal, cezaevindeki üçün-

cü kitabını hazırlamış, sıra, birkaç gün sonra “doğacak bebeğe” verilecek adın saptanmasına gelmişti.

Ben, “Belgelerle Gerçekler” olsun istiyordum; özlemim Haberal ise, “Belgeler ve Gerçekler” olsun adı diyordu.

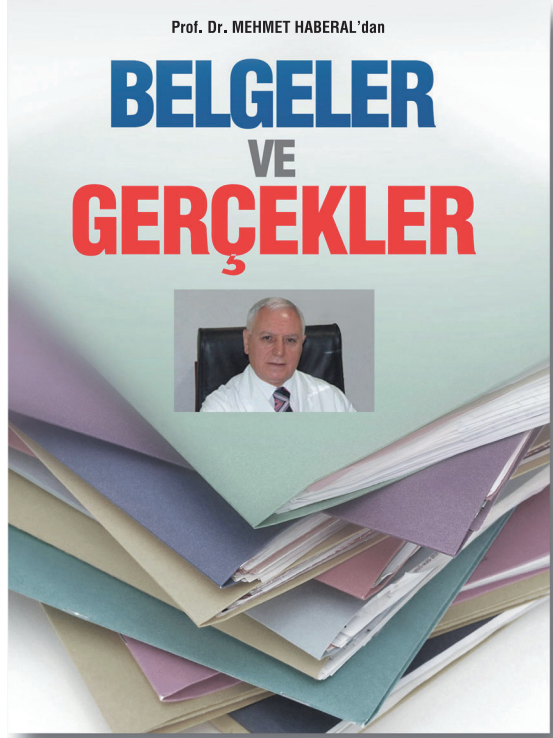
Sonunda ben, gerçekleri açıklamak gereği duydum:

“Fakat Değerli Hocam, belge, bir gerçeğin ifadesi, kanıtı, hatta gerçeğin ta kendisi değil midir?” dedim. “Bu kitap tümüyle belgelerden oluştuğuna göre ve 'Belgeler' de, bir açıdan 'Gerçekler'in kanıtları olduğuna göre, 'Belgeler ve Gerçekler' yerine “Belgelerle Gerçekler” dememiz daha doğru olmaz mı?”

Prof. Dr. Haberal da, kendi gerekçesini açıkladı:

“Burada çok önemli bir noktaya özellikle dikkat etmeni istiyorum” dedi ve şöyle sürdürdü sözlerini:

“Bir bakıma haklısın, aslında belge 'Gerçeğin kanıtıdır' ancak, bu kitaptaki kimi belgeler, ünlü yazar Shakespeare'in 'Gece hırsızın, ışık hakikatin dostudur' sözünü doğrular niteliktedir. Bu kitapta, sağlık durumum ile ilgili olarak düzenlenen belgelerle, kamuoyundan uzun zaman gizlenmeye çalı-

...sağlık durumum ile ilgili olarak düzenlenen belgelerle, gizlenmeye çalışılan ya da çarpıtılan gerçeklerin, zaman içerisinde nasıl gizlenemeyip, açıklanmak zorunda kalındığını, okuyucuya yorumsuz olarak aktarmaya çalıştım.

şılan ya da çarpıtılan gerçeklerin, ilerleyen zaman içerisinde nasıl daha fazla gizlenemeyip, aynı kurumlar tarafından açıklanmak zorunda kaldığını, okuyucuya yorumsuz olarak aktarmaya çalıştım. Bu nedenle de kitaba “BELGELER VE GERÇEKLER” adını koyarak, 'Hangi belgelerin gerçeğin kanıtı', hangi belgelerin ise 'Gerçeğin inkarı' için düzenlenmiş 'Belgeler' olduğunu, okuyucunun takdirine bıraktım.”

Sayın Haberal'ın bu açıklamasından sonra, “her belgenin, her zaman” gerçeğin kanıtı olmadığını yanı sıra, bir başka gerçeğin daha ilk kez ayırdına vardım.

Karşımda şimdi, gözle görülebilen, elle tutulabilen, ayrıca Cumhuriyetimizin hiçbir döneminde hiçbirimizin, hiç de tanık da olmadığımız, alışık da olmadığımız bambaşka bir gerçek vardı. Adını da koydum o gerçeğin, “garip bir devlet gerçeği” dedim adına.

A4 boyutlu kimi dosya sayfaları, gerçeklerden tümüyle uzakta olmalarına karşın, kimi devlet görevlilerince “Belge” kimliğiyle ileri sürülmüşler, yine onlar tarafından kendilerine özgü dünyalarının, kendilerine özgü “kuralları” çerçevesinde “gerçek belgeler” olarak kabul edilmişler ve ileri sürüldükleri belge kimlikleriyle, devlet bürokrasisi çarkında, “ciddi ciddi” işleme konulmuşlardı.

Başkent Üniversitesi'nin, Türkiye'nin çeşitli bölgelerindeki kuruluşlarına şahsen ya da epostayla başvurarak ücretsiz olarak edinebileceğiniz

”Belgeler ve Gerçekler” kitabı, hayretle göreceksiniz, başından sonuna değin, gerçek olup olmadıklarına aldırış edilmeden, devlet bürokrasisi çarkında “ciddi ciddi” işleme konulmuş “resmi” belgelerden oluşmaktadır.

nlerine sedyeyle getirilen Prof. Haberal'ı, “Aramızda hukuki süreç var” diyerek muayene etmeyeceklerini söyleyen, bu kararlarını da resmi bir yazıyla bildirmekte sakınca görmeyen doktorlardan tutun da, meslekten men edilme cezası almalarına karşın Adli Tıp'ta görev yapabilen ve kendisini muayene etmemelerine karşın Prof. Haberal'la ilgili Adli Tıp Sağlık Raporu'na imza atabilen “eski” doktorlara kadar öyle çok değişik yapıdaki devlet görevlilerinin imzalarını taşıyan “belgeler” var ki... Bu belgelerin “aslının aynı örneklerini” görünce gözlerinize inanamayacaksınız.

Son kitabının adını oluşturan “BELGELER” ve “GERÇEKLER” sözcükleri gerçekte, Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın hukuksal hiçbir gerekçe gösterilmeksizin yaklaşık dört yıldır devam eden “Haksız tutukluluk” sürecinde, onun “Yaşadığı gerçekler”in apaçık, yadsınamaz “belgeler”idir ve ayrıca...

Cumhuriyetimizin hiçbir döneminde hiçbirimizin, hiç de tanık da olmadığımız, alışık da olmadığımız "garip bir devlet gerçeği"nin de somut belgeleridir. •

www.meteakyol.com.tr

Yeni Bir Bilimsel Ödül: "Mehmet Haberal Ödülü"

Kısa adı MESOT olan Orta Doğu Organ Nakli Derneği, Profesör Mehmet Haberal adına bir bilimsel ödül oluşturdu. Derneğin iki yılda bir yapılan bilimsel kongrelerinde, organ nakli konusunda o dönemin en başarılı çalışmasının sahibi biliminsanına verilmesi kararlaştırılan "Mehmet Haberal Ödülü"nü ilkini, Şiraz'da aynı merkezde bir yılda 327 karaciğer nakli ameliyatı yapmak başarısıyla, İranlı biliminsanı Prof. Dr. Ali Malik Hosseini kazandı.

Prof. Dr. Hosseini ödülünü, Orta Doğu Organ Nakli Derneği'nin 12-15 Aralık 2012 tarihinde Abu Dabi'de yapılan 13'üncü Genel Kongresi'nde aldı ve 1987 yılında Prof. Mehmet Haberal tarafından kurulan MESOT'un tarihine, "Mehmet Haberal Ödülü"nü kazanan ilk bilim insanı olarak geçti.

Orta Doğu Organ Nakli Derneği Başkanı Prof. Marwan Masri, Beyrut'tan Silivri Cezaevi'ne gönderdiği bir mektupla Prof. Mehmet Haberal'a, adına

MESOT tarafından bilimsel bir ödül oluşturulduğu bilgisini ilettiler ve "Mehmet Haberal Ödülü" adı verdikleri ödülün ilk sahibinin, Prof. Ali Malik Hosseini olduğunu duyurdular.

İngilizce metnini bu sayfada yayımladığımız MESOT Başkanı'nın mektubunun Türkçe çevirisini ve 12-15 Aralık 2012 tarihinde Abu Dabi'de toplanan 13'üncü MESOT Genel Kongresi'nde Prof. Dr. Ali Malik Hosseini'nin ilk "Mehmet Haberal Ödülü"nü aldığı haberini, izleyen sayfalarımızda bulacaksınız.

Professor Mehmet Haberal
Founder and President elect
Middle East Society of organ transplantation (MESOT)

Beirut 8/12/2012

Dear Professor Haberal,

It gives me great pleasure to inform you the MESOT council have established an achievement award in transplantation under your name: The Mehmet Haberal Award for best deceased transplant program.

The MESOT council named this award in your name as a recognition of your scientific and humanitarian contribution to the society and to its country members specifically the support you have given to the earth quake victims in both Iran and Pakistan and to Lebanon during the year 2006 war

This winner of this year award is professor Malek Husseini from Shiraz Iran for performing the highest number of liver transplant by one center in one year (327)

I trust that we will soon see you among us participating in our scientific debates. This is where you truly belong.

Sincerely
Professor marwan Masri
MESOT President

Marwan Masri

Sheikha Fatma
President of the Family Development Foundation, President of the
Congress of the Middle East
Society for Organ Transplantation
12 - 15 December 2012
Abu Dhabi, UAE

BÜTÜN DÜNYA
Yazı İşleri Bölümü

Orta Doğu Organ Nakli Derneği'nin **"Mehmet Haberal Ödülü"nü** Prof. Dr. **Ali Malik Hosseini** kazandı.

Orta Doğu Organ Nakli Derneği'nin Prof. Dr. Mehmet Haberal adına oluşturduğu "Mehmet Haberal Ödülü"nü, bir yılda 327 karaciğer nakli ameliyatı yapma başarısıyla İranlı bilim insanı Prof. Dr. Ali Malik Hosseini kazandı.

Prof. Dr. Ali Malik Hosseini
"Mehmet Haberal Ödülü" ile...

Orta Doğu Organ Nakli Derneği'nin Prof. Dr. Mehmet Haberal adına oluşturduğu "Mehmet Haberal Ödülü"nü, bir yılda 327 karaciğer nakli ameliyatı yapma başarısıyla İranlı biliminsanı Prof. Dr. Ali Malik Hosseini kazandı.

"Mehmet Haberal Ödülü"nüün ilk sahibi Prof. Dr. Hosseini'ye ödülünü, MESOT'un 12-15 Aralık 2012 tarihlerinde Abu Dabi'de toplanan ve 800'ün üzerinde biliminsanın katıldığı 13'üncü Genel Kongresi'nde, dernek başkanı Prof. Marwan Masri verdi.

Dünya Organ Nakli Derneği Başkanı Prof. Dr. Francis Delmonico'nun da katıldığı ve "Mehmet Haberal Ödülü"nüün ilk kez verildiği 13'üncü MESOT Genel Kongresi'nin açılışını Başkan Prof. Dr. Marwan Masri, kongreye başarı dileklerini gönderen Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın mesajını okuyarak yaptı.

Başkent Üniversitesi'nin 20'den fazla bilimsel bildiri sunan 18 öğretim üyesiyle katıldığı 13'üncü Genel Kongre'de, 2014

(*Üstteki Resim) **Mona Al Rukhaimi** Mesot, 2012 Kongre Eşbaşkanı - **Bassam Saeed** Mesot Genel Sekreteri **Ali Abdulkareem Al Obaidli** Mesot, 2012 Kongre Başkanı-**Marwan Masri** Mesot 2010- 2012 Başkanı- **Ali Malik Hosseini** Mesot 2012-2014 Başkanı-**Anwar Naqvi** Eğitim Komitesi Başkanı, Mesot Yön. Kurulu Üyesi - **Gökhan Moray** Mesot Üyesi (Sayman Feza Karakayalı'yı temsilen)

Ortadoğu Organ Nakli Derneği toplantısı yıllık değerlendirme çalışmaları
Alireza Bagheri Mesot, Etik Kurul Üyesi - Adibul Hasan Rizvi Etik Kurul Başkanı - Faissal A. M. Shaheen Eğitim Komitesi Başkanı - Bassam Saeed Mesot Genel Sekreteri

Ortadoğu Organ Nakli Derneği
Ödül Plaketi

yılında İstanbul'daki 14'üncü Genel Kongre'nin, Prof. Dr. Mehmet Haberal'in başkanlığında yapılması kararı

12

ile Prof. Dr. Mehmet Haberal'in yeni dönem başkanlığı da oybirliğiyle onaylandı.

Prof. Haberal, 1987 yılında kurduğu ve Orta Doğu ülkeleri yanı sıra Pakistan'lı organ nakli uzmanı biliminsanlarının da üye oldukları MESOT tarafından, kendi adına bir başarı ödülü oluşturduğu haberini, dernek başkanının Silivri Cezaevi'ne gönderdiği bir mektuptan öğrenmişti.

Başkan Prof. Dr. Masri, bu mektubunda şöyle diyordu: "MESOT, Orta Doğu Organ Nakli Derneği Konseyi'nin,

'Mehmet Haberal Ödülü' adı ile bir başarı ödülü oluşturduğu bilgisini size iletmem, benim için büyük bir mutluluktur.

Bu ödüle sizin adınızı vermemizin

Orta Doğu Organ Nakli Derneği'nin 2012 yılı toplantısı geniş bir katılımı yapıldı (üstte) Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın katılmadığı toplantı için gönderdiği kutlama çiçeği. (sağda)

nedeni, derneğimize olan bilimsel ve insansal katkılarınız yanı sıra, en zor günlerinde derneğimiz üyesi ülkelere, özellikle deprem felakatine uğrayan İran ve Pakistan'daki depremedelere ve 2006 savaşında Lübnan'a verdiğiniz desteğinizi hiçbir zaman unutmamamızdır.

Bu yıl oluşturduğumuz 'Mehmet Haberal Ödülü'nün ilki ni, Şiraz'da aynı merkezde bir yılda 327 karaciğer nakli ameliyatı

yapma başarısı nedeniyle İranlı Profesör Ali Malik Hosseini kazanmıştır.

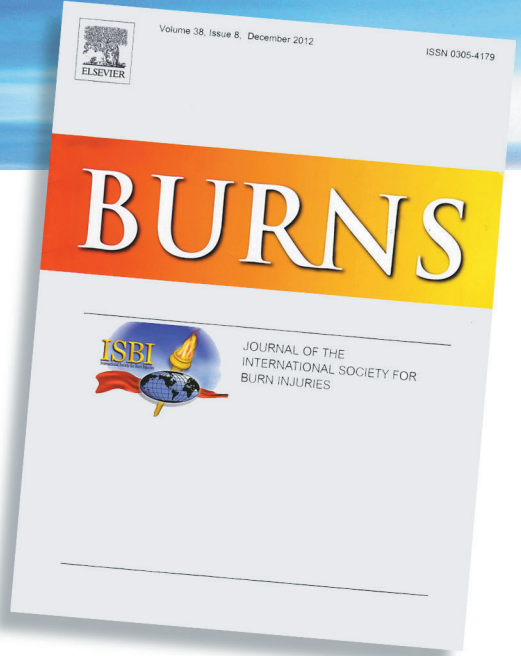
Gerçekten ait olduğunuz ve her zaman bulunmanız gereken bilimsel toplantılarımızda sizi en kısa zamanda yeniden aramızda göreceğimize inanıyoruz.

*En içtenlikli duygularımızla,
Profesör Marwan Masri
MESOT Başkanı."*

Prof. Haberal için Özgürlük Çağrısı

Dünya Yanık Derneği'nin resmi yayın organı aylık **Burns** dergisinin Aralık 2012 tarihli sayısında, "Prof. Dr. Mehmet Haberal için Özgürlük Çağrısı" bildirisi yayımlandı.

Dünya Yanık Derneği'nin 12 Eylül 2012 tarihinde Edinburg'ta yapılan ve 59 ülkeden 1050 uzman doktorun katıldığı 16'ncı Genel Kongresi'nde, katılımcı üyelerin oybirliğiyle onayladıkları ve Dernek Başkanı Prof. Dr. David P. Mackie imzasıyla yayımlanan bildiri bu kez, Burns dergisinin birinci sayfasında, yine Başkan Prof. Dr. David P. Mackie imzasıyla yayımlandı. "Derneğimizin önceki başkanı Prof. Dr. Mehmet Haberal, ülkesi Türkiye'de üç yıl, beş aydan buyana cezaevinde tutuklu bulunmaktadır" tümcesiyle başlayan ve "Bu tablo, insanlık için olduğu kadar, derneğimiz açısından da büyük bir üzüntü ve kuşku

oluşturmaktadır" ifadeyle sürdürülen "Özgürlük Çağrısı"nda, "Tıp bilimine önemli katkılarda bulunan ve dünyaca tanınmış değerli cerrah ve akademisyen meslektaşımız Prof. Haberal, Türkiye'de kurduğu beş yanık tedavi merkezi ile ülke insanlarına bu konuda da büyük hizmetlerde bulunmuştur" deniliyor ve yanık tedavisi konusunda onun, Türkiye'deki ve dünyadaki hizmetleri anlatılıyor.

Dünyadaki tüm uzman doktorlara gönderilen Burns dergisindeki "Prof. Dr. Mehmet Haberal'a Özgürlük Çağrısı" bildirisi, şöyle sürmektedir:

"Prof. Dr. Haberal, 1980 yılında Türkiye Yanık Derneği'ni kurduktan dört yıl sonra Akdeniz Yanık Derneği'ni, daha sonra Ortadoğu Yanık ve Yangın Afetleri Derneği'ni kurmuş, Dünya Yanık Derneği, Felaket Kurulu Başkanlığı'nı da yaptığı Dünya Yanık Derneği'nde, büyük hizmetlerde bulunmuş, bu başarıları sonunda 2006-2008 döneminde dernek başkanlığına, 2010 yılında da Dünya Yanık Derneği'nin onursal üyeliğine seçilmiştir.

2000'den fazla böbrek ve karaci-

ELSEVIER

Available online at www.sciencedirect.com

SciVerse ScienceDirect

journal homepage: www.elsevier.com/locate/burns

Letter to the Editor

Statement regarding Professor doctor Mehmet Haberal, issued by the International Society for Burn Injuries, and unanimously passed by the General Assembly, September 12, 2012

It is a matter of great concern that Professor Doctor Mehmet Haberal, past-president of this Society, has been held in detention by the Turkish authorities for the past three years and five months.

Dr. Haberal is an eminent surgeon and academic whose contributions to medicine have spread far beyond the borders of Turkey. He has been a major figure in the development of burn care in Turkey, having established five burn centres throughout the country. His commitment to burn medicine is well documented. In 1980, he established the Turkish Burn Foundation and four years later he became a founding member of the Mediterranean Burn Council. Later he established the Middle East Fire and Disaster Society. He has supported the International Society for Burn Injuries for many years, including chairmanship of the ISBI Disaster Committee. In 2006, having served on the Executive Committee, he became President of the International Society for Burn Injuries from 2006 to 2008.

Remarkably, these achievements have been more than equalled by his contributions to other fields of medicine, notably transplantation surgery and renal dialysis. He has performed well over 2000 kidney and liver transplant operations and his dialysis network provides relief to a large proportion of Turkish patients suffering renal failure. In 1993 he established Baskent University in Ankara, which is responsible for six hospitals located throughout the country. He is author and co-author of more than 1400 scientific articles and book chapters in Turkish and English, and serves on the editorial boards of several medical journals. His contributions to medicine have been widely recognised internationally and he has received numerous honours, including the Millennium Medal of the International Transplantation Society, and

honorary memberships of the American Surgical Association and the American College of Surgeons. In 2010, he made honorary member of the International Society for Burn Injuries.

On April 13 2009, Dr. Haberal was arrested by the Turkish authorities on allegations of anti-government activities. Since then he has been charged with "crimes against the State", although these have never been specified, and no conviction has followed. Despite his vigorous denial of all charges and his election to the Turkish legislature in 2011, he remains in custody to this day. During his incarceration he has suffered considerable personal hardship.

Concern for Dr. Haberal has been expressed by colleagues and institutions from around the world, including the Human Rights Commission of the Institute of Medicine, the American College of Surgeons, the International College of Surgeons and the Transplantation Society.

The International Society for Burn Injuries willingly joins this international appeal on behalf of Mehmet Haberal. We appeal to the Turkish authorities to ensure a fair and speedy conclusion to his judicial process, or to grant him his freedom forthwith.

David P. Mackie
President, International Society for Burn Injuries, The Netherlands
E-mail address: sd.mackie@wzss.nl (D.P. Mackie)

0305-4179/\$36.00
© 2012 Elsevier Ltd and ISBI. All rights reserved.
<http://dx.doi.org/10.1016/j.burns.2012.10.001>

Burns dergisinin birinci sayfasında, Başkan Prof. Dr. David P. Mackie imzasıyla yayımlanan "Prof. Haberal'a Özgürlük" çağrısı yazısı

ğer naklini gerçekleştiren ve ülkenin çeşitli yerlerinde kurduğu çok sayıdaki diyaliz merkezlerinde binlerce hastanın sağlığına kavuşmasını sağlayan Prof. Dr. Haberal, 1993 yılında Ankara'da Başkent Üniversitesi'ni kurmuştur.

Başkent Üniversitesi Ankara'da bulunan üç hastanesinin yanı sıra ülkenin altı kentinde yerleşik hastanele-

riyle halka önemli sağlık hizmetlerinde bulunmaktadırdır. Prof. Dr. Haberal Türkçe ve İngilizce 1400’den fazla bilimsel makale yayımlamış, tıbbi yayın kurullarında etkili çalışmaları yapmıştır.

Cerrahi alandaki başarıları ve tıp bilimine katkıları uluslararası tıp kuruluşları tarafından takdirle izlenen Prof. Haberal, Uluslararası Organ Nakli Derneği’nin “Dünyada Organ Nakli Öncüleri Milenyum Ödülü”, “Amerikan Cerrahlar Derneği” ile “Amerikan Cerrahlar Koleji” onursal üyelik ödülleri de içeren çok sayıda ödül almıştır.

Prof. Haberal, 13 Nisan 2009 tarihinde Türk yetkilileri tarafından "hükümet karşıtı çalışmalarda bulunduğu" ileri sürülerek tutuklanmış, belirli herhangi bir kanıt ve hüküm olmamasına, hatta suçunun ne olduğu belirtilmemesine, tüm savlara şiddetle ve belgelerle karşı çıkmasına ve 2011 yılında milletvekili seçilmesine karşın tutukluluğuna halen son verilmemiştir.

Tıp Enstitüsü İnsan Hakları Kurulu, Amerikan Cerrahlar Okulu, Uluslararası Cerrahlar Koleji ve Dünya Organ Nakli Derneği’nin de aralarında bulunduğu dünyadaki önemli tıp kuruluşları ve duyarlı birçok meslektaş,

Prof. Haberal, belirli herhangi bir kanıt ve hüküm olmamasına, hatta suçunun ne olduğu belirtilmemesine, tüm savlara şiddetle ve belgelerle karşı çıkmasına ve 2011 yılında milletvekili seçilmesine karşın tutukluluğuna halen son verilmemiştir.

Prof. Haberal’a uygulanan bu tutum nedeniyle üzüntü ve kaygılarını dile getirmişler, bu değerli bilim adamının en kısa sürede serbest bırakılması için dünya kamuoyuna çağrıda bulunmuşlardır.

Yanık Derneği olarak biz de, Prof. Dr. Mehmet Haberal adına yapılan uluslararası bu çağrılara tüm içtenliğimizle katılıyor ve süratli bir adil hukuk süreci sağlanarak Prof. Haberal’ın en kısa sürede özgürlüğüne kavuşturulmasına yardımcı olmaları için biz de Türk yetkililere çağrıda bulunuyoruz.

*Prof. Dr. David P. Mackie
Başkan, Uluslararası Yanık Tedavi
Derneği*

Başkent Üniversitesi Prof. Dr. Mehmet Haberal Bilim ve Sanat Etkinlikleri

Başkent Üniversitesi'nde 13-20 Kasım 2012 tarihleri arasında düzenlenen **Prof. Dr. Mehmet Haberal Bilim ve Sanat Etkinlikleri**, yedi gün boyunca farklı kültürlerden müzik etkinlikleri ile devam etti. Coşkulu bir katılımın yaşandığı programın son gününde

Prof. Dr. Mehmet Haberal ile çalışma fırsatı bulan arkadaşları **Prof. Dr. Zafer Öner**, **Prof. Dr. Gülnaz Aslan** ve **Prof. Dr. Gökhan Moray**, Prof. Haberal ile yaşadıkları ilginç anıları etkinliğe katılan konuklarla paylaştı.

İlgi ile okuyacağımıza inandığımız ve gelecek sayılarımızda da devam edecek yazı dizimize Prof. Dr. Zafer Öner'in anılarıyla başlıyoruz.

Prof. Haberal ile 7 Gün 24 Saat

Prof. Dr. Zafer Öner'den naklen

BİR MASAL

Bir varmış bir yokmuş. Kökü çok eskilere dayanan, çok büyük bir dünya devleti varmış. Günün birinde büyük bir harpten sonra yenik düşmüş. Bütün

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Mehmet Haberal
Bilim ve Sanat Etkinlikleri

Başkent Üniversitesi 13 14 15
Kasım 2012
Sanat Günleri
2 Yer: Prof. Dr. İhsan Doğramacı Konferans Salonu

Program:

13 Kasım 2012 Salı
Saat: 16.00
Okan Murat ÖZTÜRK / Bağlama - Vokal
"SON USTAYA SAVGI KONSERİ"

Saat: 19.30
ANKARA GENÇLİK SENFONİ ORKESTRASI
Şef: Othman ORHON
Solist: Eyül KAYAHAN / Fagot
Banda Zeynep KOKSAL / Kemane

14 Kasım 2012 Çarşamba
Saat: 14.30
Onder FOÇAN / Workshop
"Jazz Üzerine"

15 Kasım 2012 Perşembe
Saat: 16.00
Resital
Ceren BARAN / Gitar
Saat: 19.30

tün tersanelerine girilmiş, orduları dağıtılmış ve yurdun her köşesi işgal edilmiş. Yönetenler her türlü kararı galip devletlere bırakmış. Tam bu sırada ismini anmaktan korktuğum birisi çıkmış, bütün yurtseverleri toplamış.

Yeniden şahlanan bir ruh ve güçle, birlik ve beraberlik içinde, damarlarındaki asil kanın da kudretiyle ülkeyi kurtarmışlar.

Savaştan sonra öyle bir cumhuriyet nesli oluşmuş ki seferberlik bu kez eğitimde, bayındırlıkta, sağlıkta her alanda ve çok zor şartlarda devam etmiş. At sırtında, gerektiğinde yürüyerek ülkenin en uca köşelere hizmet götürmüşler. Ülkelerini çağdaş medeniyet düzeyine yükseltmek için çabalamış, güzel devrimler yapmışlar.

Ama içlerinde başından beri bu durumdan hoşlanmayan insanlar da varmış. Devrimleri önlemek, hızını kesmek için hiçbir fırsatı kaçırmıyor ellerinden ne geliyorsa yapıyorlarmış. Zamanla bu yüce cumhuriyet ruhu sönmeye, sinmeye başlamış. İnsanlar kendi çıkarlarını ülkenin çıkarlarının önünde tutmaya başlamışlar. Köşe dönmeçilik, emeksiz kazanma hırsı, ayrımcılık, bölücülük, tarikatçılık hız kazanmış, ülkenin yönü batıdan doğuya döner gibi olmuş ve o cumhuriyetin

temiz ruhu maalesef kıyıda köşede kalmış.

İşte ben bugün sizlere o kıyıda köşede kalmış ancak onurundan kaybetmemiş Cumhuriyetin o ilk günlerindeki ruhu "hâlâ bedeninde taşıyanlardan" bir kişiyi, bir cesur yüreği, dilimin döndüğü ve tanıdığım kadarıyla anlatmaya çalışacağım.

EN ÇALIŞKAN DOKTORUMUZ

1968'in yaz tatilinin ilk günleriydi. Stajyerdim, kalçadan iğne uygulaması öğrenmek amacıyla genel cerrahi bö-

Prof. Dr. Zafer Öner 1947 yılında Gaziantep' de doğmuştur. İlk öğrenimini Kilis' te, orta öğrenimini Ankara Atatürk Lisesi' nde tamamlamıştır. 1965 yılında girdiği Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesinden 1972 yılında mezun olan Öner, 1977 yılında Genel Cerrahi ihtisasını tamamladı. 1979 yılında "Periferik mast hücrelerinin stres ülseri gelişimine katkısı" üzerine yaptığı çalışmalarla Ph. D ünvanını aldı. 1982 yılında doçent, 1988 de profesör oldu. Özellikle meme ve endokrin cerrahisi, ayrıca gastrointestinal cerrahi, laparoskopik cerrahi, safra yolları ve pankreas cerrahisi, transplanstasyon ve yanık ile ilgilenmektedir. İngilizce ve Fransızca bilmektedir. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi' nde Genel Cerrahi Anabilim Dalı Genel Cerrahi Uzmanı olarak görev yapmaktadır.

lümüne gittim. Servisteki hemşire bana, "Koridorun sonundaki odada yanık pansumamı var, onu da görebilirsin." dedi.

Odada, rengi sarıya dönmüş bir banyo küveti içinde yanık tedavisi yapılan bir hasta vardı. Hasta sürekli söylenip, yakınıyor, doktor da "Tamam, bitti, bitti..." diyerek hastasını yatıştırmaya çalışıyordu.

Canı burnunda olan doktor beni görünce "Ne dikiliyorsun orda?" diyerek tersledi. Hemşire hanım "Arkadaş stajyer, yardıma geldi" deyince doktor da "O zaman tut şunun ucundan" dedi. Söylediklerini yapmaya çalıştım ve pansumamı birlikte bitirdik.

Hemşireye kim olduğunu sordum. "Mehmet Haberal. En çalışkan doktorumuz." diyerek yanıtladı.

Sonunda biraz rahatlayan hastanın yanağına hafifçe dokundu, "Haydi geçmiş olsun yarın görüşürüz." diyerek koşar adımlarla uzaklaştı.

Hemşireye kim olduğunu sordum. "Mehmet Haberal... En çalışkan doktorumuz." diyerek yanıtladı. Bana eşlik eden bu hemşire genel cerrahinin sovrumlusu, yüksek hemşirelik okulunun ilk mezunlarından, otoritesiyle meşhur Sadiye Hanım'dı.

Ben o gün o odada stres altında gösterilen şefkat ve sabrın ne demek olduğunu gördüm, Haberal'dan.

ARKADAŞLIĞA VERİLEN DEĞER

Sonra stajlar başladı. Bir stajiyer arkadaşımız vardı. Nörolojideki bayan asistanlardan birini rahatsız etmiş. Bayan asistan genel cerrahi başasistanlarından birinin eşi... Başasistan bunun hesabını sormak için stajyerin yolunu kesince çıkan arbedede düşmüş ve omzu çıkmış.

Olaydan sonra mağdur baş asistanın arkadaşı olan Haberal'ın o stajyer arkadaşı aradığını duyduk. Peşine düşmesine rağmen, Haberal'ın stajyere ulaşmadığını biliyoruz.

Sonraki günlerde stajyerin eğitime defterinin arasında büyük bir bıçakla geldiğini ve servislerde dolaştığını duyduk. Herkes bıçağın bir saldırı veya savunma amacı ile taşındığını düşünse de durum biraz farklıydı. Taccizci stajyerimiz, sapı ve ucu defterinin dışına kadar taşan o kocaman ekmek bıçağını meğer aşık olduğu stajyer kıza hediye etmek amacıyla taşıyormuş. Sonunda stajyerin aslında bir şizofren olduğu anlaşıldı.

Rahmetli hocamız psikiatri profesörü Leyla Zileli bize "Çocuklar arkadaşınıza sahip çıkın, onunla ilgilenin; tedavisini olumlu yönde etkiler" şeklinde tavsiyeler vermeye başladığında bu arkadaş çoktan Bakırköy'e doğru yola çıkmıştı.

Ben bu olayda Haberal'ın arkadaşlığa verdiği değeri ve bir dostuna yapılan yanlış bir davranışı kendisine yapılmış gibi sayarak verdiği tepkiyi gördüm. •

Fırçalayarak

Serdar Günbilen

Mustafa Kemal'in
Dünkü Işığ...
Bugünümüzü
Aydınlatıyor:

Kamuoyu ve Basın

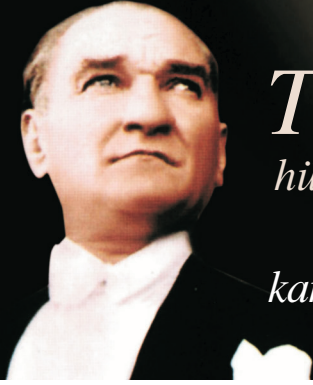

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurucusu büyük önder Mustafa Kemal Atatürk, yalnızca bir asker, komutan, diplomat, politikacı ve devlet adamı değildi. O, bir düşünerdü de... Onun, ulusumuzun toplumsal yapısı, uygarlık ve çağdaşlık anlayışı, dinsel inancı ile "Türk" ve "insan" olmanın anlamı konusunda yazdığı kimi yazılar ve konuşmalar, üzücüdür ki, Türk halkına ulaştırılmamıştır. Türk halkının büyük bir bölümü, bu nedenle, Atatürk'ü, tanıması gerektiği düzeyde tanıyamamış, ve gerektiği düzeyde anlayamamıştır. **Bütün Dünya, bu sayıdan başlayarak, Atatürk'ün Türk halkına yeterince ulaşamamış bu yazılarını, sürekli olarak yayımlayacaktır.**

(18)
azığı insanların para ile
gaptiridirelani mabuat
mice dalalar vardır. As En
adı yalmaları ifade mabuat
atın Kallani ledigi vassidir.
mabuat ne fıkri kuruyetini
maray Kaldığı başka tekkle
ler de vardır. Mabuatın
ve hatta f. sa Cemiyetlerinin
melli hükümetin cevinde Park.
laraki nigeri neye vassidi
gizli mabuatlara alab olma
sından Kaldıkları. Mabuatın
para ile satılı alınılı Enarı, Bayal.
mabuat nigeri para alınılı
mabuat nigeri gizli teki
negotat sadece cevinde vassidi
vassidi mabuatın
cevin, ista bünlerin f. Kaldı

Millî egemenlik esasına dayalı temsili bir hükûmette, kamuoyu büyük bir rol oynar. Basın ve toplantı hürriyetleri olmadan ve topluma ait işler hakkında geniş bir tenkit sahası bırakılmadan kamuoyu vazifesini yapamaz. Millî egemenlik ve temsili hükû-

lislerin bu fikirleri temsil edebilmesi, çok zaman devam etmez. Kamuoyu, milletin içinden taşan çeşitli fikirler denizidir. O denizde çeşitli akımlar, çeşitli münakaşa dalgaları meydana getirir. Kamuoyu ruhî bir ortamdır. Orada cereyan eden fikir mücadelesi, dikkatli gözlerden gizli kalmaz. Eski

Tenkit ve münakaşa tamamen hürdür... Hükûmeti ve meclisi dikkatli bulunduran kamuoyunun tenkit hürriyetidir.

met fikrinin yayılması ve yükselmesi ancak kamuoyunun faaliyeti ile mümkündür.

Hükûmetin fikri, memleketin fikrini temsil etmelidir. Hükûmet memleketin fikrini anlayabilmek için, bu fikrin belirmesine neden olan vasıtalara sahip olmalıdır.

Gerçi hükûmet, seçim zamanlarında milletin fikirlerini öğrenir; seçilmiş olan meclisler de milletin fikrini temsil ederler. Fakat milletin seçim zamanlarında belirttiği fikirler sabit kalmaz. Bu sebeple, mec-

demokrasilerde, bu fikir mücadelesi, bütün vatandaşların her gün bir arada toplanarak yaptıkları toplantılarda meydana geliyordu. Bugün vatandaşların sayısal çokluğu ve medeni hayatın vatandaşlara yüklediği günlük işler, onların maddeten ve her gün bir arada toplanmalarına imkân bırakmamıştır. Bu sebeple kamuoyu ideal bir ortam olmuştur ki, bu ortamda topluma ait işlerin tenkidi şu özellikleri gösterir:

a-Tenkit ve münakaşa tamamen hürdür. Bu hürriyet, herkes tarafından, hiç kimsenin etkisi olmadan, kendi

kendine kullanılır. Hükûmeti ve meclisi dikkatli bulunduran kamuoyunun tenkit hürriyetidir.

B- Kamuoyunun tenkit hürriyeti, başlıca çok sayıdaki yayınlar ile olur. Yayınlar yolsuzluklara engel olur ve hükûmet organlarını vazifelerini doğru yapmaya mecbur eder. Yayın en etkin kontrol vasıtalarındandır. Bu noktada, tenkidin kolay ve fakat yapmanın güç olduğu hakikatinin unutulmaması lazımdır.

Onun için, toplumun iyiliği fikri, her türlü tenkitlere ve münakaşalara daima hakim ve esas tutulmalıdır.

Yayınlar yolsuzluklara engel olur ve hükûmet organlarını vazifelerini doğru yapmaya mecbur eder. Yayın en etkin kontrol vasıtalarındandır.

Gerekli görülen fikirler, toplumun iyiliği adına ortaya atılmalıdır. Bu fikir, hareket noktası olunca, tenkit ve münakaşa, devletin de iyiliği adına yapılmış ve vatandaşların sosyal ve siyasi terbiyelerini yükseltmeye hizmet etmiş olur.

C-Topluma ait işleri tenkit hürriyeti, hükûmet ile millet arasında bir anlaşma ortamı meydana getirir. Hükûmet yayın yoluyla kamuoyunu anlar ve gerektiğinde lüzumlu olan belgelerle onu aydınlatır. Hükûmetin milleti ve milletin hükûmeti anlaması, bunların tek vücut olmalarını ve kalmalarını sağlar. Gerçek kamuoyu, dışarıdan kimsenin etkisi olmaksızın doğal olarak mevcut olan duygu ve düşünceler-

rin yine doğal olarak yarattığı bir havadır. Halbuki insan daima etki altında kalır. Yalnız yeter ki bu etki, toplumu meydana getiren insanların hakikaten onları düşünen ve bütün varlığını onlara adayanlar tarafından yaratılmış olsun. Bu şekilde yaratılacak olan kamuoyu bu memleketin geleceğini sağlayabilir. Yoksa esen herhangi bir hava ile değişebilecek bir kamuoyu içinde yaşarsak yarına güvenmek mümkün olmaz. Türk milletinin sağlam bir fikre sahip olmasını sağlamak amacımızdır. Yürüdüğümüz hakikat yolunun milleti mutluluğa ulaştıran

tek yol olduğunu anlatmak lazımdır.

Herşeyin oluşmasına çalışırken bütün çalışmaların, bütün teşebbüslerin üstünde olarak Türk kamuoyunu gerçeği anlamaya ve duymaya alıştırmak, bu durumu ona doğal hale getirmek, şuradan ve buradan gelecek günlük fikirlere, sahte ve yanıltıcı sözlere asla önem vermeyecek bir olgunluğa eriştirmektir.

Bir toplumun ortak ve genel hisleri ve fikirleri vardır. Toplumların kıymetleri, medenileşme dereceleri, arzu ve eğilimleri ancak bu genel duygu ve düşüncelerin meydana geliş ve açığa çıkış derecesiyle anlaşılabilir. Bir topluluğu yöneten

Basının para ile satın alınabilmesi, uluslararası yüksek para aleminin basın üzerinde gizli tesiri veyahut sadece yabancı devletlerin örtülü ödeneklerinin etkisi, işte bunların kamuoyunu kandırma ve yanıltmasından tamamıyla korkulur. Fakat, hürriyetten çıkacak bu kötülükler asla çaresiz değildir.

insanlar için toplumun talihi üzerinde hüküm vermek durumunda bulunan dostlar veya düşmanlar için ölçü, bu toplumun düşüncelerinden (kamuoyundan) anlaşılabilir yetenek ve değerlerdir. Bundan dolayı milletler kamuoylarını dünyaya tanıtmak zorunluluğundadır.

Bütün dünya kamuoyunun öğrenilmesi ise hayatın düzene konması için şüphesiz lazımdır. Bu hususta ise mevcut araçların birincisi ve en önemlisi basındır. Basın milletin genel sesidir. Bir milleti aydınlatma ve ona doğru yolu gösterme-

değerlendirilemezler.

Kamuoyunu gerçek durum ile karşı karşıya bırakmayı tercih ederim. İyiye bilinmesi gerekir ki, gazeteler okul kitapları değildir. Aşağılık insanların para ile yaptırdıkları basın mücadeleleri vardır. En adi yalanları yaymada basının kullanıldığı olmuştur.

Basın ve fikir hürriyetinin karşılaştığı başka tehlikeler de vardır. Basının ve hatta fikir derneklerinin, millî hükûmetin tesirinden kurtularak, siyasi veya ekonomik gizli amaçlara alet olmasından korkulur. Basının para ile satın alınabilmesi, uluslararası yüksek para

Bir milleti aydınlatma ve ona doğru yolu göstermede... özetle bir milletin hedefi mutluluk olan ortak yönde yürümesinin sağlanmasında, basın başlı başına bir kuvvet, bir okul, yol göstericidir.

de, bir milletin muhtaç olduğu fikri gıdayı vermekte, özetle bir milletin hedefi mutluluk olan ortak yönde yürümesinin sağlanmasında, basın başlı başına bir kuvvet, bir okul, yol göstericidir. Önemi ve yüceliği medeniyet dünyasında açıklık kazanan basın, hükûmetimizin birinci derecede önem vermesi, bu konuda sarfedeceği çalışmayı millet için yapmakla sorumlu olduğu hayırlı hizmetlerin baş tarafına koyması yüce meclisin kesinlikle isteyeceği hususlardandır.

Kamuoyu gibi gösterilmek istenilen suni fikirler, en sonunda özel fikirler gibi düşünülebilir. Değerli ve yararlı görülürse gözönüne alınır. Fakat genel idarede lazım olan kurallar niteliğinde

aleminin basın üzerinde gizli tesiri veyahut sadece yabancı devletlerin örtülü ödeneklerinin etkisi, işte bunların kamuoyunu kandırma ve yanıltmasından tamamıyla korkulur. Fakat, hürriyetten çıkacak bu kötülükler asla çaresiz değildir.

İlk önce basın hürriyetine yasal bir sınır çizilir. İkinci olarak gazeteler, özel bir teşkilat kurarak bununla kendi üzerlerinde ahlaki bir tesir meydana getirirler. İlk zamanlarda, bir işten başka bir şey olmayan gazetecilik, sosyal bir müessese haline gelebilir. Bundan başka, halkın fikrî ve siyasi terbiyesi de bir güvencedir.

Halk, çeşitli gazeteleri okumaya ve onları birbirleriyle kontrol etmeye

Bütün halkın harekete geçtiği gün, onları durduracak kuvvet yoktur. Doğal olarak bir sağlığı koruma olduğu gibi, sosyal bir sağlığı koruma da vardır. Her ikisi aynı prensibe dayanır.

ve gazeteci yalanlarına inanmamaya alışır. Bütün bunların üstünde, herşeyin açık olması sayesinde iyi niyetin gelişeceğini ve çok önemli meseleler üzerinde iyi niyet sahibi insanların daima çoğunluğu oluşturacağını kabul etmek uygun olur.

Çünkü, “Her zaman dünyanın yarısını ve bir zaman dünyanın hepsini aldatmak mümkündür. Fakat, bütün dünyayı her zaman aldatmak mümkün değildir.” Tecrübe göstermiştir ki, insanların herşeyi söylemelerini önlemek asla mümkün değildir. Fakat, millî terbiye ve büyük manevî kuvvetlere karşı hükümetin uygun şekilde hareketi sayesinde, isyankâr fikirlerin yayılma-

sına müsaade etmeyecek sosyal bir çevre yaratmak mümkündür. Herhalde, herşeyin söylenmesine müsaade etmek ve bunun karşısında söyleyenlerin harekete geçmesini bekleyerek tedbir almakla yetinmek anlamsızdır.

Bütün halkın harekete geçtiği gün, onları durduracak kuvvet yoktur. Doğal olarak bir sağlığı koruma olduğu gibi, sosyal bir sağlığı koruma da vardır. Her ikisi aynı prensibe dayanır. Maddî mikropları yok etmek mümkün olmadığı gibi, manevî mikropları da yok etmek mümkün değildir. Fakat, şahsın vücudunda fizyolojik bir sağlık yaratmak mümkün olduğu gibi, sosyal bünyede de manevî bir sağlık yaratmak, bu şekilde bir direnç ortamı hazırlamak mümkündür. •

“Ekonomik kalkınma, Türkiye'nin özgür, bağımsız ve daima daha kuvvetli olmasının ve müreffeh bir Türkiye idealinin bel kemiğidir. Tam bağımsızlık ancak ekonomik bağımsızlıkla mümkün olur.”

Gazi Mustafa Kemâl Atatürk

Ekonomi Alanındaki Uygulamalar ve Gelişmeler 2

37

1923'te Lozan Barış Antlaşması'nın imzalanması ile Türkiye, ekonomik egemenliğini kısıtlayan engellerden kurtuldu. Mustafa Kemal'in önderliğindeki ekonomi siyaseti, “Denk bütçe ve düzgün ödeme” ilkelere dayanıyordu. Amaç, Devlet Hazinesi'nin yurtiçi ve dışında saygın duruma getirilmesi ve güçlü olmasıydı. Dönem boyunca devlet harcamaları ile kaynaklar arasında denge korunarak enflasyon önlendi. Kamu harcamalarında savurganlıktan kaçınıldı ve düzenli bir vergi sistemi kurulması amaç edinildi. Cumhuriyet Yönetimi, mevcut olan ve koruyucu gümrük politikasını engelleyen hükümleri, Lozan Barış Antlaşması gereği olarak,

1929 tarihinde yürürlükten kaldırınca, yeni Gümrük Tarifesi Kanunu'nu yürürlüğe koydu. Böylece hem gümrük gelirleri artırıldı ve hem de yıllardan

Atatürk “yerli malları” sergisini geziyor

beri Türk ekonomi yaşamını körleştiren, yerli sanayiye çökerten engeller ortadan kaldırılmış oldu. Ancak gümrük vergilerinin yükseltileceği önceden bilindiğinden ithalatta büyük ölçüde artışa gidilmesi ve 1929 dünya ekonomik bunalımı, Türk parasının önemli ölçüde değerinin düşmesine yol açtı.

Bu durumu önlemek için 20 Şubat 1930'da "Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun" çıkarıldı.

Para politikasını yürütmesi için 11 Haziran 1930'da Cumhuriyet Merkez Bankası kuruldu. Böylece Türk

Para politikasını yürütmesi için 11 Haziran 1930'da **Cumhuriyet Merkez Bankası** kuruldu. Böylece Türk para piyasası Türklerin yönetimi altına girdi.

para piyasası Türklerin yönetimi altına girdi.

Devletin sağlam verilerle yönetilebilmesi için 1926 yılında İstatistik Genel Müdürlüğü kuruldu. Bu kuruluş çağdaş yöntemler kullanarak ilk nüfus, tarım ve sanayi sayımını gerçekleştirdi.

Buna göre 1927'de Türkiye'nin nüfusu 13.648.270 olarak tespit edildi. Sonraki yıllarda her beş yılda bir genel nüfus sayımı yapılması kararlaştırıldı. Zaman içinde bu genel müdürlük ülkenin temel bilgi kaynağı haline geldi.

Ayrıca ekonomi siyasetlerinin düzenlenmesinde danışman görevi

yapması için 26 Haziran 1927'de Yüksek İktisat Kurulu oluşturuldu.

Bütün bu gayretlere karşın, 1930'lara gelindiğinde, Türkiye'nin iktisat politikasında ciddi bir değişime gittiği görülmüyordu. 1929 Dünya Ekonomik Krizi, ekonomik dengeleri alt üst etti. Özellikle ekonomisi tarım ağırlıklı olan Türkiye'de tarım ürünleri fiyatları büyük ölçüde düştü. Bununla birlikte, gümrük korumasının 1929'a kadar yapılamaması, sermaye birikimi ve kredi

kaynak yetersizliği, teknolojik ve ticaret bilgi ve deneyimin azlığı, girişimcilik ruhunun zayıflığı gibi sebepler, sanayinin arzu edildiği ölçüde gelişmesini engelliyordu. Sanayi kuruluşlarının büyük bir kısmı ilkel teknoloji ile çalışan, işbölümünün yeterince uy-

gulayamayan küçük işletmeler halinde kaldı. Bunların yanı sıra 1929'da patlak veren dünya ekonomik krizi dolayısıyla 1930'da yeni siyasetler uygulamaya konuldu.

1931-1938 Dönemi Ekonomi Politikası

1929 Dünya Ekonomik Krizi, her yerde devletin ekonomiye müdahalesinin genişlemesine yol açtı. Dünya, uzunca bir süre yürütülen liberalizmden, kamu müdahalesini öngören bir ortama girdi. Güdümlü ve planlı ekonomi akımları güç kazandı. Kriz, Türk Parası değerinin düşmesine, ödemeler dengesinin bozulmasına, günlük ihtiyacı

karşılacak gerekli işlenmiş maddelerin ithalinde zorluklar çıkmasına yol açtı. Mevcut durum halkın sıkıntısını daha da artırıyor, ihtiyaç duyulan bir kısım malların bulunmasında zorluklar yaşıyordu.

Gazi Mustafa Kemal, günlük sıkıntıların aşılması ve Dünya Ekonomik Krizi'nin Türkiye'deki etkisinin bertaraf edilebilmesi için, Türk Ulusu'nun ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin zorunlu ihtiyaçlarının Ulusal Üretim yoluyla karşılanmasını ve bunun için de yerli sanayi kurulmasını istedi. Ülkede özel teşebbüs henüz gereği gibi gelişmemiştir. Esasen girişimcileri destekleyecek yeterli birikim de yoktu. Çözüm yolu aranırken iki görüş belirdi:

Birincisi: Devlet, sanayi ve ekonomi alanında tekeli bir merkezi plânlama yoluyla bütün ekonomiye

Devletin sanayiye destek verdiği yıllarda yapılan görüşmeler

yön vermeli.

İkincisi ise: Devlet, fertlerin yapamayacağı işleri yapmak amacıyla duruma müdahale ederek, özel sanayi girişimleri yanında, bir devlet sektörü meydana getirmeli.

Mustafa Kemal kararını ikinci madde yönünde verdi. Konuya ilişkin görüşlerini de; "Türkiye'nin uyguladığı "ılımlı devletçilik sistemi", on dokuzuncu asırdan beri sosyalizm teorisyenlerinin öne sürdükleri fikirlerden alınarak tercüme edilmiş bir sistem değildir. Bu, Türkiye'nin ihtiyaçlarından doğmuş, Türkiye'ye özgü bir sistemdir.

Devletçiliğin bizce manası şudur: Kişilerin özel girişimlerini esas tutmak; fakat büyük bir milletin bütün ihtiyaçlarının karşılanmadığını ve birçok şeylerin yapılamadığını göz

önünde tutarak, memleket ekonomisini ele almak.” sözleriyle açıkladı.

Ancak devlet eliyle sanayi geliştirilirken, devlet ile kişinin alanları ayrılmalı, devlet kişinin yerini almamalıdır. Devlet ve kişi birbirinin karşısı değil tamamlayıcısıdır.

Görüldüğü gibi, Mustafa Kemal’in uyguladığı “İlimli Devletçilik” politikası, kişinin yapamayacağı işlerde devletin müdahalesini öngörmekle beraber, iktisadî gelişmenin itici gücü olarak kişisel girişim özgürlüğüne büyük önem vermektedir. Nitekim devletçilik uygulamasında, malî tekeller dışındaki üretim faaliyetlerinin hepsi özel sektöre açık kalmıştı. Devletçilik, 1931’de Cumhuriyet Halk Fırkası programına girmiş, 1937’de de Anayasada yerini almıştı.

Devlet Eliyle Sanayi Geliştiriliyor

Devlet eliyle sanayinin geliştirilmesinin ancak plânlı bir sanayileşme prog-

ramı ile mümkün olabileceği anlaşıldığından, bu konuda deneyimli olan Sovyet Rusya’dan getirilen bir uzmanlar heyetine beş yıllık bir sanayi plânu hazırlatıldı. Hazırlanan plânda, özellikle zirai üretime dayanan ve ham maddesi Türkiye’de bulunan sanayi işletmeleri kurmak ve ithal edilen temel malların üretimi ön plânda tutuluyordu. Bu amaçla dokuma, maden, toprak ve kimya sanayileri kurulması kararlaştırıldı. Kurulacak fabrikaların üretim konuları, hammaddelerinin yurt içinde bulunup bulunmadığı ve üretim süreçleri dikkate alındı.

Programı yürütmesi için, Sanayi Ofisi ile Sanayi Kredi Bankasının görevlerini yürütecek olan Sümerbank görevlendirildi.

Madencilikle ilgili alanlar da, 14 Haziran 1935’te kurulan Etibank’a verildi. Madencilik alanında araştırma yapmak, uzman yetiştirmek için 14 Haziran 1935’

te Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü kuruldu. Plâna göre yirmi fabrika kurulması öngörülmektedir. İşin maliyeti kırk dört milyon TL tahmin edilmiş ama masraf yüz milyon TL’yi bulmuştu. Sovyetlerden sağlanan sekiz milyon dolarlık faizsiz kredi dışındaki harcamalar bütçeden karşılandı. Plânın başarıyla uygulanmasıyla; Temel

hammadde sanayileri kurulmuş; madencilik, kâğıt ve cam sanayi için gerekli yatırımlar yapılmış, iki bin km. yi aşkın demiryolu döşenmiş, ufak çapta barajlar ve silolar yapılmıştı.

Bir yandan da Osmanlı borçları ödeniyordu. Ek olarak, ülkemizdeki ayrıcalıklı yabancı şirketlerin satın alınması da hızlandırılmıştı.

"Birinci Beş Yıllık Plân" henüz uygulanırken "İkinci Beş Yıllık Plân" hazırlandı ve 1938'de yürürlüğe konuldu. İkinci plân, ara malları ve yatırım malları üretimine yönelikti.

Ancak İkinci Dünya Savaşı'nın çıkması plânın yürütülmesini kısmen de olsa engelledi.

Sonuç

Atatürk, son derece elverişsiz şartlar altında ve dünyadaki büyük ekonomik krizine karşın, dışarıdan önemli bir destek almadan, öz kaynaklara dayalı başarılı bir sanayileşme politikası gerçekleştirdi. Bunun sonucunda kooperatifler, banka kredileri, tarım araç ve gereçleri ile desteklenen bir tarım sektörü oluştu. Sanayi kesimi Sümerbank ve Etibank gibi kuruluşların desteğiyle Türkiye'nin şeker, çimento, kereste, kauçuk ve deri ürünlerini, ihtiyacını karşılayacak bir düzeyde üretmeyi başardı. Dokumacılık, kâğıt, mukavva ile cam eşyada da ihtiyacın büyük kısmını karşılar duruma gelindi. Bu arada yabancı ellerde bulunan tesis ve işletmeler de, ulusallaştırılarak ekonomiye katıldı.

Cumhuriyet idaresi, bu dönemde

özellikle yokluğu hissedilen yüksek düzeyde eğitim görmüş teknik eleman yetiştirerek ekonomiye taze kan sağlamış oldu. Sanayi tesislerinin Anadolu içlerinde dağılması, gittiği yerlere iş ve aş götürmesi, Türk Ulusu'nu heyecanlandırmaya yetti ve yatırımlara ilgisini artırdı. Hükümet iç borçlanma yoluna gitti ve yatırım ihtiyacının bir kısmını bu kanalla karşılamayı başardı. Cumhuriyet Dönemi'nin en temel sanayi kuruluşlarından birisi olan Karabük Demir Çelik Fabrikası kuruldu ve ülkeye büyük yararları oldu..

Özetle Atatürk'ün Cumhurbaşkanlığı döneminde tüm olumsuz koşullara karşın, Türk ekonomisi oldukça hızlı ve dengeli bir gelişme gösterdi. Devlet, dönem boyunca enflasyonsuz bir büyüme ile Gayri Safi Milli Hâsilasını üç katına, kişi başına geliri ise iki katına çıkarmayı başardı.

Sektör bazında değerlendirildiğinde kömür üretimi yüzde yüz, krom üretimi yüzde altı yüz, demir üretimi sıfırdan 180 bin tona, maden üretimi yüzde iki yüz otuz ikiye, pamuk üretimi elli misli, yün üretimi yaklaşık yüzde iki yüz, şeker üretimi iki yüz misli çoğaldı. Demiryolları da mevcudun iki misline yakın arttı.

Türkiye'nin o günkü kaynakları dikkate alınırsa bu gerçekten çok büyük bir başarının göstergesi ve ispatıydı... •

cengizonal@butundunya.com.tr

Gelecek Ay: Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Dış Politika Uygulamaları

Hâkimiyeti Milliye

YAZILARI

SELAM

Bugün ulaştığımız yaşa koşullarında dikkatimizi çeken birçok husustan biri de selamlaşmak hususudur. Yolda karşılaştığımız tanıdıklarınızdan her biri size başka şekilde, söz ve davranışlarla selam vereceklerdir. Kimi, elini uzatmaya gerek görmeksizin, sadece başını hafif şekilde eğerek “Merhaba” diyecek; bir başkası, elini göğsüne götürerek, “Selamün Aleyküm” diye seslenecektir. Diğer bir tanıdığımız, size yaklaşarak, elinizi kavrayacak ve “Bonjur” diye hafif eğilerek selamlayacaktır. Başkaca biri yine size yaklaşacak ve elinizi iki avucu arasında sıkıca kavradıktan sonra, “Günaydın” deyip gülümseyecektir.

Siz, bu selamları kabul ederken başlayacaksınız düşünmeye... Acaba hangisibugün ulaştığımız sosyal konumumuza uygun olur diye... Size, “Merhaba” diyen tanıdığınızın selamını, belki fazlaca laubali bulabileceğiniz, “Selamün Aleyküm” diyenin selamı için, medrese kültürü kokuyor diyebileceksiniz. “Bonjur” ile “Günaydın” şeklindeki selamlama ise, ne ilginçtir ki, sizde aynı garip etkiyi bırakacaktır.

Genellikle, her ülkede halkın tek bir çeşit selamlama şekli vardır. Batı’da, daha doğrusu Fransa’da, iki köylü vatandaş ile iki aydın, birbirlerini “Bonjur” diyerek selamlarlar. Avrupa’nın diğer ülkelerinde de durum, aşağı-

yukarı böyledir. Selamlama genellikle tek veya kısmen de iki kelimeyle yapılır. Ama bunların hemen hepsi çağdaş ifadeleri içerir. Biz de ise durum farklılık göstermeye devam etmektedir...

Bugün bile, birbirine rastlayan tanıdıklar halen “Sabah şeriflerin hayırlı olsun...” diye başlayıp, sekiz-on çeşit ifadeyle selam şekli sürüp, gitmektedir. Bunlardan sadece biri benimsenmiş olsaydı; halk diğer selam şekillerini kendiliğinden ortadan kaldırırdı. Hem daha net bir selam şekli ortaya konur, hem de bir sürü karmaşık ifadeden kurtulmuş olurduk.

Yakın zamana kadar Hicri, Miladi ve Rumi diye çeşitli takvimlerimiz, ezani (ezanla ilgili) ve zevali (gün ortasıyla ilgili) diye iki çeşit de saatimiz vardı. Bugün bunlardan birini kabul etmekle büyük bir kargaşaya son verdik. Bir ülke için tek yıl ve saat gibi bir tek selamlama şekli de yeterlidir. Türkçeyi öğrenen bir yabancı, karşısında bir sayfaya yakın selam ifadesine rastlar ise, dilimizin genişliğinden korku duymaya başlar. Hal böyle olunca da; bu selam konusunu çözmek ve çözümünü bir an önce halkımıza duyurmak pek yerinde ve yararlı olacaktır. •

Hâkimiyeti Milliye Gazetesi

30 Mart 1929

Belgeselcinin Gözüyle
Çetin İmir

Türk Basını ve Gazetecilik Tarihi 1

10 Ocak
Çalışan
Gazeteciler
Günü

Basın, milletin müşterek sesidir. Bir milleti aydınlatma ve irşatta, bir millete muhtaç olduğu fikrî gıdayı vermekte, hulûsa bir milletin hedefi saadet olan müşterek bir istikamette yürümesini teminde, basın başlı başına

bir kuvvet, bir mektep, bir rehberdir. **Mustafa Kemal Atatürk**

Türkiye’de basım sanatının kuruluşu

Osmanlı Devleti, sanayi devrimini yaşayan Avrupa ülkelerinin de zorlamasıyla yeniliğe açık bir padişah olan

3. Ahmet ile Sadrazam Damat İbrahim Paşa döneminde, başka bir deyişle Lale Devri’nde batı ile ilişkilerini geliştirir. Sadrazam Damat İbrahim Paşa’nın önyak olmasıyla kütüphane-

lerin ve kitapların sayısı artırılır. Çeviri kurulu oluşturularak Doğu kaynaklı kimi eserlerin Türkçeye çevrilmesine başlanır. Çevirinin ve kültürün önemi- ne dikkat çeken bu girişimler matbaa- nın açılmasına hazırlık olarak değeri- lendirilebilir. İlk Türk matbaasının kuruluşu, bu sürece bağlı olarak ger- çekleşir.

İbrahim Müteferrika ve Said Efendi

İbrahim Müteferrika, matbaa kur- ma hazırlıklarına basımevinin açılışın- dan 8 yıl kadar önce başlamış, bazı haritalar basmıştır. Fransa Elçisi Yir- misediz Çelebi Mehmet Efendi'nin oğlu Said Efendi ile ortak bir matbaa kurmak üzere anlaşan Müteferrika, matbaanın yararlarını anlatan bir rapor hazırlayarak Sadrazam İbrahim Paşa' ya sunar. Bir süre sonra matbaa açıl-

Said Efendi'nin çabalarıyla Şeyhülislam, "matbaa kurulmasında dini yönden sakınca olmadığı" yolunda fetva verir.

masına izin istemek üzere Sadrazam'a sunduğu dilekçeye Vankulu Lügati'nin basılmış birkaç sayfasını da ekler. Sadrazam'ın olumlu karşılması ve Said Efendi'nin çabalarıyla Şeyhülislam, "matbaa kurulmasında din bakı- mından sakınca olmadığı" yolunda fetva verir. Bu fetva üzerine Padişah 3. Ahmet de 1727 yılı Temmuz ayında

din kitapları basıl- maması koşuluyla matbaa açılmasına izin veren fermanını yayımlar.

Ilk Türk bası- mevi, İbrahim Müteferrika ve Said Efendi tarafından, Müteferrika'nın Sultan Selim semtindeki evinin alt katında

14-16 Aralık 1727 tarihinde kurulur. "Darü'ttibaatü'l Amire" adı verilen basımevine, halk arasında "basmahane" denilir. Hollanda'dan kitap basımı için dört, harita basımı için iki makine getirilerek matbaaya konulur. Bu hazırlıkların ardından, iki yıl kadar süren çalışmalar sonunda İbrahim Müteferrika Matbaası'nın ilk kitabı olan Van- kulu Lügati 31 Ocak 1729'da yayımla-

nır. İmam Ebu Nasr İsmail Bin Hammad el-Cevheri'nin, "Si- hah il-Cevheri" adlı kitabının çevirisi olan Vankulu Lügati 1000 adet basılarak, ciltsiz olarak 35 ku-

ruşa satılır.

İbrahim Müteferrika Basimevi'nde basılan önemli kitaplar:

Tuhfetü'l-Kibar fi Esfari'l-Bihar, Tarih-i Hind-i Garbi, Grammaire Turgue, Usulü'l- Hikem fi Nizami'l-Ümem, Füyuzat-ı Mıknatısîye, Kitab-ı Cihannüma.

1729-1741 yılları arasında sadece 17 kitap yayımlanır. İbrahim Müteferrika'nın ölümüyle uzun süre yayımda duraklama olur ve 18. yüzyıl sonuna kadar basılan kitapların sayısı 45'i geçmez. Bunlar dil, sözlük, tarih, coğrafya, sosyal bilimler, askerlik, fen, eğitim, matematik vb. konuları içeren kitaplardır. Tanzimat ve Meşrutiyet Dönemleri'nde kitap basımı artar. Tanzimat'a kadar yılda ortalama 10 kitap basılırken Tanzimat'tan sonraki ilk 20 yılda bu sayı 40'ın üstüne çıkar. Meşrutiyet Dönemi'nde ise bir yılda yayımlanan ortalama kitap sayısı üç-yüzyü geçer. Tanzimat ve Meşrutiyet Dönemlerinde basılan kitaplarda ele alınan konular arasında tıp, şiir, roman, öykü, tiyatro, din ve sosyal bilimler girer.

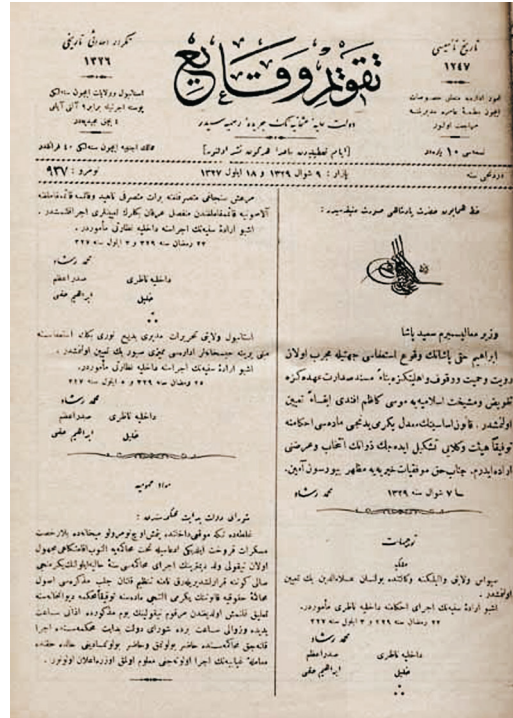
İlk Türkçe Gazeteler

Devlet yönetiminde yenilik yapılması yolunda büyük çaba harcayan Padişah 2.Mahmud'un bu yöndeki en önemli etkinliklerinden biri ilk Türkçe gazete Takvim-i Vakayî'nin (Olayların Takvimi) yayımlanmasıdır. Gazeteyi yayımlamak ve yönetmek üzere Takvimhane Nezareti'ni kuran 2. Mahmud, "Bu gazete kutsal şeriatı ve devlet düzenine dokunmamak şartıyla benim

iktidarına çok yardımcı olacaktır." dediği gazetenin adını da bizzat kendisi koyar.

Mukaddeme-i Takvim-i Vakayî.

Gazetenin yayımlanmasındaki amaç, iç ve dış olayları halka zamanında duyurabilmektir. Gazeteyi yayımlamak

Yayımlanan ilk Türkçe Gazete: Takvim-i Vakayî

amacıyla Beyazıt semtinde Takvimhane-i Amire adıyla bir basimevi kurulur. Bu basimevinde 1 Kasım 1831 yılında haftalık olarak yayım hayatına başlayan Takvim-i Vakayî'nin kısa süre sonra Fransızca (Le Moniteur

Ottoman), Ermenice, Rumca (Ottomanikos Minitor), Arapça (Takvimü'l-Vakayi), Farsça, Bulgarca, Ermeni harfleriyle Türkçe nüshaları yayımlanır.

Padişah 2. Mahmud'un isteği doğrultusunda sade dil kullanımına büyük önem verilen gazetede haberler; iç haberler, dış haberler, askerî işler, bilimler, din adamlarının tayini, ticaret ve fiyatlar olmak üzere altı bölüm hâlinde yazılır. Ancak gazete düzenli yayımlanma ve güncel haber verme niteliğini hiçbir zaman kazanamaz. Gazetede haber toplamakla görevli iki memur bulunur. Bunlar basın tarihimizin ilk muhabirleri olan Sarım Efendi ve Sait Bey'dir.

İlk çeviri ve ilan Takvim-i Vakayi'de yayımlanır. Kırım Savaşı sırasında yaşanan olayları okuyucuya iletmek amacıyla Varaka-i Mahsusa adında özel bir ek yayımlanır. Gazete sık sık baskılarla karşılaşır ve kapatılır. İlk kapatılışı 1892'de bir dizgi hatası nedeniyle olur. 1908 yılına kadar kapalı

Gazete sık sık baskılarla karşılaşır ve kapatılır. İlk kapatılışı 1892'de bir dizgi hatası nedeniyle olur.

kalan gazete, 2. Meşrutiyet'in ilanıyla tekrar yayım hayatına döner. 1860 tarihinden sonra tamamen Resmî Gazete niteliğine bürünerek haber sunma özelliğini yitirir. Yaklaşık yüzyıl süre ile yayımlanan gazete, 24 Kasım 1922 tarihinde tamamen kapanır. Ancak,

TBMM tarafından 1920 yılında yayımlanan Ceride-i Resmîye gazetesi, Takvim-i Vakayi'nin Resmî Gazete niteliğinin devamıdır. Bu gazete 1922 yılında Resmî Ceride adını alır.

1928'de ise TBMM tarafından Resmî Gazete'ye dönüştürülür. Resmî Gazete, günümüzde düzenli olarak yayımını sürdürmektedir.

Kapitülasyon hediyesi: Ceride-i Havadis

Ceride-i Havadis, ülkemizde özel sermaye ile çıkarılan ilk Türkçe gazetedir. Bu gazetenin yayımlanış öyküsü oldukça ilginçtir. İngiliz gazetesi Morning Herald'in muhabiri olan William Churchill, Kadıköy'de özel izinle av yaparken Defterhane Kâtiplerinden Necati Efendi'nin oğlunu yaralar. Churchill'in bu olay nedeniyle tutuklanması, sürekli olarak Osmanlı Devleti'nin açığını yakalamaya uğraşan kimi Batılı devletlerin kapitülasyonları öne sürerek şantajlara girişmesine yol açar. Bir dizi siyasal gelişmelerin sonunda Churchill serbest bırakılır. Ha-

riciye Nazırı Akif Paşa görevden alınır. Olayın kapatılması karşılığında Churchill'e bir pırlantalı nişan, 10 bin kantarlık zeytinyağı ihracı için ferman ve Türkçe gazete yayımlama "imtiyaz"ı verilir. Zeytinyağı ihracı fermanını bir Rus tüccara 350 bin kuruş karşılığında satan Churchill, Akif Paşa'nın Dâhiliye Nazırlığına getirilmesi nedeniyle gazeteyi çıkarmaya cesaret edemez.

Akif Paşa, dört yıl sonra görevin-

Özel sermaye ile çıkarılan ilk Türkçe gazete: Ceride-i Havadis

den ayrılınca bir basımevi kurarak hazırlıklara başlayan Churchill, 31 Temmuz 1840 yılında Ceride-i Havadis'i yayımlar.

Gazete, Hamidiye Türbesi'nin karşısında şimdiki 4. Vakıf Han'ın bulunduğu bir konakta basılır. İlk basıldığı günlerde hiç satılmadığı için ilk üç sayısı bedava dağıtılır. Churchill, hükümete baskı yaparak gazetesine ayda 2 bin 500 kuruş yardım yapılmasını sağlar. Gazete, devlet yardımından sonra yarı resmi gazete niteliğine bürünür.

Yabancı ülkelerde muhabir bulunduran gazetede dış haberlere büyük önem verilir, haberler iç ve dış olmak üzere iki bölüm hâlinde yazılır. Kırım Savaşı'na muhabir gönderen gazetede, savaş haberlerinin yayımlanmasıyla birlikte okuyucuların ilgisi artar. Savaş haberleri, "Ruzname-i Ceride-i Havadis" adında tek sayfalık

özel ek olarak yayımlanır. William Churchill'in ölümünden sonra gazete oğlu Alfred Churchill'e miras kalır. Alfred Churchill, Ceride-i Havadis'i kapatarak Ruzname-i Ceride-i Havadis'in yayımına devam eder. Bu sırada Tercüman-ı Ahval'in yayın hayatına başlamasıyla basın tarihimizin ilk rekabeti yaşanır. Güçlü bir gazeteci-ya-

zar kadrosuna sahip olan Tercüman-ı Ahval, Ceride-i Havadis'i gölgede bırakır. Ceride-i Havadis ise zamanla kendiliğinden kapanır.

İlk fikir gazetesi: Tercüman-ı Ahval

Takvim-i Vakayi resmî, Ceride-i Havadis yarı resmî gazete niteliği taşıdığı için birçok usta gazeteci, Türk basın tarihini Tercüman-ı Ahval ile başlatmak ister. Bu nedenle Tercüman-ı Ahval'in yayımlanması hem gazetecilik hem de edebiyat ve kültür tarihimizin dönüm noktası kabul edilir. Türk gazetecilerinin piri sayılan Ağâh Efendi, hazineden yardım almadan 21 Ekim 1860 tarihinde Tercüman-ı Ahval gazetesini yayımlar.

Fikir gazeteciliğinde çığır açan ve kadrosunda ünlü edebiyatçıları barındıran gazetenin yayın hayatına girdiği dönemde ülkede siyasi olaylar bakımından çok hareketli günler yaşanmaktadır. Bu nedenle

Agâh Efendi ve Tercüman-i Ahval gazetesi

Tercüman-ı Ahval, fikir gazeteciliği niteliğiyle okurlardan yoğun ilgi görür. Gazetede Şinasi, Ahmet Vefik Paşa ve Namık Kemal'in makaleleri yayımlanır. İmzalı ilk başyazı, ilk siyasi eleştiri yazısının yanında, Şinasi'nin "Şair Evlenmesi" adlı manzum oyunu basın tarihimizdeki ilk tefrihası olarak

Tercüman-ı Ahval, fikir gazeteciliği niteliğiyle okurlardan yoğun ilgi görür. Gazetede Şinasi, Ahmet Vefik Paşa ve Namık Kemal'in makaleleri yayımlanır.

Tercüman-ı Ahval'de yayımlanır. Yazı zenginliğine ve sayfa düzenine büyük önem verilen gazetede iç ve dış haberlerin yanı sıra resmî haberler, tüzükler, antlaşmalar, piyasa-borsa haberleri ve halkın ilgisini çekecek inceleme yazıları yer alır. Tercüman-

ı Ahval, yayın hayatına 5 yıl gibi kısa bir süre devam ettikten sonra 11 Mart 1866 yılında tamamen kapanır.

Tanzimat Dönemi'nde Basın-Yayın Rejimi

1860'lı yıllar Osmanlı basınının canlanması, baskılar, kısıtlamalar ve yeni görüşlere sahne olur. Basının canlanmasına paralel olarak yeni gazetelerin

sayısı hızla artarken genç yazarlar da basın alanında öne çıkmaya başlar.

27 Haziran 1862 yılında yayımladığı Tasvir-i Efkâr gazetesinde millet kavramını ilk kullanan yazarlardan biri olan Şinasi, yazılarında kamuoyunun önemine değinerek devleti, "milletin temsilcisi sıfatıyla işleri yöneten ve milletin refahı için çalışan bir müessese" olarak tanımlar.

Şinasi'nin uğradığı bir fitra nedeniyle Paris'e kaçmasından sonra Tasvir-i Efkâr'ın yönetimi Namık Kemal'e kalır. •

ctinimir@butundunya.com.tr

Gelecek ay: Basına uygulanan ilk sansür

CEO SA
HAZIM
KANTARCI

OFSET
YAYINEVİ
YATINLARI

BÜTÜN KİTAPÇILARDA

Saklı Tarih
Sinan Meydan

İşte Atatürk İşte Cumhuriyet Mucizesi 3

Rakamlar, istatistikler, belge ve bilgilerle
Cumhuriyet mucizesi

Atatürk, “Şapka giydirdim ki, başa giyilen şeyle din değiştirilmeyeceğini anlasınlar...” diyerek şapka devriminin bir gardırop meselesi değil bir zihniyet meselesi olduğunu anlatmak istemiştir.

Atatürk, Müslüman Türk milletini dünyanın gözü önünde güllünc duruma düşüren ve Batı'nın Türklere yönelik aşağılamalarına “görsel meşruiyet” kazandıran, çağın ve hayatın gerisinde kalmış, Türk kültürüyle uzaktan yakından hiçbir ilgisi olmayan, daha çok Bizans-

Arap ve acem kökenli zamanı geçmiş garip kılık kıyafeti çıkarttırarak, bütün medeni dünyada kullanılan çağdaş kılık kıyafeti giydirmiştir. Atatürk, “Şapka giydirdim ki, başa giyilen şeyle din değiştirilmeyeceğini anlasınlar...” diyerek şapka devriminin bir gardırop meselesi değil bir zihniyet meselesi

olduğunu anlatmak istemiştir. Türkiye’de tek bir Allah’ın kulu şapka giymediği için idam edilmemiş ve cezalandırılmamıştır. İstiklal Mahkemesi, şapka devrimine karşı kışkırtıcılık yapan, halkı isyana teşvik eden sadece 27 karşı devrimciye idam kararı vermiştir. “Tük kadını tefritten ve ifrattan kaçınmalıdır” diyen Atatürk, kadınların kılık kıyafeti konusunda hiçbir yasal yaptırıma gitmemiştir. Yalnızca kadınların bilinçlendirilmesi ve yerel yönetimlerin bu konudaki tavsiye niteliğinde kararlarıyla yetinmiştir. CHP’nin kadınların çarşaflarını, peçelerini, başörtülerini zorla çıkarttığı kocaman bir Cumhuriyet tarihi yalanıdır. Atatürk, çağdaş dünyayla

Atatürk, 23 Ağustos 1925’te Kastamonu ve İnebolu’ya yaptığı seyahatlerde şapkayı halka tanıtarak giysi devriminin ilk işaretini verdi

ekonomik, kültürel ve siyasi ilişkileri artırmak için çağdaş dünyanın kullandığı alfabe, takvim, saat, ölçü, hafta sonu tatilini kabul etmiştir. Böylece içe kapalı Türkiye, özellikle ticarete, kültürde ve siyasette çağdaş dünyaya açılmıştır. Bu bakımdan Atatürk Cum-

Atatürk, çağdaş dünyayla ekonomik, kültürel ve siyasi ilişkileri arttırmak için çağdaş dünyanın kullandığı alfabe, takvim, saat, ölçü, hafta sonu tatilini kabul etmiştir.

huriyeti’nin “statükocu”, “içe kapalı” olduğu iddiası kocaman bir Cumhuriyet tarihi yalanıdır.

Atatürk, çağın şartlarına ve hayatın gerçeklerine uymayan, modası geçmiş eski hukuk sistemini değiştirerek çağdaş dünyanın kullandığı zamana ve hayata uygun hukuk sistemini kabul etmiştir. Böylece kadın haklarını sınırlandıran Mecelle’nin yerine Türk aile yapısına uygun İsviçre Medeni Kanunu kabul edilmiş, bu kanunla Türk kadınlara sosyal, kültürel ve ekonomik haklar tanınmış; çok kadınla evlilik yasaklanmış, resmi nikah zorunlu hale gelmiş, kadının kocasını boşamasının ve kız çocuklara miras bırakılmasının önu

açılmış, kadının çalışmasını ve sosyal hayata katılmasını engelleyen ortaçağ kalıntısı zihniyete büyük bir darbe vurulmuştur. Türk Ceza Kanunu İtalya'dan alınmıştır. Ancak, bu kanun bazılarının iddia ettiği gibi Faşist Musolini'nin ceza kanununun çevirisi değildir, bizim aldığımız ceza kanunu 1889 tarihli İtalyan Ceza Kanunu'nun çevirisidir. O dönemde dünyadaki en ileri ceza kanunu budur. Her alanda çağdaş hukuka geçilip eski hukuk kökünden sökülüp atılarak Osmanlı'daki hukuk karmaşasına son verilmiştir. Ankara Hukuk Mektebi açılarak çağdaş Türk hukukçuları yetiştirilmiştir.

Kadınlara, çok geniş sosyal ve siyasi haklar verilmiştir. Genç Cumhuriyet, 15 yıllık sürede kadın sporcular, kadın doktorlar, kadın hukukçular, kadın müzisyenler, kadın öğretmenler, kadın

Atatürk Türk kadınına çok geniş sosyal ve siyasi haklar vermiştir

pilotlar, kadın işçiler yetiştirmiş, meclisine 18 kadın milletvekili sokmayı başarmıştır. 1923'te yapılan İzmir İktisat Kongresi'nde Türkiye'de ilk kez kadınlara işçi ve çiftçi delegeleri arasında yer verilmiştir.

Ayrıca beş yüz kadar izleyici arasında önemli sayıda kadın izleyici vardır. Kongre kararlarının birinci maddesinde "Kadın erkek çalışanlara amele yerine işçi denilmesi", yedinci maddesinde "Kadınların madenlerde çalıştırılmaması", onuncu maddesinde "Kadın işçilere sekiz hafta doğum, her ay üç gün ay hali (regl dönemi) izni" verilmesi, ikinci maddesinde "emzikhaneler açılması" öngörülmüştür. Atatürk, 1924'te Ticaret Bakanı Ali Cenani Bey'i, gelişen ülkelerdeki iş kanunla-

rında kadının durumunu incelemekle görevlendirmiştir. Bu doğrultuda bir komisyon kurulmuştur. Komisyonun çalışmaları sonunda çalışan kadınlara on hafta ücretli doğum izni verilmesinden kadınları gece ve ağır işlerde çalıştırmayı önlemeye kadar bir dizi koşul getirilmiştir. Meclis'in bu tasarımı kabul etmemesi üzerine, 1929'da kadın haklarını daha da genişleten bir kanun tasarısı daha hazırlanmıştır.

Istanbul Ticaret Odası'nın "Türk sanayisini yıkıma uğratacak" iddiasıyla karşı çıktığı bu tasarı da reddedilmiştir. Bunun üzerine 1934'te öncekilerden çok daha ileri bir "kadın işçi hakları tasarısı" daha hazırlanmış ve sonunda bu üçüncü tasarı sekiz yıllık bir mücadelenin ardından 8 Haziran 1936'da 3008 sayılı "İş Kanunu" ile

kabul edilmiştir. Atatürk'ün çabalarıyla sonunda yasalaşan "İş Kanunu", kadınların sanayi işlerinde gece görevlendirilmesini, yaşı ne olursa olsun maden işleri, kablo döşemesi, kanal ve tünel yapımında çalıştırılmasını yasaklamıştır. İsteyen kadınlara gece çalışma izni de verilmiştir.

Kadınlar artık "123 çeşit ağır ve tehlikeli işte" çalıştırılmayacaktır. Çok daha önemlisi işverenlerin, atölyelerinde ve fabrikalarında kadın işçi çalıştırılmaları zorunlu kılınmıştır.

1926'da çıkarılan "Borçlar Kanunu"nda borçlar tanımlanırken kadın-erkek ayrımı yapılmadan her iki cins eşit görülmüştür. 1926'da çıkarılan "Medeni Kanun"la kadına "dilediği mesleği, sanatı seçme ve yürütme hakkı" verilmiştir.

Kanun, kadının meslek ve sanatını yürütmesine yarayan malları "dokunulmaz mal-

Atatürk, kadın kılık kıyafeti konusunda hiçbir yasal yaptırıma gitmemiştir.

lar" saymıştır. 1930'da çıkarılan "Hıfzısıha (Toplum Sağlığını Koruma) Kanunu"yla çocuklu kadın işçilere çalışma saatleri içinde, işlerine ara vererek çocuklarını emzirme olanağı sağlanmıştır. Atatürk'ün genç Cumhuriyeti'nin kadınlara tanıdığı bu "işçi hakları" Atatürk'ün kurduğu sosyal fabrikalarda aynen uygulanmıştır. • sinanmeydan@butundunya.com.tr

İlk Dersimiz Türkçe

Bu ay köşemizi dilimizde yer etmiş yabancı sözcüklerin karşılıklarına ayırdık. Bilginizi sınavın.

1 İzbandut (İta.)

- a-Yasadışı
- b-Derbeder
- c-İri yarı adam
- d-Budala

2 Kriter (Fr.)

- a-Vuraç
- b-Kabadayı
- c-Karamsar
- d-Ölçüt

3 Natürel (Fr.)

- a-Pürüzsüz
- b-Doğal, tabii
- c-Tel sicim
- d-Etkisiz

4 Pasif (Fr.)

- a-Göçebe
- b-Etkinliği olmayan
- c-Üç boyutlu
- d-Dönüşüm

5 Sezon (Fr.)

- a-Mevsim
- b-Büyük dükkan
- c-Yolcu taşıtı
- d-Çarklı tezgah

6 Transfer (Fr.)

- a-Eğilim
- b-Veri
- c-Taşıma
- d-Bitiş

7 Fanila (İta.)

- a-Yük gemisi
- b-Bir tür fiçı
- c-İkili bileşik
- d-Pamuklu çamaşır

8 Maç (Fr.)

- a-Yanar döner
- b-Karşılaşma
- c-Metal kap
- d-Usta gemici

9 Nostalji (Fr.)

- a-Çenesi kuvvetli
- b-Küçük davul
- c-Geçmişe özlem
- d-Su hayvanı

10 Nü (Fr.)

- a-Çıplak
- b-İçbükey
- c-Bir element
- d-Reşit olma

11 Metropol (Fr.)

- a-Anakent
- b-Zerdeçal
- c-Kargaşa
- d-Yurtsever

12 Eksper (Fr.)

- a-Sürücü
- b-Belirtke
- c-İpek tül
- d-Bilirkişi

13 Radikal (Fr.)

- a-Kalıtımsal
- b-Özdeyiş
- c-Ordugah
- d-Kökten, kesin

14 Organize (Fr.)

- a-Zamanlama
- b-Bir araya getirme
- c-Birlik, birim
- d-Balık oltası

15 Prezantasyon (Fr.)

- a-İyimser
- b-Bilgisayar devresi
- c-Takdim etme
- d-Çevirgeç

Türkiye Cumhuriyeti'ne **YAHUDİ SOYKIRIMI SUÇLAMASI**

4

24 Şubat 1942 "Struma Faciası"nda Türkiye'yi Suçlayanların Değınmediğı Gerçekler

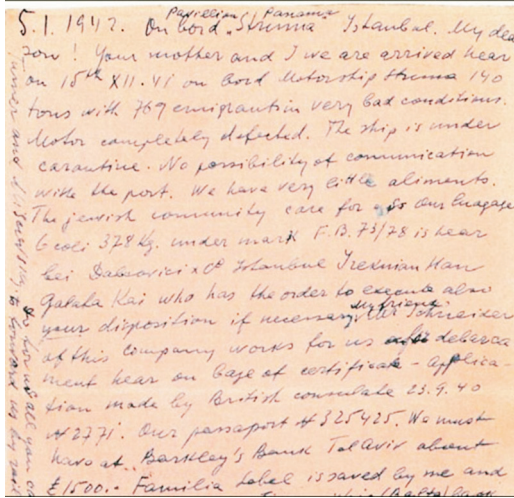
İkinci Dünya Savaşı'nda Nazi'lerin kıyımından kurtulmak için Filistin'e gitmek üzere Romanya'dan Struma adlı gemiye binen 800 dolayında Musevi, 15 Aralık 1941'de İstanbul limanına varmış; yolcular İstanbul'da karaya çıkartılmayarak 2,5 ay boyunca gemide bekletildikten sonra; gemi, yolcularıyla birlikte 23 Şubat 1942 akşamı Karadeniz'e geri gönderilmiş; ertesi sabah Şile açıklarında bir Sovyet

denizaltısı tarafından torpillenerek batırılan Struma gemisindeki yüzlerce yolcunun biri dışında hepsi ölmüştür. Yolcular niçin karaya çıkartılmamıştır, niçin 2,5 ay gemide bekletilmiştir, niçin Karadeniz'e geri gönderilmiştir, vb. gibi sorularla Türkiye'yi facianın katili olarak damgalayan yayımlar karşısında, şu gerçeklerin bilinmesi gerekiyor:

1. İngiltere, Türkiye'ye, Struma

Struma yolcuları, İstanbul ve Çanakkale boğazlarıyla ilgili uluslararası Montreux Sözleşmesi'nin "karantina"ya ilişkin maddesi ve sağlık yönetmeliği hükümleri uyarınca, karaya çıkartılmamıştır.

yolcuları arasında bulaşıcı salgın hastalık bulunduğunu bildirmiş; yapılan sağlık denetiminde gemide dizanteri salgını saptanmış; uluslararası denizcilik yasaları uyarınca, gemi, bulaşıcı hastalık göstergesi sarı bayrak çekilerek karantinaya alınmıştır.

Struma'daki bir yolcunun geminin "karantina"da bulunduğundan söz eden 5 Ocak 1942 günlü mektubu

Yolcular, İstanbul ve Çanakkale boğazlarıyla ilgili uluslararası Montreux Sözleşmesi'nin "karantina"ya ilişkin maddesi (1) ve sağlık yönetmeliği (2) hükümleri uyarınca, karaya çıkartı-

lamamıştır. Şayet Türkiye, bulaşıcı hastalık bulunan Struma'daki yolcuları karaya çıkartacak olsaydı; İngiltere, Türkiye'yi, Montreux Sözleşmesi'nin karantina hükümlerini çiğnemekle suçlayacaktı.

2. İngiltere, Türkiye'ye, Struma yolcuları arasında adları saptanamamış bir takım NAZİ ajanlarının bulunduğunu; bunların göçmen Museviler arasına karışıp Filistin'e sızarak, oradaki İngiliz sömürge yönetimine karşı eylemlerde bulunmakla görevli olduklarını bildirmiş; gemidekilerin karaya çıkartılmaları ve trenle Filistin'e gitmeleri, İngilizler tarafından bir de bu yolla engellenmiştir.

Şöyle ki: Türkiye ile İngiltere arasında 12 Mayıs 1939 günü imzalanmış olan savunma işbirliği antlaşması gereğince; "iki devlet, birbirlerinin ulusal güvenliklerini ilgilendiren her konuda, birbirlerine her türlü yardımda bulunacaklardır." (3)

Şayet Türkiye, İngiltere'nin Struma'da Alman Nazi ajanları bulunduğunu kendisine bildirmesinden sonra, Struma yolcularının deniz ya da kara yoluyla Filistin'e gitmelerine izin verecek olsaydı; İngiltere, Türkiye'yi, 1939 savunma ittifakını bozmakla suçlayabilecek; ittifakı sona erdirebilecekti.

3. Siyonist Betar örgütünün, Filistin'e giriş vizesi bulunmayan Romanyalı Musevileri, vizenin İstanbul'da alı-

T.C. Resmî Gazete

Tesis tarihi : 7 Teşrinievvel 1336 - 1920

<i>İdare ve yazı işleri için Bağcıkalesi Neşriyat ve Müdevvenat Dairesi Müdürlüğüne müracaat olunur</i>	15 MAYIS 1939 PAZARTESİ	SAYI : 4208
---	-----------------------------------	-------------

T . B . M . M . K A R A R I

İera Yekilleri Heyetinin siyasetinin tasvib ve müsterek beyannamenin kabul edildiğine dair

Karar No: 1093

Bağcıkil Dr. Refik Saydamın beyanatından sonra (353) rey ile yani mevcudan ittifakile Hükümetin siyaseti tasvib ve aşağıdaki müsterek beyanname kabul edilmiştir.

12/5/1939

MÜSTEREK BEYANNAME

1 — Türkiye ve Büyük Britanya Hükümetleri, birbirleriyle sıkı bir itişarede bulunmuşlardır. Aralarında creyan eden ve halen devam etmekte bulunan müzakereler, görüşlerindeki mutabiklikleri tebarüz et-tirmişlerdir.

2 — İki Devletin, kendi millî emniyetleri nefine olarak karşılıklı taahhütleri tasammun edecek uzun müddetli nihai bir anlaşma aktet-meleri takarrür etmiştir.

3 — Bu nihai anlaşmanın akdine itaziren, Türkiye Hükümeti ve Büyük Britanya Hükümeti, vuku bulacak bir tecavüz hareketinin Ak-deniz muntakasında bir harbe saik olması halinde yekdiğerlerle bilfiil iş birliği yapmağa ve yedi iktidarlarında bulunan bütün yardım ve müza-hereti birbirlerine göstermeğe hazır bulunduklarını beyan ederler.

4 — Gerek beyanat ve gerek deriş edilen anlaşma hiç bir mem-

leket aleyhine müteveccih değildir. Ancak lüzumu tahakkuk ettiğii tak-dirdir Türkiye ve Büyük Britanyaya karşılıklı bir yardım ve müzaheret teminine matufdur.

5 — Nihai anlaşmanın ikmalinden evvel, karşılıklı taahhütlerin mevkiî fiile geçmesini icabettirecek şartların daha sarıh bir surette ta-yini de dahil olmak üzere, bazı meselelerin daha derin bir tekkike ihtiyâş gösterdiğii her iki Hükümetçe kabul edilmiştir. Bu tekkik halen de-vam etmektedir.

6 — İki Hükümet Balkanlarda emniyetin teassüsünü temin etmek lüzumunu dahi tasdik ederler ve bu gayeyi en seri bir surette istihâal için müşavere halindedirler.

7 — Şurasi mukarredir ki, yukarıda zikredilmiş olan hükümler iki Hükümetten her hangi birinin, sulbus takviyesindeki umumi men-faat iktizasından olarak diğeri Hükümetlerle anlaşmalar aktetmesinin mani değildir.

nacağı yalanyla aldatarak doldurduğı Struma gemisi; Romanya'dan yola çıkıp İstanbul'a gelmiş; fakat İngiltere, yolcuların bir kaçı dışında hiç birine Filistin'e giriş vizesi vermemiştir.

Şayet Türkiye, İngiltere'nin vize vermeyerek "kaçak", "yasadışı" gemi damgası vurduğı Struma'ya, uluslararası hukukun yasadışı gemiler için öngürdüğü yaptırımları uygulamayıp, geminin deniz yoluyla Filistin'e git-

Türkiye ile İngiltere arasında 12.05.1939 günü imzalanan savunma işbirliği anlaşmasının Resmi Gazete'deki yayını

mesine ya da vizesiz yolcuları karaya çıkartıp tren yoluyla Filistin'e gitmelerine izin verseydi; bu durumda İngiltere, Türkiye'yi, hem 1939 ittifağını bozmak ve hem de uluslararası hukuku çiğnemekle suçlayacaktı.

Struma olayını günü gününe izle-

Struma'daki yolcuların İstanbul'da karaya çıkartılmasına ve tren yoluyla Filistin'e gitmelerine engel olan; Türkiye Cumhuriyeti Devleti değil, İngiltere'dir.

yen Dünya Siyonist Örgütü Başkanı Chaim Weizmann, İngiliz devlet adamı Lord Moyne'a gönderdiği mektupta, Struma yolcularının karaya çıkartılmalarını engelleyeninin İngiltere olduğunu, İngiltere vize vermedikçe, yolcuların karadan ya da denizden

yolculuklarını sürdüremeyeceklerini bildirmiştir. (4)

Görüleceği üzere, Struma'daki yolcuların İstanbul'da karaya çıkartılmasına ve tren yoluyla Filistin'e gitmelerine engel olan; Türkiye Cumhuriyeti Devleti değil, İngiltere'dir.

Filistin'deki, İngiltere'deki, Amerika'daki, Türkiye'deki Musevi örgütleri; NAZİ işgali altındaki Romanya'da topluca öldürülmekten kaçan ve 15-16 Aralık 1941'den beri yaklaşık iki ay boyunca İstanbul limanında karantina altında tutulan Struma'daki Musevi yolculara Filistin vizesi alabilmek için İngiltere'nin kapısını aşındırmışlar; İngiltere'nin vize vermemekte diretmesi üzerine, 10 Şubat 1942 günü

bir açıklama yapan Türkiye; şayet İngiltere yolculara vize vermemeyi sürdürecektense; gemiyi 16 şubat 1942 günü Karadeniz'e geri göndereceğini duyurmuştur. O gün gelene dek vize vermemeyi sürdüren İngiltere, tam da Türkiye'nin gemiyi Karadeniz'e geri gönderme tarihi olarak önceden ilan etmiş olduğu gün, Struma'da bulunan 11-16 yaş arası çocuklara Filistin vizesi verilmesi kararını almış; ve bu kararı, 17 Şubat 1942 günü Filistin'deki Musevi örgütüne bildirmiştir.

Ancak Türkiye, gemiyi önceden ilan etmiş olduğu 16 Şubat günü Karadeniz'e geri göndermeyerek, tam da o gün bir kaç çocuğa Filistin vizesi

Dünya Siyonist Örgütü Başkanı Chaim Weizmann (sol başta) Albert Einstein ile birlikte (soldan üçüncü)

verme kararı çıkartıp yüzüne iyicil bir maske geçiren İngiltere'nin, Türkiye'yi Musevilerin gözünde kötü gösterme dalaveresini bozmuştur.

Gemiyi Karadeniz'e geri gönderme tarihini bir hafta (16 Şubat +7 gün = 23 Şubat'a) ertelediğini duyuran Türkiye, İngiltere'ye, "Geliniz, Filistin vizesi verdiğinizizi ilan ettiğiniz şu 11-16 yaş arası çocukları Struma'dan kendiniz çıkartıp bir İngiliz gemisine bindirerek Filistin'e götürünüz. Biz bu çocukları gemideki anababalarından kopartıp ayıramayız" demiştir.

Buna karşılık, İngiltere, Türkiye'ye: "Savaşta, elimizde bu işe ayıracak bir tek İngiliz gemisi bile yok" yanıtı vermiştir. (5)

İngiltere'nin Struma'da iki aydır çok güç koşullarda karantina altında tutulan 800 dolayında Musevi yolcunun tümüne birden vize vermemesi, bunlar arasından yalnızca 11-16 yaş arası (dikkat: "reşit olmayan") çocuklara vize verme kararı -*gemide bu yaşlar arası sadece 28 (yirmisekiz) çocuk vardı*- gerçekte "uygulanamaz bir karar"dı. Bizat İngiltere Dışişleri Bakanlığı Danışmanı Sir Alec Walter George Randall; "Gözümde canlandırıyorum da, bu çocukların gemideki ana-babalarından kopartılıp alınması

dayanılmaz bir ızdırap olacaktır. Böyle bir şeyi yapmayı kim üstlenebilir?" diyerek, İngiltere'nin reşit olmayan 11-16 yaş arası çocuklara Filistin vizesi verme kararının uygulanamazlığını vurgulamıştı. (6)

İngiltere'nin Struma'daki 11-16 yaş arası çocuklara vize verme kararı, bu yaşlardaki 28 çocuk dışında, hem bu çocukların ana babalarının ve hem de

For Internal Use

Children of "Struma"

	Age	
1. Dain Olga	13	Andrew
2. Flinker Glaus Lola	13	Goldstein
3. Bartfeld Martin	13	"
4. Mandel Jakob	16	Andrew
5. Bjeren Basal Julian	16	"
6. Baron Richard	12	"
7. Platzmann Adrian	14	"
8. Rosenzweig Aurica	16	"
9. Rosenzweig Elie	15	"
10. Rosenberg Maria	12	"
11. Elias Heli	13	"
12. Moisescu Neli	13	"
13. Binder Gabriel	14	"
14. Friedmann Nicolai	13	"
15. Marcus Marga	13	"
16. Rosenfeld Marcel	13	"
17. Baras Bergiu	15	Goldstein
18. Gross Victor Paul	16	Andrew
19. Fenkovic Leon	16	"
20. Nagi Mauriciu	16	"
21. Schächter Josef	16	"
22. Kohen Barcu	12	Goldstein
23. Sloimovici Saul	13	Andrew
24. Sloimovici Rosa	16	"
25. Fruchtler Jehuda	16	Goldstein
26. Apel Zoltan	16	Andrew
27. Fischer Rudi	16	Andrew
<i>Kayenbarcu Basila</i>	13	Andrew

Struma'daki 11-16 yaş arası çocukların adlarını tespit eden belge, bu yaşlarda yirmisekiz çocuk bulunduğunu göstermektedir. (Kaynak: Rifat N. Bali, "Musa'nın Evlatları Cumhuriyet'in Yurttaşları", İletişim y. 4. basım, İst. 2005, sf. 208)

gemide bulunan diğer yüzlerce yolcunun Filistin'e gitmesinin İngiltere tarafından kesin olarak yasaklandığı anlamına geliyordu. Bu karar gemide

duyulduğu an, gemideki diğer yolcular, kendilerinin Filistin'e gitmelerinin kesin olarak yasaklandığını anlayacaktı. Çocuklar da, şayet kendileri gemiden indirilip Filistin'e götürülürlerse, Filistin'e girmelerinin yasaklanmış olduğunu anlayacakları ana-babalarını bir daha göremeyeceklerini kavraya-

caklar; gerek çocuklar gerekse ana-babaları "ya hep beraber ya hiç birimiz" diyerek birbirlerinden kopmak istemeyecekti. İngiltere'nin reşit olmayan 11-16 yaş arası çocuklara vize kararı; bu çocukları ana-babalarından koparmayı içeren ve de **ancak velayet hukukunun çığnenmesiyle uygulanabilecek türden hukuka aykırı bir karardı.**

İngiltere, bu kararı aldığını 17 Şubat günü Filistin'deki Musevi örgüt yetkilisi Moshe Shertok'a bildirmiş, fakat, Türkiye'nin, "Bu çocukları İngiltere tahliye etsin" diyerek bir hafta uzattığı ve 23 Şubat günü dolacak olan süre boyunca, İngiltere, bu çocukların tahliyesine yönelik hiç bir girişimde bulunmamıştı.

Bunun üzerine Türkiye, daha önce İngiltere'ye bildirdiği bir haftalık sürenin dolduğu 23 Şubat günü mesai saati bitiminde, gemiyi Karadeniz'e geri gönderdi. Romanya tarafına değil tersine, Şile açıklarına çekilen gemi, 24 Şubat 1942 günü, sabah saat 09:30 dolayında, bir Sovyet denizaltısı tara-

W. 2810/652/48.

[Cypher]

DEPARTMENTAL NO. 2.

FROM FOREIGN OFFICE TO NIGORA.

No. 339.

D. 7.40 p.m. 24th February, 1942.

24th February, 1942.

Repeated to Cairo No. 765.

DEADLINE.

Your telegram No. 378 [of February 24th: Illegal immigrants].

Please represent urgently to Turkish Government that they should at least postpone action reported while question of admission of children to Palestine is being considered. You should also take opportunity of pressing for re-consideration of Turkish decision regarding transit of children.

İngiltere Dışişleri Bakanlığı'nın 24 Şubat 1942 saat 19:40'ta (7:30 pm) yani Struma battıktan 10 saat sonra Ankara'daki İngiltere Büyükelçiliğine gönderdiği yazı. (Kaynak: Efraim Ofir, "With no Way Out: The Story of The Struma", sf. 135)

findan torpillenerek batırıldı. Gemi batırıldıktan 10 saat kadar sonra 24 Şubat saat 19:40'ta Ankara'daki İngiliz Büyükelçiliği'ne ACİL(!) bir yazı gönderen İngiltere Dışişleri Bakanlığı, -sanki geminin 10 saat önce batırıldığından haberi yokmuş gibi (!)- Türkiye'nin gemiyi Karadeniz'e gönderme tarihi olarak bildirdiği (23 Şubat) tarihini, hiç değilse çocukların tahliyesi sorunu çözülene kadar uzatması için girişimde bulunulmasını isteyecekti.

İngiltere Dışişleri Bakanlığı'nın bu yazısını kitabında tıpkı basım olarak yayımlayan Efraim Ofir; bu belgeyi "İngiltere'nin Struma Faciası'nda kendi sorumluluğunu Türklerin üzerine yıkmaya çalıştığı"na dair kanıt olarak değerlendirmiştir.

Nitekim, Londra'daki Dünya Siyonist Örgütü Başkanı Chaim Weiz-

man, Struma'nın batırılmasından iki hafta sonra 9 Mart 1942 günü İngiliz The Times gazetesinde yayımlanan demecinde; İngiltere'nin vize verme kararı aldığı 11-16 yaş arası çocukların tahliyesi için, **çok geç, gemi battıktan sonra harekete geçtiğini** açıklayacaktı.

Weizmann'ın bu demecinden bir gün sonra, Lord Davies, 10 Mart 1942 günü İngiltere parlamentosunda yaptığı konuşmada: Struma'nın diğer

THE STRUMA DISASTER
CHILDREN'S PERMIT THAT
CAME TOO LATE

The Palestine Administration was criticized yesterday by Dr. Chaim Weizmann, president of the World Zionist Organization, for its refusal to permit the entry of 760 Jewish Rumanian refugees who were drowned when the ss. Struma sank in the Black Sea.

DR. WEIZMANN, who was speaking at a London conference of the Zionist Federation of Great Britain and Ireland, said that while the ss. Struma was at Istanbul efforts were made to obtain a permit for the refugees to enter Palestine. In spite of repeated requests the permit was refused and the Turkish authorities then ordered the ship to leave Istanbul.

"The only concession which, at the last moment, was made to us was a permit to take the children—about 70 in number—but this came too late," said Dr. Weizmann. "The children were drowned with the others. This horrible fact is enough to throw a glare of light on the treatment meted to us by the Palestine Administration and to some extent, also, by those who are responsible for the conduct of Palestinian affairs in Whitehall."

He added that the Jews would never diminish their war effort.

The conference passed a resolution declaring that the attitude of the Palestine Administration towards Jewish refugees was inimical to the best interests of the allied cause, and calling upon Lord Cranborne, Secretary of State for the Colonies, to make changes in the personnel of the Palestine Administration and the Colonial Office in London.

Dünya Siyonist Örgütü Başkanı Dr. Chaim Weizmann'ın 9 Mart 1942 günü İngiltere'de The Times gazetesinde yayımlanan ve Struma Faciası'ndan İngiltere'yi sorumlu tutan demeci. Başlık: "Çocukların vizesi çok geç geldi."

yolcularına vize verilmeyip yalnızca yaşları 11'den büyük 16'dan küçük olan çocuklara Filistin vizesi verilmesine dair 16.02.1942 günlü kararın uygulanmasına yönelik talimatın, çok geç (gemi 24.02.1942 saat 09:30 sularında battıktan 10 saat sonra saat; 19:40'ta) gönderildiğini; şayet gemi batmadan önce gönderilmiş olsaydı bile, bunun yerine getirilmesi olanaksız bir talimat olduğunu; reşit olmayan çocukların Filistin'e gönderilmek üzere gemiden tahliye edilmesine herşeyden önce bu çocukların gemideki ana-babalarının onay vermeyeceğini, dahası ana-babalarına Filistin vizesi verilmediğini, onların Romanya'ya geri gönderileceklerini anlayan bu çocukların da, ana-babalarından ayrılıp yalnız başlarına Filistin'e gitmek istemeyeceklerini; reşit olmayan 11-16 yaş arası çocuklara verilen vizenin o çocukların gemiden ayrılmasını sağlayıcı bir niteliğinin bulunmadığını, vs. açıklamış; ve Struma Faciası'nın sorumlusunun İngiltere olduğunu duyurmuştur. (7)

Günümüzde, bütün bu gerçekler yok sayılarak, Türkiye'yi suçlayan yayımlar yapılıyor ve özetle deniliyor ki: *Struma'nın motoru bozuktu. Bu gemi yolcuları Filistin'e götüremezdi. Öyleyse Türkiye Cumhuriyeti, Struma'daki yolcuların hepsini karaya çıkartabilir ve onları trenle Filistin'e gönderebilirdi; yapmadı. İngiltere, Struma'daki çocuklara Filistin vizesi verdiği halde, Türkiye bu çocukları Filistin'e göndermedi. 800'e yakın Musevi yolcusuyla, Struma'yı motor-*

suz, çapasız, yakıtsız Karadeniz'e bırakıp ölüme terketti. Struma'da yaşamını yitiren yüzlerce Yahudi'nin katili Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin o günkü yöneticileridir” vs. vs.

Dördüncü bölümünü okumakta olduğunuz bu yazı dizisinin her bölümünde bu gibi suçlamaların her birini tek tek ele aldım ve o tarihte olayın içinde yer alan Musevi örgütlerinin belgeleriyle çürüttüm. Şimdi de, 769 Musevi'nin katliyle sonuçlanan bu olayda İngiltere'yi sorumlu tutan Dünya Siyonist Örgütü Başkanı Chaim Weizmann'ın, Struma Faciası'ndan sonra Türk Dışişleri Bakanlığına gön-

derdiği ve Türkiye'ye yöneltilen suçlamaları geçersiz kılan mektubunu yayımlıyorum:

“Ekselans, Musevi göçmenlerinin Türkiye tarihiyle Filistin'e transit geçmelerini tanzim hususunda hükümetinizin ibraz ettiği yardım ve muavenetini Türkiye'deki mümessilimizden derin bir memnuniyetle öğrendim. Bu hususta Türk makamları tarafından itihaz olunan insani ve müşvik hatt-ı hareket binlerce Musevi mültecisinin düşman işgali altındaki memleketlerden kurtarılması için amil olmuştur. Bu yardımdan dolayı samimi teşekkürlerimizi lütfen kabul buyurunuz. Bu çok müsta' cel (acil) meselede zat-ı

devletlerinizin dostane ve muavenetkar alakalarına devam edeceğine emin bulunuyorum.

İmza:

*Hürmetkarınız
Weizman, Reis –
Filistin Yahudi
Ajanlığı, 24 Ocak
1945.” (8)*

Struma Faciası'nın hemen ardından İngiliz The Times gazetesinde yayımlanan demeçlerinde İngiltere'yi suçlayan; buna karşılık, Filistin'e göç eden Museviler'e yaptığı yardımlar nede-

İsrail'in ilk Devlet Başkanı, İsrail Devleti kurulmadan önce Dünya Siyonist Örgütü'nün başkanlığını yapan ve İsrail Devleti kurulduktan sonraki ilk devlet başkanı olan Chaim Weizmann, 1930'lu yılların başlarında Kudüs'te, King David Otel'i'nde Ürdün nehrinin doğu yakasıyla ilgili bir anlaşma imzaladıkları gün Arap liderlerle birlikte. Sağda ayakta duranlar Moshe Shertok (Sharett) ve Yitzak Ben-Zvi'dir. Ürdün temsilcisi Beni Sakhr aşireti reisi Şeyh Mithqal Pasha al-Faiz; Ajlun Dağı büyük şeyhi Rashid Pasha al-Khaza'i; Al-Karak yöresi Hıristiyan cemaati lideri Mitri Pasha Zurikat; Çerkeslerin lideri Şemseddin Sami Bey ve Belka bölgesi büyük şeyhi Salim Pasha Abu al-Ajam. (Kaynak: Davar, 11 Haziran 1958, sf. 3. – Weizmann Arşivi, Rehovot / 1933.)

niyle Türkiye'ye teşekkür eden Dünya Siyonist Örgütü Başkanı Chaim Weizman; daha sonra 1948'de kurulan İsrail Devleti'nin ilk Devlet Başkanı olmuştur.

Bugün, Türkiye'de, Struma Faciası'ndan dolayı Türkiye'yi suçlayarak katil damgası vuran yayınlar; olay sırasında Dünya Siyonist Örgüt Başkanı ve daha sonra İsrail'in ilk Devlet Başkanı olan Chaim Weizmann'ın yukarıda aktardığımız Türkiye'ye teşekkür eden mektubunu okuyunca; utanırlar mı dersiniz?

Hat sanatımızın en başarılı yapıtlarından birinde şöyle yazılıdır:

“Edeb Yahu!” •

cengizozakinci@butundunya.com.tr

Dipnotlar:

(1) *Montreux Sözleşmesi, Madde 3- Ege Denizi'nden ya da Karadeniz'den Boğazlar'a giren her gemi, uluslararası sağlık kuralları çerçevesinde Türk yasalarıyla konulmuş olan sağlık denetimi için, Boğazlar'ın girişine yakın bir sağlık istasyonunda duracaktır. (...)* İçinde veba, kolera, sarı humma, lekeli humma (typhus exanthematic) ya da çiçek hastalığı olayları bulunan ya da yedi gündün az bir süre önce bu hastalıklar bulunmuş olan gemilerle, bulaşık bir limandan beş kez yirmidört saatten az bir süreden beri ayrılmış olan gemiler, Türk makamlarının gösterebilecekleri sağlık koruma görevlilerini gemiye almak üzere, sağlık istasyonunda duracaklardır. (...)

(2) *Sağlık Denetleme Merkezlerinde Uygulanacak Sağlık İşlemleri Hakkında Yönerge: İkinci Kısım, Madde 4- (...)* Yabancı limanlardan gelen gemilerin, sağlık sorgusu ve pratika işlemi tamamlanuncaya kadar karantina işaretlerini taşımaları zorunludur. (...) *Madde 5-d/4- e) Sağlık sorgusu ve pratika işlemleri tamamlanan geminin, karantina işaretleri kaldırılır. f) Serbest pratika verilmekteki gemilerin kara ile ihtilali yasaktır.*

(3) *15 Mayıs 1939 gün ve 4208 sayılı Resmî Gazete: 12/5/1939 Müşterek Beyanname: Madde 2- İki Devletin, kendi millî emniyetleri nefine*

olarak karşılıklı taahhütleri tazammun edecek uzun müddetli nihai bir anlaşma akdetmeleri takarrür etmiştir. Madde 3- Bu nihai anlaşmanın akdine intizaren, Türkiye Hükümeti ve Büyük Britanya Hükümeti, yuku bulacak bir tecavüz hareketinin Akdeniz muntkasında bir harbe saik olması halinde yekdiğerile bilfiil işbirliği yapmağa ve yedi ikidarlarında bulunan bütün yardım ve müzeheretü birbirlerine göstermeğe hazır bulduklarını beyan ederler.

(4) *Haim Weizmann'ın Lord Moyne'a mektubundan: “urgent matter of the Romanian refugees on the Struma in Istanbul, who were waiting for permission to enter Palestine. Without such permission, they cannot continue their trip on land or by sea.” (William R. Perl “The Four Front War, From The Holocaust To Promised Land” N.Y. 1979'dan aktaran, Efraim Ofir, “With No Way Out: Story of The Struma”, European Studies Foundation Publishing House, CLUJ-NAPOCA 2003, sf. 159, 160.)*

(5) *Çetin Yetkin, “Batlıların kirli yüzü Struma”, Otopsi yayınları, İstanbul 2000.*

(6) *“Alec Walter George Randall Counsellor in the British Foreign Office, aptly summarized an additional problem: “Even if we get the Turks to agree I should imagine that the process of selecting the children and taking them from their parents off the Struma would be an extremely distressing one. Who do you propose should undertake it, and has the possibility of the adults refusing to let the children go been considered?” (Kaynak: Bernard Wasserstein, “Britain and the Jews of Europe, 1939-1945”, London, Clarendon Press, 1979, sf.-151'den aktaran; Dalia Ofer, age.)*

(7) *http://hansard.millbanksystems.com/lords/1942/mar/10/palestine “To allow children over eleven and under sixteen to be admitted into Palestine. Unfortunately that instruction arrived too late, and when this ship went down all persons on board, men, women and children, were drowned.” (...)* “I do not know whether that offer ever reached the “Struma,” but I can imagine that the parents of the Jews on board the “Struma” would not have accepted the offer—I doubt whether the children would.

(8) *Mektubun aslı: T. C. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, TCBCA, Fon kodu: 030.10 Belge no: 110.736.16*

Büyük Yapıtlarımız
Konur Ertop

"Muhteşem Yüzyıl"daki Ahlâk Anlayışı

Kanuni dönemi hukuktan denizciliğe, edebiyattan mimarlığa, hattatlıktan müziğe uzanan türlü alanlarda imparatorluğun bütün yaşamı bakımından dorukta yeri olan değerleri yetiştirdi.

Kınalızade Ali Efendi de bu en büyükler arasındadır. Medrese hocalığı, kadılık, kazaskerlik yapan Kınalızade, imparatorluğa şekil vermiş ahlâk anlayışını konu edinen “Ahlâk-ı Alai” adlı yapıtın yazarıdır.

Yapıtı bu adın verilmesi, hem sunulduğu Semiz Ali Paşanın adıyla,

hem de yazarın kendi adıyla ilişkilidir.

Öte yandan, Arapça “yükseklik, yücelik, şeref” anlamındaki “alâ” sözcüğü kullanılarak “ahlâk biliminin şerefli ve yüksek bir bilim oluşunun dile getirildiği” de düşünülmektedir. Kınalızade, kendisinden önce aynı konuyu ele alan İslam bilginlerinin en büyüklerinin yapıtlarından yarar-

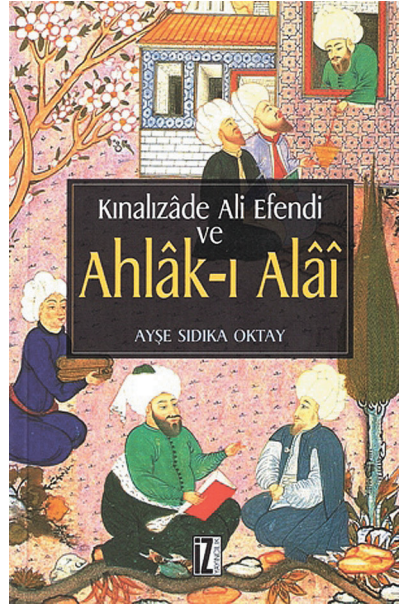
lanmıştır. Bu yapıtlarda, İslam biliminin gelişme döneminde Arapçaya yapılmış çeviriler aracılığıyla Aristo, Eflatun, Sokrat, Pisagor, Diyojen, Batlamyus gibi eski Yunan yazarlarının konuyla ilgili görüşleri de ele alınıyordu. Konuyla ilgili Arapça kaynaklardan yararlanan Kınalızade bunlardan öğrendiklerini kendi derin dinsel bilgi birikimiyle birleştirmişti. Kendi ülkesindeki söylencelerden, tarih verilerinden de yararlanıyordu.

Örneğin kitabında Sultan Murat, Yıldırım Bayezit, Musa Çelebi, Fatih Sultan Mehmet, 2. Bayezit, Yavuz Sultan Selim, Kanuni Sultan Süleyman'ın sözlerini, davranışlarını aktarmıştı...

Konuyla ilgili bir incelemenin sahibi olan Ayşe Sıdika Oktay, Kınalızade'nin kendisinden önceki ahlâk kitaplarının yanı sıra "Kuran"dan, hadis derlemelerinden, tarih, edebiyat yapıtlarından yararlandığını, çok zengin bilgi birikimini eserine aktardığını göstermiştir. Bu açıdan "Ahlâk-ı Alâî"deki açıklamaların daha önceki benzer kitaplara göre çok daha zengin malzemeden beslendiğini belirtmiştir.

Kınalızade'nin çalışmasını şekillendiren çok önemli bir etken, yazacağı yapıtın Türkçe olmasını istemesiydi. Ancak -dönemin anlayışına uygun olarak- sözkonusu olan, elbette geniş halk topluluğunun değil eğitim görmüş azınlığın anlayabileceği dildi. Düzyazının arasında serpiştirdiği şiirler de böyleydi.

Kınalızade'nin dili günümüzden

Ayşe Sıdika Oktay'ın Kınalızade Ali Efendi'nin Ahlak-ı Alâî adlı eseri

Kınalızade'nin çalışmasını şekillendiren çok önemli bir etken, yazacağı yapıtın Türkçe olmasını istemesiydi.

450 yıl önceki süslü, özentili, karmaşık Türkçedir. Yazıldığı dönemde de her okurun, yapıtını anlaması olanaksızdı. Günümüzde bu yapıtı tanımak isteyen okur, sadeleştirilmiş düzenlemelerden yararlanabilir.

Bilim tarihçisi Adnan Adıvar, İmparatorluğun son dönemine değin

yapıtın, liselerde okutulan ahlâk dersi kitaplarına temel alındığını hatırlatır. Yalnız nelerin yapılması, nelerin yapılmaması gerektiğini -örneklerle, öykücüklerle- gösteren bir kitap olmakla kalmadığını belirtir. Adnan Adıvar'a göre, Kınalızade, ahlâkın, felsefe temeli üzerine kurulan bir bilim olduğunu derinden kavramış bir yazardır.

Bilim Tarihçisi Adnan Adıvar

Yapıtına büyük özen gösteren Kınalızade, Şam'da kadılığı sırasında kitabını yazarken, her hafta dönemin önemli bilginlerinden Tarihçi Gelibolulu Âli'yi evine çağırır, yazdığı bölümleri okuyarak eksiklerini, yanlışlarını göstermesini istermiş.

Kitabın birinci bölümü ahlâk kurallarına ayrılmıştır. Burada erdemler, kötü huylar, bunların çeşitleri, erdeme benzeyen kötü huylar, adalet, erdemi kazanma yolları, erdemlerin korun-

Çokeşli evliliğin aleyhinde bulunmak için, 'iki bedene bir can olamayacağı gibi, iki yuvada da bir erkek olmaz' demiştir.

ması ve ahlâkî hastalıkların tedavisi anlatılır.

İkinci bölümde aile ahlâkı üzerinde durulur. Aile, insanın aile içinde yaşamaya olan ihtiyacı, evin idaresi ve evin geçiminin sağlanması konuları ele alınır. Sonra "Evlat ve Ailenin Terbiyesi" ana başlığı altında çocukların terbiyesi, söz söyleme ve yeme içme kuralları, ana babaya saygı, hizmetçi ve kölelerin terbiyesi, köle satın almanın kuralları ve insanların memleketlerine göre karakterleri hakkında bilgi verilir.

Adnan Adıvar, Kınalızade'nin Ortaçağ İslam dünyasında (elbette bizim "Muhteşem Yüzyıl"ımızda da) geçerli ahlâk düzenine, hangi eleştirileri yönelttiğini göstermiştir:

"Başka bir konu da aileye yönelik eğitime ayrılmıştır. Burada evlilik ve odalık yönteminden söz ederek, bu son âdetin sakıncalarını anmıştır. Çokeşli evliliğin aleyhinde bulunmak için, 'iki bedene bir can olamayacağı gibi, iki yuvada da bir erkek olmaz' demiştir. Çokeşliliğin, yuvanın düzenini, ailenin

geçimini bozacağını açıklamıştır.” Adnan-Adıvar yazarımızın devlet düzeniyle ilgili açıklamaları sırasında zorbalığa, baskıya, zulme, işkenceye karşı büyük tepki gösterdiğine değinmektedir. Bu da döneme damgasını vurmuş -yazık ki günümüzde de silinip yok olmamış- insanlık dışı uygulamalara, Kınalızade'nin eleştirilerinin çağını aşacak nitelik taşıdığını göstermektedir.

Kızların okutulmasını istemesi Kınalızade'nin kendi çağını aşan görüşleri arasındadır.

Kınalızade devlet ahlâkını ilgilendiren konuları geniş biçimde işlemiştir. Burada ülkenin yönetimi, yeni ele geçirilen yerler, yöneticilik kuralları, tanrısal yasalar konu edinilir. insanın birlikte yaşamaya olan ihtiyacı, sevgi konuları ülke çeşitleri, siyaset çeşitleri anlatılır.

Devlet ahlâkıyla ilgili son bölümde adaletli devlet adamında bulunması

**Kınalızade,
adaletin
sağlanabilmesi için
üç koşulun yerine
getirilmesini
gerektiğini
belirtir. İlk olarak
devlet başkanı
bütün halkına eşit
davranmalıdır.**

gereken özelliklere, bu görevlilerin uyması beklenen kurallara yer verilmektedir. Kınalızade'nin devlet yönetimiyle ilgili görüşleri çağdaş Makyavel'in görüşleriyle karşılaştırılmıştır.

Böyle bir incelemede “Muhteşem Yüzyıl”ın Osmanlı yazarıyla “Rönesans” döneminde “Prens” adlı yapıtı kaleme almış İtalyan yazarının ortak değerlendirmeleri şöyle özetlenmiştir:

Kınalızade'nin, görüşlerinin karşılaştırıldığı İtalyan yazar Makyaveli

“Her iki düşünür de hükümdarlara öncelikle tarih kitaplarını okumalarını, güncel sorunlarla ilgili dersler çıkarmalarını, iyi yasalar ve iyi ordular kurmalarını öğütler. Toplumdaki güçlülere zayıflatıp zayıfları güçlendirerek dengeyi sağlamalarını, özellikle girişecekleri savaşlardan önce ülke içindeki ve askerler arasındaki düzeni tam olarak kurmalarını salık verirler.

Ayrıca, halk kötü isteklere sahip olabileceği için kendi haline bırakmayı ve onu iyiye yönlenecek biçimde yönetmenin ve mutlaka sevgisini kazan-

manın önemini vurgularlar.”

Kınalızade, adaletin sağlanabilmesi için üç koşulun yerine getirilmesi gerektiğini belirtir.

İlk olarak devlet başkanı bütün halkına eşit davranmalıdır. İkinci olarak insanlara yeteneklerine uygun davranmalıdır. Son olarak da hayır ve yardım konusunda herkesin hakkına uygun hareket etmelidir.”

Yazar adalet konusunu ele alırken şu ilkeleri sıralamıştır:

Dünyanın düzenini ve kurtuluşunu sağlayan adalettir. Dünya, duvarlarını devletin oluşturduğu bir bahçedir. Devleti düzenleyen, Tanrının yasalarıdır ve bunu ancak devletin yöneticileri korur. Devlet ancak askeriyle ayakta kalır. Malı toplayan ise halktır. Halkı ancak cihan padişahının adaletli yönetimi çekip çevirir.”

Kınalızade, uzun Osmanlı Ortaçağının yerleşik görüşlerine de uzak kalamamıştır. Bu yapıtı günümüz okuru, erkeklerin egemen olduğu “muhteşem yüzyılın” -bugün de sürüp gelen- anlayışını daha yakından tanımak için de okumalıdır.

Kınalızade’ye göre örneğin erkekler eşlerine aşırı sevgi göstermemelidir. Derinden sevme isteğini içinde duysa da bunu gizlemelidir. Eşinin sevgisini anlayınca naza koyulan kadının, ne dilerse yapılacağını anlaması, erkeği aşağı duruma düşürür.

Erkek önemli işlerde kadına danışmamalı, sırlarını eşiyile paylaşmamalıdır. Kadınların boş işlerle uğraşmasını, yabancı erkekleri görmesini, “Hüsrev

ile Şirin” gibi aşk öykülerini okumasını, dinlemesini önemelidir. Onlar kuşku uyandıran yabancı kadınlarla görüşmemeli, böyle kimseleri eve almamalıdır...

Kınalızade’nin kitabında, sultanlara hizmet edenlerin uyacakları kurallar, insanların birbirleriyle ilişkileri, dostlarda aranacak nitelikler açıklanır. En sonda da büyük tarikat şeyhlerinin öğütleri yer alır.

Yazarın örneğin Mevlana’dan seçip sıraladığı öğütler, insanlığı bağnazlıktan, kötülükten kaçınmaya, bilgiye, sevgiye yönelmeye çağırır:

“Her türlü kötülükten kaçın... İnsanların en hayırlısı başkalarına yararlı olanıdır. Cahil sofulardan olma... Dinde uydurma yolunu tutanlardan sakın. Herkese şefkatle bak... Kimseden bir şey isteme, kimseye hizmet buyurma...”

Kınalızade Ali Efendi’nin oğlu Kınalızade Hasan Çelebi, ozanların yaşam öykülerini, şairlerinden örnekleri derleyen önemli bir yapının sahibi idi. Kitabında babasını anlatan sayfalara aldığı bir beyit, “Ahlak-ı Alai” yazarının kişiliğini, dünyaya bakışını çok güzel özetler:

“İmrenne görüp mîve-i bâgın, ümerânun / Kim sular anı gözleri yaşı, fukarânun”

(İleri gelen kimselerin bakımlı bağlarının olgun meyvelerini görüp de imrenme. Onları yoksulların göz yaşları sular...) •

konurertop@butundunya.com.tr

Evrensel Bakış Açısı
Gürbüz Evren

Fransa'nın Bourganeuf kasabası halkı Cem Sultan'ın akrabaları mı?

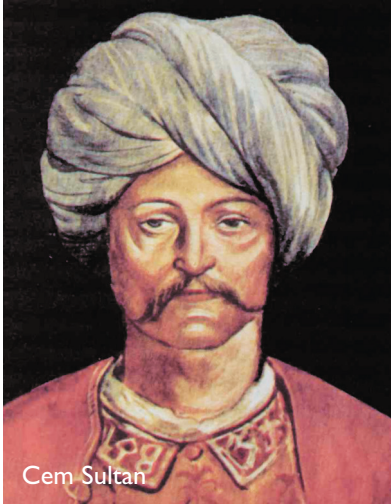
Cem Sultan, Osmanlı tarihinin en önemli simalarından biridir. Sadece Türkler değil başta Fransızlar olmak üzere birçok yabancı yazar ve tarihçi Cem Sultan'ı konu eden kitaplar yayımlamıştır.

Bütün Dünya okuyucularının büyük bir bölümünün de Cem Sultan hakkında bilgi sahibi olduğunu biliyorum. Bu yazıda, genel bilgilerin dışında, konuyla yakından ilgilenenlerin bile belki ilk kez duyacakları ayrıntıları aktarmaya çalışacağım.

Bilindiği üzere Fatih Sultan Mehmet'in 1481 yılındaki ölümünün ardından oğulları Beyazıt ve Cem arasında taht kavgası başlamıştı. Mücadeleyi kaybeden Cem Sultan, canını kurtarmak için Rodos Adası'ndaki şövalyelere sığınmıştı.

Ada'yı ellerinde bulunduran Katolik şövalyelerin, Cem Sultan'ın en iyi şekilde ağırlanması ve korunması karşılığında Osmanlı'dan bazı talepleri olacaktır. Bunların başında da Osmanlı'nın Rodos'a saldırmayacağını garanti edilmesi ve her yıl şövalyelere 40 bin duka altın ödenmesi gelmektedir.

Cem Sultan

Cem Sultan bir süre adada kaldıktan sonra gemi ile Rodos'tan ayrılarak, Ekim 1482'de Fransa kıyılarına, Nice yakınlarındaki Villefranche limanına gelecektir. Kralın emri ile Fransız soyluları Pierre d'Aubusson ve yeğeni Guy de Blanchefort'a emanet edilen Cem Sultan, bu aileye ait farklı şatolar da yaşayacaktır. Son olarak Limousin bölgesindeki Limoges kenti yakınlarında Bourgneuf kasabasına yerleştirilen Cem Sultan, 1486'dan 1489'a kadar burada yaşamıştır.

Padişah 2. Beyazıt Fransa'ya giden kardeşiyle ilgili gelişmelerden haberdar olmak isteyecektir. Bunun için de 1488 yılında Antoine Rerricho isimli bir Yunanı elçi olarak görevlendirir. Bu, Türk-Fransız ilişkilerindeki ilk elçidir. Yunan elçi Rerricho, Kral VIII. Charles'dan Cem Sultan konusunda bilgi almak için Fransa'ya gider. Fransız kaynakları, elçinin ziyaretinin asıl amacının, Cem Sultan'ın Papa VIII. Innocent'a verilmesini engellemek olduğunu yazmaktadır.

Kaynaklarda, elçinin Cem Sultan ile görüşmesi konusunda iki farklı bilgi vardır. Birinci teze göre Osmanlı elçisinin Cem Sultan'ı ziyaret etme talebi bizzat kral tarafından reddedilmiştir. Diğer teze göre ise elçi, kendi-

Bourgueil kasabasından bir görünüş

Cem Sultan, o dönemin Fransız kaynaklarında, "çarpıcı soylu fiziği, edebiyat ve şiir konusundaki derin bilgisi, etkileyici konuşma tarzı vb." özelliklere sahip biri olarak tanımlanmaktadır.

sini Bourgueil'e götürmek isteyen Fransızlara, Padişah II. Beyazıt'tan izni alması gerektiğini söyleyerek kabul etmemiştir.

Cem Sultan'ın Bourgueil'teki yaşantısı ve aşkları, Fransızların ünlü yazarları Victor Hugo ve Lamartine'in kitaplarına konu olmuştur. Cem Sultan'ın, özellikle Guy de Blanchefort'ın yeğeni Héléne de Sassenage ile ilişkisi ise bu yazarlar tarafından dönemin en "tutkulu aşkı" ya da "ateşli aşkı" olarak gösterilmiştir.

Cem Sultan, o dönemin Fransız

kaynaklarında, "çarpıcı soylu fiziği, edebiyat ve şiir konusundaki derin bilgisi, etkileyici konuşma tarzı vb" özelliklere sahip biri olarak tanımlanmaktadır. Héléne de Sassenage'ın da bu özelliklerinden etkilenerek Cem Sultan'a aşık olduğu yine Fransız kaynaklarında uzun uzun anlatılmaktadır.

Bir diğer bilgi de Cem Sultan'ın hizmetkârlarıyla ilgilidir.

Bourgueil'te bulunduğu dönemde Cem Sultan'a hizmet eden Türklerin, Fransa'nın Limousin bölgesinde yaşadıkları bizzat yerel yetkililer tarafından belirtilmektedir. Buna göre, halen nüfusu 3 bin civarında olan bu

kasabada 70 Türk asıllı aile bulunmaktadır.

Bazı Fransız kaynakları ise Cem Sultan'ın İtalya'ya götürülmesinin ardından, hizmetinde bulunun Türklerden 29'unun Rodos Adası'na geri gönderildiğini kaydetmektedir.

Bourganeuf'de 5 yıl kalan Cem Sultan daha sonra, Roma'ya, Papa'nın yanına gönderilmiştir. Fransa Kralı VIII Charles, 1494 yılında Roma'yı

Sultan II. Beyazıt

aldıktan sonra Cem Sultan'ı Napoli kentine götürmüştür.

Napoli'de 1595'de zehirlenerek öldürülen Cem Sultan'ı kimin öldürdüğü konusunda ise Fransız kaynakları ikiye bölünmüştür.

Birinci kesime göre Cem Sultan, Papa Alexandre Borgia tarafından zehirlenmiştir. İkinci kesim ise Cem Sultan'ın kardeşi Osmanlı Padişahı II. Beyazıt tarafından zehirlendiğini savunmaktadır.

Bazı Fransız kaynakları, Cem Sultan'ın Fransa'daki yaşantısı sırasında Türk-Fransız ilişkilerinde ilk kez casusluk olaylarının da yaşandığını anlatmaktadır. Buna göre, Padişah II. Beyazıt'ın Fransa'ya elçi göndermesindeki asıl amaç, kardeşi Cem Sultan'ın tahtı ele geçirmeye yönelik planlar içinde olup olmadığını anlamaktır.

Yine aynı kaynaklara göre, Padişah II. Beyazıt, Barak isimli bir gemi kaptanını, Cem Sultan'ın izini bulmak amacıyla önce İtalya'ya ardından Fransa'ya göndermiştir. Bu kaynaklara göre Padişah II. Beyazıt'ın amacı kardeşini öldürmek ya da yakalatıp İstanbul'a getirtmektir.

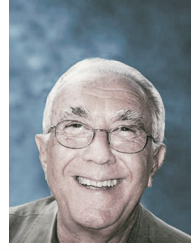
Son olarak bir ayrıntıya daha dikkat çekmekte yarar var. Fransız kaynaklarının önemli bir bölümü Cem Sultan'ın Fransa'da tutsak hayatı yaşadığını söylemekte, buna kanıt olarak ise Padişah II. Beyazıt'ın kardeşinin koşullarını öğrenmek üzere ilk kez bir Osmanlı elçisini göndermesini göstermektedir.

Kimi kaynaklar ise Cem Sultan'a sağlanan (Hamam, harem, hizmetkârlar vb.) olanakları anımsatıp, Fransız soylu kadınlarıyla yaşadığı aşklardan örnekler vererek, tutsaklığın sözsunu olamayacağını bildirmektedir. Cem Sultan ile ilgili Fransız kaynaklarında bulunan ve bugüne kadar gün ışığına çıkmamış bilgileri paylaşmaya devam edeceğiz. •

gurbuzevren@butundunya.com.tr

Tıp Dünyasından Kısa Kısa

Prof. Dr. Yürük İyriboz

DIŞ ETİ İLTİHABI

Diş eti iltihapları erkeklerde ereksiyon sorunlarına neden olur.

GREYFURT SUYU

Greyfurt suyu kolesterol, tansiyon düşürücü ilaç ve antibiyotiklerle beraber alındığında ölüme neden olabilmektedir.

SİGARA DUMANI

Sigara dumanı beynin öğrenme, hafıza ve düşünme fonksiyonlarını bozar.

ASPIRİN

karaciğer kanserine karşı koruma sağlar

KANSERE KARŞI

Hergün soyulmadan yenen bir elma boğaz, bağırsak, akciğer ve göğüs bölgeleri kanserlerini önleyebilir.

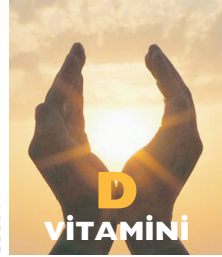

Kreşlerde büyüyen çocuklar evde büyüyenlerden daha şişman olur.

Ailedeki Mutluluk

Mutlu bir ortamda gelişen çocukların sosyal ilişkileri daha sağlıklı olur ve ilerideki ekonomik ilişkilerini de olumlu yönde etkiler.

D VİTAMİNİ

Ekim-Mart aylarında yeterli D vitamini alan hamile annelerin çocuklarının ileri yaşlarda multiple skleroz hastalığına yakalanma olasılığı daha düşüktür.

Sporun Dünyası

Metin Gören

Elma Şekeri 2013

Çocukluk yıllarımızın doyumsuz keyiflerinden biriydi, elma şekerini yalayarak tüketmek. Sapı elimizde kalıncaya dek uğraş verir; sounçta dilimizin kırmızıya dönüştüğünün de ayırında olamazdık.

Renkli şekerin dudaklarımızın çevresine dek yayıldığını, diğer arkadaşımızın kahkahalarından anlardık. Satıcı Hüseyin amca, mahallemize uğradığında onlarca çocuk ellerinde paralarla sıraya girerdi. Hüseyin amca, tornadan çık-

mış izlenimi veren elma şekerlerini şiirsel bir dille bize ikram ederdi. Bizler elma şekerimizi hızla tüketirken, bir yandan tüketim sürecini başarılı bir yöntemle geciktiren arkadaşlarımızı da imrenerek seyrederdik. Kaçınılmaz son gelip tüm

şekerler bitirildiğinde onlarca çocuğun yüzü neredeyse aynı görüntüyü yansıtırdı. Elde kalan saplar, kırmızı renkli şekerleri çenelerine değin bulaşan çocukların yüzlerindeki hüznün nedenini çok iyi anlatırdı. Günümüzde elma şekerlerinin, sağlıklı bir şekilde çocuklara sunulduğunun tanığıyız. Özenle sarıldıkları jelatinlerin, onları zararlı dış etkenlerden korumayı hedeflediğini de biliriz. Ancak, güzel ambalajlarına karşın eskiden olduğu gibi sapların elimizde kaldığı gerçeğini de asla unutamayız.

Türk sporunun tarihsel olgusu ne yazık ki, elma şekeri gibi. Başarının geniş kapsamlı olması ve tüm spor dallarına yayılması gerçeği Türk spor politikasını organize edenlerin anlayış ve hedeflerinde yer alamadı.

1948 Londra Olimpiyat Oyunları'nda gücünü gösteren Türk güreşi ve onun pehlivanlarına da gerçekler anlatılmadı, ya da politikacıların işine gelmedi. İki dünya savaşı yaşayan Avrupa'da, genç neslin yok olduğu, o yıllarda güreşçilerimizin karşısına çıkanların yerine daha bilinçli bir genç güreşçi ordusunun geleceği bilindiği halde, önlem asla düşünülmedi.

1960 Roma Olimpiyat Oyunları'nda alınan sekiz altının büyük gölgeleri altında kış uykusuna yatanlar, Yaşar Doğu, Celal Atik, Nasuh Akar, Mer-

sinli Ahmet, Gazanfer Bilge, Mustafa Dağıstanlı, İsmet Atlı, Hüseyin Akbaş, Mahmut Atalay, Ahmet Ayık ve daha nice pehlivanların doyumsuz güreş başarılarını bir elma şekeri yemenin hazzıyla yalayıp tükettiler. Takım halinde şampiyonluklar, ezici üstünlükler ve madalya kazanımları bitti, yok oldu. Güreşimizin son yıllarda bıraktığı tadı ancak keçiyoynuzu ile tanımlayabiliriz.

Başarının geniş kapsamlı olması ve tüm spor dallarına yayılması gerçeği Türk spor politikasını organize edenlerin anlayış ve hedeflerinde yer alamadı.

Elma Şekeri'nin sapıyla gözgöze-yiz şimdi. Tarihsel spor dokumuzun, birey sporlarına dönük ikinci evriminde halter sporu ön plana çıktı. Naim Süleymanoğlu'nun, dönemin siyasi kadrosu tarafından milyon dolarlar

Naim Süleymanoğlu gibi sporcularımız bize nice şampiyonluklar yaşattı.

"Şerefli ikincilik" gibi bir söyleme demir atan anlayış, kuşkusuz tanımı, "çok büyük şeref" olacak, birinciliklerden, şampiyonluklardan söz edemez.

karşılığında, komşu Bulgaristan'dan transferiyle başlayan yükseliş, yine aynı topraklardan gelen Halil Mutlu ile tepe noktalara dek uzandı. Onlarla nice Avrupa, Dünya ve Olimpiyat şampiyonlukları yaşadık. "Cep herkökülleri", "küçük dev adamlar" bizlere doyum-suz başarılar yaşatırken, birileri de yedikleri elma şekerlerinin çenelerine kadar yayılan kırmızı renkli akıntıların ayırına varamadan halter sporunu da yok olma çizgisine dek taşıdı.

"Aşk elma şekeri gibidir. Yalarsın, yalarsın sapı elinde kalır" dizesi düşüncülüğü ile sonlanabilecek bir aşk serüvenini başarıyla anlatıyor. Spordaki tükeniş olgusu ise içimizi acıtıyor. Futbol milli takımımızın, düzenli ve düzeyli bir grafik çizememesinin şaşkınlığını, "Neden böyle olduk?" şeklindeki sorularla geçiştirmeye çalışıyoruz. Spordaki başarıları, kendine mal eden siyasi iktidarların, "Olimpiyatları düzenleyeceğiz" şeklindeki gösterişli açıklamalar, bizlere elma şekerinden sınırsız

keyif alan yetkililerin şakası gibi geliyor. Basketbolda varılan noktanın alkışlanacak türde olduğunu biliyoruz. Ancak devamlılığı olmayan, uluslararası podyumlarda "bir var-bir yok" şeklindeki görüntümüzü, elma şekeri tüketenlerin boyunlarına birer utanç madalyonu gibi asmak geçiyor aklımdan...

"Şerefli ikincilik" gibi bir söyleme demir atan anlayış, kuşkusuz tanımı, "çok büyük şeref" olacak, birinciliklerden, şampiyonluklardan söz edemez. Doğrusu, 2013 'e merhaba dediğimiz şu günlerde çok korkuyorum...

Geleceğini belgelemeyen, geçmişini "elma şekerleri"ne kaptıran bir toplumun spor geleceğinden korkuyorum. 2012 Londra Olimpiyat Oyunları'nda, kürstülerin birinci ve ikinci sıralarında adlarını Türk atletizm tarihine altın harflerle yazdıran bayan sporcularımızın yok olabileceklerinden korkuyorum.

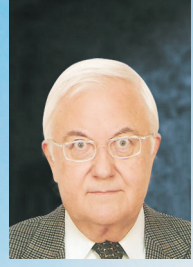
Çocukluk yıllarımızın en büyük keyiflerinden biriydi elma şekeri yemek. Sapı elimizde kalıncaya dek zevkle tüketirdik. Şimdi ise, koca koca adamlar yalayıp tüketmek istiyorlar sporumuzun "elma şekerleri"ni. •

metingoren@butundunya.com.tr

Spor, yalnız beden kabiliyetinin bir üstünlüğü sayılamaz. İdrak ve zekâ, ahlâk da bu işe yardım eder.

M. Kemal Atatürk

Mitolojiden Yansıyanlar
Haluk Erdemol

Canavar Minotavros'un Öyküsü

Adı Minos'un Boğası anlamına gelen, insan başlı boğa gövdeli yaratık Minotavros'un Aralık sayımızda öyküsüne yer verdiğimiz Fenikeli güzel Europa ile akraba olması güzellelikle çirkinliğin kaçınılmaz birlikteliğinin yaşamın gerçeklerinden biri olduğunu anımsatıyor bize.

**Labirent'e
hapsedilen
Asterios, artık
Minotavros
olmuştur.**

*Jeanne Etienne Ramey
1796-1852*

- 1 : Charles-E. Chaise (1759-1798)
- 2 : Pablo Picasso (1881-1973)
- 3 : William Blake (1757-1827)
- 4 : George Frederick Watts (1817-1904)
- 5 : Antoine-Louis Barye (1795-1875)

6

Minos, Atina Krallığı' nı her dokuz yılda bir (bazı kaynaklarda yedi yılda bir veya her yıl) yedi genç erkek ve yedi genç kıızı kurban olarak Girit'e göndermekle cezalandırır. Bu ceza ile Minos, oğlu Androgeus'un Atina'da misafir olarak katıldığı yarışlarda kazandığı başarıları hazmedemeyerek onu öldüren Atinalılar'dan öç almak istemiştir.

Atinalı kurbanların siyah yelkenli gemilerle Girit'e yaptıkları bu yasal yolculuklardan üçüncüsünde Atina Kralı Aigeus'un oğlu, kahramanlıklarıyla ünlü Theseus kurbanlardan biri olarak yer alır.

70

7

Gönüllü olarak katıldığı bu seferde Theseus'un niyeti bir yolunu bulup Minotavros'u öldürerek bu kederli yolculuklara son vermektir. Aigeus oğlunu vazgeçirmeye çalışır, başarılı olamayınca da kadere boyun eğer, ancak bir şart koşar: Theseus sağ salım dönerse dönüş yolunda gemisine beyaz yelken çekecektir. Bu yolda söz alır oğlundan.

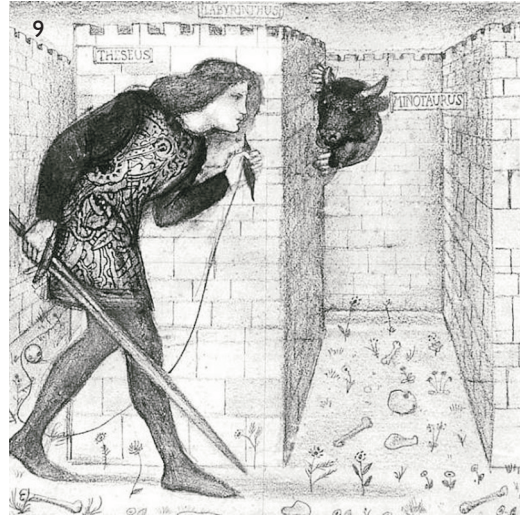
Theseus kader arkadaşı 13 gençle birlikte Girit'e vardığında kurbanların halka gösterilmeleri sırasında Minos'un kızı Ariadne Theseus'a âşık olur ve onu labirentteki ecelinden kurtarmak ister. Akıl danıştığı Daedalos'tan aldığı bir ip yumağını gizlice Theseus'a verir. 13 arkadaşının başında, bir ucunu labirentin kapısına bağladığı iple labirentin karanlık dehlizlerine giren Theseus Minotavros'u uyurken yakalayıp öldürdükten sonra ipin yardımıyla kolayca dışarı çıkar ve yine

arkadaşlarıyla birlikte gemilerine binip adadan kaçarlar. Ariadne de gemidedir, çünkü ip yumağını verirken kendisiyle evleneceği sözüünü almıştır Theseus'tan.

Gemi Atina'ya yaklaşırken kral Aigeus kentin yakınında, Ege Denizi'ne bakan Sounion Burnu'nda heyecan içinde günlerdir beyaz yelkenli gemiyi beklemektedir. Ancak Theseus gerek başarısının verdiği heyecandan, gerekse dönüş yolunda mola verdiği Naksos Adası'nda Ariadne'yi tanrı Dionizos'a bırakmak zorunda kalmanın üzüntüsüyle gemiye beyaz yelken çekmeyi unutmuştur. Geminin siyah yelkenle yaklaştığını gören Aigeus keder içinde kayalıklardan denize atar kendini. Adı Ege Denizi'nde ölümsüzleşir.

Bu öykünün sanatçıların

dünyasına nasıl yansıdığını sayfalarımızda yer alan küçük bir seçki ile aktarmaya çalıştık. • halukerdemol@butundunya.com.tr

6 : Antonio Canova (1757-1822)

7 : Mozaik (Pompei)

8 : Antik vazo resmi (MÖ 6.yy)

9 : Edward Burne-Jones (1833-1898)

Şimdiki Zaman
Can Pulak

Kırmızı Palmiye Böceği

Bir ülke iyi yönetilmiyorsa, onun sadece çevresi, doğal güzellikleri değil, bitkileri de, hatta sebze ve meyvaları da bozuluyor.

Türkiye son yıllarda genleriyle oynanmış tohumların merkezi haline geldi. Bu yüzden sebze ve meyvalarımızın eski tadı kalmadı. Örneğin domates, salatalık, sarımsak, soğan, kavun, karpuz, elma ve sebzelerin çoğu lezzetini kaybetti. O güzelim domateslerimiz, yabancı tohumlarla tenis topuna döndürüldü. Öylesine sertler ki, yere vursanız birkaç kere zıplar. Salatalıklar plastik sanki, karpuzlar kabak tadı veriyor artık.

Tarımın sahibi yok, hayvancılık öldü. Şimdi canlandırmak için getirttikleri ineklerin seceresi meçhul. Hastalık taşıyorlar mı acaba, tek tek kontrolden geçiriyorlar mı bunları? Bilen yok, sorup da cevap alacağınız ciddi bir makam da kalmadı artık.

Toprağında her şeyi rahatça yetiştirebilecek olan bu ülke, yıllardır çok büyük dövizler ödeyerek, İtalya, Hollanda ve Mısır'dan büyük ağaç ve bitki alıyor. Bunlar hastalık taşıyor mu, ülkemizdeki bitkileri etkiler mi, toprağa zarar verirler mi, aldırın yok...

Dışarıya ödenen milyonlarca doları yerli üreticimize kredi olarak verseler,

onları biraz destekleseler bizim üreticimiz ithal edilenlerin çok daha güzelini ve sağlıklısını yetiştirir. Gidin bakın Yalova'ya, Ödemiş'e Bayındır'a, hiçbir destek almaksızın üreticimiz ne harikalar yaratıyor.

Dışardan gelen bitkilere "nereye" diye soran yok. Karantinaya da almıyoruz onları. Öyle olunca taşıdıkları tüm hastalıkları çevresindeki ağaç ve bitkilere bulaştırıyorlar. Oysa batı ülkelerine dışarıdan maydanoz bile sokamazsınız. Yeni Zelanda ve Avustralya'da uçaktaki yolcuları bile filitleyip, dezenfekte ediyorlar. Bir gidişimde yaptıkları filitle solunum sistemimi zorlamaya haklarının olmadığını söyledim. Güldüler, "İngiltere Kraliçesi bile filitlenmeden giremiyor topraklarımıza" dediler.

Avrupa ülkeleri de başlamışlar uygulamaya. Onlar ilacı uçakların havalandırma sistemlerine ekleyerek yapıyorlarmış aynı işi.

Bunları yazmamın sebebi, ülkemize kontrolsüz giren ithal ağaç, bitki ve tohumların verdiği büyük zararları

belirtmek içindir. Bunun için sadece Palmiye örneğine bakmak yeter.

Büyük oteller için yurtdışından getirilen fenix ve palmyeler, beraberlerinde kırmızı palmye böceğini de ülkemize bulaştırmışlar ve başta Akdeniz ve Ege’de olmak üzere milyonlarca ağacın hastalanmasına yol açmışlardır. Salgın ılıman iklimli bölgelerimizin tümünü tehdit edince, Tarım Bakanlığı nihayet harekete geçmiş ve bölgelere karantina uygulamış ama geç kalındığından önlemler hiçbir işe yaramamıştır.

Bugün İstanbul dahil Türkiye’deki tüm fenix ve palmyelerin büyük bir kısmı ya hasta, ya da hastalığa adaydırlar. Palmiye böceğinin etkili bir ilacını dünya hâlâ bulamamıştır.

Bütün dünya bu böceğin kökünü kurutacak çalışmalar, araştırmalar yapıyor. Tüm Üniversiteler konunun üzerine ciddiyele eğiliyorlar ama, şimdilik alınabilen bir sonuç yok.

Kanada Üniversitesi’nin bulunduğu etkili bir ilaç insan sağlığına zararlı olduğu için, dünya sağlık teşkilatı kullanımına izin vermiyor. Böcekten zarar gören ülkelere, tuzak metoduyla dişi böcekleri yakalayıp üremelerini engellemeye uğraşıyorlar.

Şimdi bizim de yaptığımız, bu mücadeleye ayak uydurarak, zararı asgariye indirmeye çalışmaktır.

Bunun için Tarım Bakanlığı üç katlı tuzaklar hazırlayarak, bunları35

lira karşılığında üreticilere dağıtıyor. Tuzağın içine "fonemen" adlı dişi böceğin çok sevdiği bir çekici ilaç konuluyor. Kokuyu alan böcek tuzaklara girip yakalanıyor. Ancak ilaç çok pahalı olduğu için üreticiler ve bazı belediyeler mücadele yerine zararı seyretmekle yetiniyorlar.

Tarım Bakanlığı burada da kontrol görevini yapamıyor. O kadar ki, yanlış mücadele yöntemleriyle ağaçlara ilaçla neyle ilaç verip çürümelerini kolaylaştıranlara bile müdahale edemiyor.

Büyük oteller için yurtdışından getirilen fenix ve palmyeler, beraberlerinde kırmızı palmye böceğini de ülkemize bulaştırmış **ve ülkemizde milyonlarca ağacın hastalanmasına yol açmışlardır.**

Size bir palmye böceği faciasından bahsettim. Kimbilir tarımda bilmediğimiz, duymadığımız daha ne facialar oluyor.

Palmiye ve Fenix Türkiye’nin ağacı değil ama, ülkemizde tohumdan çok kolay yetişip, çabuk da büyüyor. Hal böyle iken, bu ağaçları bizde üretmek yerine, hem de hastalarına milyonlarca dolarlık döviz ödeyerek memlekete sokmak suç değil mi?

Suç ama, hangi suçun hesabı sorulabiliyor ki ülkemizde? •

canpulak@butundunya.com.tr

Kültür ve Sanat Dünyasından Tekin Özertem

A Be Ce

"Eğer bir ülkede yönetici olsaydınız, ilk olarak ne yapmak isterdiniz?" diye sorduklarında "Kuşkusuz ilk iş olarak dili düzeltirdim." diye cevaplamış bu soruyu Konfüçyüs. "Çünkü eğer dilde bozukluk varsa, söylenen şey, söylenmek isteneni anlatmaz; eğer söylenen, istenen anlamı yansıtmazsa, yapılması istenen şey yapılmaz; eğer istenen yapılmazsa, ahlak ve sanat bozulmaya başlar, eğer ahlak ve sanat bozulursa, adalet doğru yoldan çıkar, eğer adalet doğru yoldan çıkarsa, halk ne yapacağını bilemez ve bunalıma sürüklenir. Sonunda söylenen söz hakkında doğru karar verme fırsatı kalmaz. Böyle bir durumu önlemek, her şeyden önemlidir."

Bu yazıyı önce ağustos, sonra da kasım ayında yazmayı düşünmüştüm; ama sonra vazgeçtim. Ağustos ayında yazmak istememin nedeni Mustafa Kemal Atatürk'ün Harf Devrimi'ni 8 Ağustos 1928'de İstanbul Sarayburnu Parkı'nda düzenlenen şenlikte müjdelmiş olmasıydı. Kasım ayında yazmak isteğimin nedeni de 1353 sayılı "Yeni Türk harflerinin kabul ve tatbiki hakkında kanun"un 1 Kasım 1928 tarihinde kabul edilmiş olması.

Yazmayı ertelememin nedeni o tarihlerde nasıl olsa bu konuda bir çok yazı yazılacak diye düşünmem. Yani konuyu biraz daha gündemde tutmak istemem. Aslına bakılacak olunursa Konfüçyüs'ün dil üzerine 2500 yıl önce söylediği sözler gereğince değerlendirildiğinde konunun güncelliğini asla yitirmemiş olduğu gibi aşikar. Kanıtı da bugün ülkemizin içinde bulunduğu karmaşa.

Konfüçyüs yerden göğe haklı. Çünkü dil bir ulusun en temel varlığı-

Yeni Türk harfleri
I Kasım 1928'de
kabul edildi

dır. Dil bozuldu mu insanlar doğru düşünemezler. Doğru düşünemeyince de önce ulusların sahip oldukları tüm değerler sonra da kendileri yok olup giderler.

Konuşma düşüncenin sese, yazı ise işarete dönüşmesidir. İnsanların doğru düşünemeleri, düşündüklerini doğru bir şekilde anlatabilmeleri doğru konuşabilme ve yazma becerilerini geliştirmeleriyle mümkündür. Bunu başarmanın en temel koşullarından biri de Abece'lerini iyi bilmeleridir.

Abece, çok yaygın kullanılmakla birlikte alfabe sözcüğünün Türkçe karşılığı. Bir dilin seslerini gösteren tüm işaretlerin/harflerin belirli bir sıraya göre dizilmiş haline abece/alfabe deniyor. Her ulusun abecesinde harflerin seslendirilişi kadar diziliş sıraları, yani hangi harfin hangi harften önce ya da sonra geleceği de

evrensel bir kural. Harflerin doğru seslendirilmemesi, söylenememesi konuşmada kaosa yol açmakta. Hangi harfin hangi harften önce veya sonra geldiğini bilmemek de cehalete. Harflerin sıralanışını gereği gibi bilmediğimiz takdirde ne sözlüklerden, ne ansiklopedilerden yararlanmak, ne de bu sisteme dayalı olarak sınıflandırılmış bilgilere süratle ulaşmak mümkün.

Türk abecesindeki 29 harfin hangi sıra ile yer aldığı ve harflerin okunuşları 1353 sayılı "Yeni Türk harflerinin kabul ve tatbiki hakkında kanun" da açıkça belirtilmiş. Ama ne yazık ki bir çok okur yazar ve makam sahibi, *-bunlara bir kısım ilim ve bilim adamları ile her partiden en üst düzeydeki siyasiler de dahil-* bu kanunun içeriğinden haberdar değiller. Haberdar olsalar K'yi ka, H'yi ha, F'yi ef, N'yi en, M'yi em, L'yi el, R'yi ar, S'yi es

Alfabemizde tüm sessiz harfler önlerine "e" harfi alarak ünlenirler.

Bunu bilmesi gereken öğrenim düzeyine sahip insanlarımız dahi **K harfini "Ka", H harfini "Ha" diye seslendiriyorlar.**

diye seslendirirler mi? Türkçemizin temel kurallarından biri, yumuşak g (ğ) hariç dilimizdeki tüm sessiz harflerin (ünsüzlerin) önlerine "e" alarak seslendirileceği (ünlendirileceği)...

Bu kural yeterince bilinmediği, ya da bilinip de bilinmezden gelindiği için Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin sözcüklerin baş harflerinden oluşan KKTC'yi KAKATECE diye okuyup, söyleyerek davanın özünü de önemini de yitirip gittik.

Dil bilinci yeterince gelişip oluşmadığı, giderek dilimizden utanıp yaptığımız işleri, yapıları, dükkanlarımızın adlarını yabancı sözcüklerle ifade etmeyi bir marifet saydık. Plaza, fastfood, CV, Medicalcenter, International Hospital, Kebab House...

Yüzlerce sözcük sıralamak mümkün itibar kazanmak(!), yaptığımız işleri yüceltmek (!) sevdasıyla kullandığımız. Kimi yabancı sözcüklerin konuşurken araya sıkıştırılması da işin cabası.

Harfin Sırası	Harfin Adı	Kitap Yazısı		El Yazısı	
		Büyük	Küçük	Büyük	Küçük
1	a	A	a	А	а
2	be	B	b	В	б
3	ce	C	c	С	с
4	çe	Ç	ç	Ç	ç
5	de	D	d	Д	д
6	e	E	e	Е	е
7	fe	F	f	Ф	ф
8	ge	G	g	Г	г
9	yumuşak ge	Ğ	ğ	Ğ	ğ
10	he	H	h	Н	н
11	ı	İ	ı	І	ı
12	i	İ	i	І	і
13	je	J	j	Ј	ј
14	ke	K	k	К	к
15	le	L	l	Л	л
16	me	M	m	М	м
17	ne	N	n	Н	н
18	o	O	o	О	о
19	ö	Ö	ö	Ӗ	ӧ
20	pe	P	p	Р	р
21	re	R	r	Р	р
22	se	S	s	Ѕ	ѕ
23	şe	Ş	ş	Ѕ	ѕ
24	te	T	t	Т	т
25	u	U	u	У	у
26	ü	Ü	ü	Ӱ	ӱ
27	ve	V	v	Ѵ	ѵ
28	ye	Y	y	Ѹ	ѹ
29	ze	Z	z	Ѻ	ѻ

Türk abecesindeki harflerin adı, sırası, kitap ve el yazısındaki büyük-küçük biçimleri

"Maillesiriz tamam mı?"

"Tamam şekerim; ama ben sana twiterden da yazabilirim."

"O.K. İstersen facebooktan yaz..."

Türkçemizde bugün kullandığımızıyaklaşık 6500 Fransızca sözcük var. 500 İngilizce, 600'e yakın İtalyanca, 6500 Arapça, 1373 Farsça, 400 Yunanca ve Rumca... Bu konuda söylenip yazılacak çok şey var.

Yapılması gerekeni yıllarca önce Türk Dil Kurumu'nu kurarak Atatürk yapmış. Ama ne yazık ki kurum, önceliği yabancı sözcükleri ayıklayıp, bunlara karşılık bulmaya verdiği, dil gümrüğünü kurup, yeni yeni yabancı sözcüklerin dilimize yerleşmesini engellemediği için, - *bunda siyasi partilerimizin dil konusunu siyasileştirmelerinin de büyük etkisi var* - bu çabalar istenen sonucu veremedi. Dil konusu ülkemizde gereğince önemsenmedi.

Bundan birkaç ay önce aklıma güvendiğim, yazılarını önemseydiğim bir köşe yazarına, Türkçe klavye daktiloların önemi üzerine yazdığı bir yazıdan cesaret alarak, alfabemizdeki sessiz harflerin tümünün "e" ile ünlendiğini yazıp bu konuya da değinmesini rica etmiştim. Ne yazık ki isteğime olumsuz yanıt verdi. Gerekeceği de okulda öğretmenlerinin kendisine K'nin ka, H'nin ha olarak okunduğunu öğretmiş olmaları.

Üşenmeyip, bir daha yazmam, ilgili yasa metnini göndermem de bir işe yaramadı.

Bu bilgisizlik, davranış ve anlayış günlük gazetelerdeki yazım, radyo ve

televizyonlardaki söyleyiş yanlışlarının da nedeni.

Sadece bunlar değil. Kitap ve dergilerde de bu tür yanlışlardan geçilmiyor. Noktalama işaretleri gereğince kullanılmadığından yazarın ne demek istediğini anlayabilmek için yazılanları birkaç kez okumak gerekiyor.

Dahi anlamındaki "de" ekininin ayrı yazılması gerektiğini bilmeyen değerli (!) yazarlarımızın kaçının masasında bir Yazım Kılavuzu olduğunu doğrusu gerçekten merak ediyorum.

Merak ettiğim bir başka şey de okumuş yazmış insanlarımızın yüzde kaçının abecemizdeki 29 harfi, harf atlamaadan, şaşırmaadan bir çırpıda sayıp sıralayabildiği...

Bu durum ne yazık ki Konfüçyüs'un işaret ettiği sona hızla yaklaşmakta olduğumuzun bir göstergesi. Çünkü ülkemizin içinde bulunduğu durum Konfüçyüs'un dedikleriyle hemen hemen bire bir örtüşmekte.

Bu durumdan bir an önce kurtulabilmemiz için dilimize sahip çıkmaktan, dil bilincimizi geliştirmekten, dilimizin güzelliğini ve zenginliğini kavramaktan ve dilimizden utanmaktan başka çaremiz yok. Ulus olarak varlığımızı sürdürmek istiyorsak yapılacak işlerin başında öncelikle abecemizi doğru dürüst öğrenip, seslendirmemiz gerekiyor. •

teknozertem@butundunya.com.tr

Türk dili, dillerin en zenginlerindedir, yeter ki bu dil bilinçle işlensin.

M. Kemal Atatürk

Kim Kimdi?

Dünyamızda
iz bırakmış ünlüler
ve kısa yaşam
öyküleri...

Yazan: SABRİYE AŞIR

Ispanyol genç adam, evin tek erkek çocuğu olarak el üstünde tutulduğu için şımarık ve kaprisliydi. Noterlik yapan babası ne kadar disiplinliyse, annesi bir o kadar hoşgörülü ve sevecendi. Kendisini sık sık

cezalandırıcı babasına inat, 8 yaşına kadar altını ıslattı. Özel bir resim okulunda eğitim aldı. 15 yaşında açtığı

ilk resim sergisinden sadece bir yıl sonra, 'yaşamında yediği en büyük darbe' olarak nitelendirdiği olayı yaşadı: Adeta taptığı annesini kaybetti.

Eğitimine devam ederken, disiplinsizlik yüzünden okuldan uzaklaştırıldı. Anarşist gösterilere katıldığı için tutuklandı. Resim yapmayı, sergi açmayı sürdürdü. Amerika'da açtığı sergiyle büyük üne kavuştu. Karısının ölümüyle bir kez daha derinden sarsıldı. Politikayı kansere benzeten ve tam bir bilim meraklısı bu adam, hayal gücü denildiğinde ilk akla gelenlerden birisi oldu. O, **Salvador Dali**'ydi...

Bu güzel kız, sanat galerisi sahibi bir baba ile oyuncu bir annenin çocuğuydu. Sanatla

İstanbul'un ünlü piyanistlerinden birisiydi. Sonradan tanıştığı satranç, yaşamının orta yerine kuruluverince gece-gündüz demeden satranç sporuyla uğraşmaya başladı. Türkiye'nin ilk uluslar arası satranç ustası oldu. Defalarca milli takımda Türkiye'yi temsil etti, dünya şampiyonlarıyla yarıştı. Üç

iç içe büyüyen küçük kızın güzelliğinin keşfedilmesi çok uzun sürmedi. 10 yaşındayken ilk filmde rol aldı.

Anne mesleğiyle böylece tanışan küçük oyuncu, filmlerde oynamayı sürdürdü. 18 yaşında ilk yaptığı ilk evliliğinden sonra, tam 7 kez daha evlendi. Sanatsal başarılarının yanı sıra, özel hayatıyla da hep gündemde oldu. Hollywood'un en güzel ve başarılı oyuncularından birisiydi. Özellikle kusursuz drama performansları büyük beğeni topladı. Hollywood'un altın çağının büyük oyuncularından biri olan genç kadın, iki kez Oscar kazandı. 5 kez kalçası kırıldı, beyin tümörü ameliyatı, cilt kanseri, iki kez ciddi zatürre nöbetleri geçirdi, bir ameliyat sırasında tıbbi anlamda 5 dakika ölü kaldı. En büyük tutkusu elmas ve mücevherler olan 'menekşe gözlü' yıldız **Elizabeth Taylor...**

Gençlik yıllarında müzikle oldukça ilgili olan ve asker bir aileden gelen bu adam, keman ve piyano çalardı. Edebiyat fakültesi mezunuydu ama

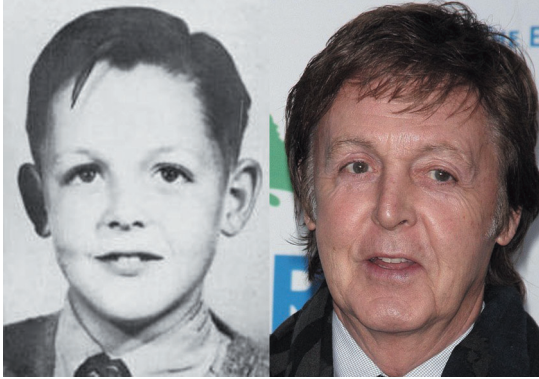
Castro'nun kendisine hediye ettiği, üzerinde imzası olan mermer satranç masası, odasının en güzel köşesinde dururdu.

kez Türkiye şampiyonu oldu. Yıllarca, kısıtlı bütçe ve zorluklar içerisinde satranç dergisi çıkardı. Çalışma odasında, yığınla kitap, yabancı dergiler ve notlarından yürümek bile zordu. Fidel Castro ile satranç oynadı, 19. hamlede kaybetti. Castro'nun kendisine hediye ettiği, üzerinde imzası olan

mermer satranç masası, odasının en güzel köşesinde dururdu. Türkiye satrancının bayrağı, satrancın başöğretmeni Nevzat Süer'di...

Bu sevimli küçük çocuk başarılı bir öğrenciydi, dersleri hep iyiydi. Öyle ki, yazdığı denemelerle okul idaresinden ödül aldı. 14 yaşındayken annesi öldüğünde, babasının armağan ettiği ancak sonradan onu iade ederek aldığı akustik gitarına daha sıkı sarıldı. Solak

olması onu başta biraz zorlasa da, alıştı. Beste yapmaya başladı, piyanoyu da öğrendi. Babası müzik dersleri almasından yana olsa da, o kendi kendini geliştirmeyi seçti. Arkadaşlarıyla bir müzik grubu kurdu.

The Beatles adı altında ilk kez Hamburg'da sahne aldılar. Grup üyeleri küçük ve kirli odalarda kalıyorlar ancak isimlerini duyurmak için büyük mücadele veriyorlardı. Birçok plak firması tarafından geri çevrildikten sonra, bir firmayı ikna ettiler. Grubunun dört üyesinden biri olarak dünya çapında üne kavuştu. Guinness Rekor-

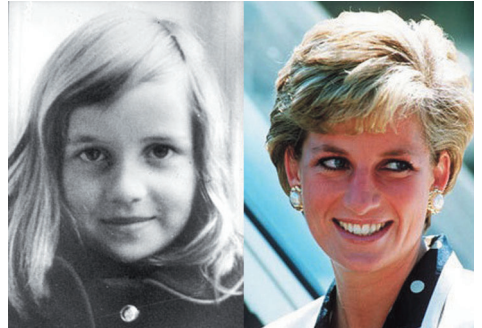
lar Kitabı'na popüler müziğin en başarılı ismi olarak geçen bu adam **Paul Mc Cartney** idi...

Soylu bir ailenin en küçük çocuğuydu. Pek başarılı bir öğrenci değildi ama arkadaş canlısıydı. Kırılgan ve duygusal karakteri nedeniyle anne babasının boşanmalarından çok etkilendi.

Bir Noel'de babalarını ziyarete gitmelerinden sonra bir daha annelerine gönderilmeyen üç kardeşiyle birlikte, bir süre anne özlemi ile büyüdü. 16 yaşında iken, ileride eşi olacak adamı ablasının erkek arkadaşı olarak tanıdı. Bir hemşirelik okulunda çalıştı, evli arkadaşlarının evlerini temizledi, anaokulu öğretmenliği yaptı. Hep yaşamının o masalarda anlatılan büyük aşkını ararken, Galler Prensi Charles ile

evlendi. Büyük aşkı o muydu bilinmez ama prensin kendisini aldattığını öğrenince boşandı.

Yardımsızlığı nedeniyle onu

çok seven İngilizler Galler Prensesi'ni, 'Kalplerin Prensesi' ilan etti. Henüz 36 yaşında ve magazin gazetecilerinden kaçmak isterken geçirdikleri kazada yaşamını yitiren genç kadın, **Lady Diana** 'ydı...

Bu mahzun ilkokul öğrencisi, göçmen bir ailenin çocuğuydu. Bu nedenle çocukluk yılları, çoğunlukla bulunduğu çevreden ve arkadaşlarından dışlanarak yalnız geçti. Dört yaşında okumayı öğrendi. En yakın arkadaşları kitaplara, dergilere sarıldı. Kendi ifadesiyle 'Kitaplara kaçtı'. Göz rahatsızlığına, miyop olmasına rağmen okumaktan vazgeçmedi. Babası bıkkın bir yargıç, annesi ise sürekli hasta bir kadındı. Çalışkan bir öğrenciydi ama matematikle arası iyi değildi. Okuldaki tahtayı görmekte güçlük çekerdi. 17 yaşında yerel gazetelerde yazmaya başladı. Hatay'dan sonra İstanbul'da eğitimini sürdürdü. Kitap çevirileri yaptı. Tutuklandı, kitaplarına el konuldu, idam talebiyle yargılanırken iki ay sonra beraat etti. Öğretmenlik yaptı, kitap çevirilerini sürdürdü. 38 yaşında, geçirdiği bir dizi ameliyata karşın, görme yetisini tamamıyla yitirdi. Yine de öğretmen-

lik yapmaya ve yazmaya devam eden bu Türk aydın **Cemil Meriç...**

Aiman çocuk, kitap satıcısı babasının dükkânındaki raf-lar arasında şair olmayı hayal ederek büyüdü. Müziğe yeteneği küçük yaşta fark edilince, piyano dersleri aldı.

16 yaşındayken babasını kaybetti. Daha bu acıyı unutamadan, kız kardeşinin intiharıyla sarsıldı. Ya ticaret ya da hukuka yönelmesini isteyen annesinin baskısıyla hukuk eğitimine başlasa da, müzikten kopamadı. Piyano dersleri almaya, besteler yapmaya devam etti. Yoğun bir çalışma sürecinin ardından virtüöz oldu.

Ancak parmaklarını güçlendirmek için kullandığı bir makineden dolayı,

piyano çalamaz hale geldi. Bu olay da iç dünyasını olumsuz etkiledi.

Beste yaptı, müzik gazetesi çıkardı, müzik eleştirmenliği yaptı.

En büyük korkusu delirmektir ama son yıllarını bir akıl hastanesinde geçirdi.

O romantik besteci, **Robert Schumann** idi...

O kulda hep birinciliklere alışmış 17 yaşındaki genç kız, üniversitede fizik-matematik bölümüne ikinci olarak alınınca, birinci dereceyle kabul edilen öğrenciyi merak etti. Tanıştığı adam, sonra eşi oldu. Boğaziçi Üniversitesi Fizik Bölümü'nde görev yapmaya başladı.

Ömrünün her anı fizik ve bilim üzerine araştırıp kafa yormakla geçti.

Yalnızca ders verip öğrenci yetiştirmede, ülkenin enerji sorunu üzerine de çalıştı. Bu konuda da bor ve özellikle de toryumla ilgili araştırmalar yaptı. CERN'in ATLAS ve CAST çalışmalarının üyesiydi.

Türk Ulusal Hızlandırıcı Projesi'nin de yürütücülüğünü yaptı. Dünyadaki toryum rezervinin yüzde 70'inin Türkiye'de olduğuna dikkat çekti, bunun petrolden bile daha değerli olduğunu savundu. Üzerinde çalıştığı proje ile Nobel kazanabileceğine inanılıyor-

Dünyadaki toryum rezervinin yüzde 70'inin Türkiye'de olduğuna dikkat çekti, bunun petrolden bile daha değerli olduğunu savundu.

du. Ülkenin dünya çapında en çok tanınan fizikçisi, bilime adanmış Profesör **Engin Arık**'tı...

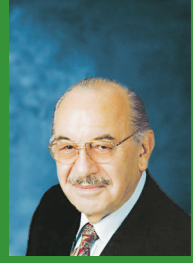
Mühendis Zekâsı

Bir papaz, bir sarhoş ve bir mühendis giyotinle ölüm cezasına çarptırılmışlardı. Sıra papazdaydı. İnfaz memuru papaza sordu: "İnfaz edilirken yukarı mı, aşağı mı bakmayı tercih edersin?" Papaz cevap verdi: "Yukarı bakmak isterim. Yüzüm Tanrı'ya dönük olur." Giyotin bıçağı havaya kaldırıldı ve bırakıldı. Giyotin papazın boynuna santimetreler kala duruverdi. Bunu Tanrı'dan bir işaret olarak görüp, papazın hayatını başlşayarak serbest bıraktılar.

Sıra sarhoşa gelmişti. Sarhoş da yukarı dönük olmak istediğini söyledi. Giyotin aynı şekilde son anda yine durdu. Bunun da Tanrı'nın bir işareti olduğuna inanıldı ve sarhoş da kutuldu. Sıra mühendisteydi. O da yukarı dönük olarak infaz istediğini söyledi. Bıçak havaya kaldırılmıştı ki, mühendis bağırdı:

"Durun bir dakika, bıçaktaki sorunun nerede olduğunu anladım!"

Türk Dili
Orhan Velidedeoğlu

Yeni Yıl Yazısı

Gençlik yıllarımızda Burhan Felek, Refi Cevat Ulunay vb. bazı ünlü köşe yazarları yılın ilk günü gülmeceli yazılar yazarlardı; okurlarının yeni yıla biraz tebessüm ederek girmesine katkı sağlamak istercesine...

Eh, yeterince eskidiğimize göre, bir ilk gün yazısı da benden:
Sözlükler, “sürpriz” sözcüğünü genellikle şöyle tanımlarlar:
“Beklenmeyen ve insanı şaşırtarak sevindiren ya da üzen olay.”

Türkçemizde “şaşırtı” dediğimiz sürprizin, insanı şaşırtarak sevindiren yanı güzeldir de şoke eden; ani olarak istenmeyen olumsuz bir olayla karşı karşıya getiren yanına katlanmak zordur.

Yaşam bu; şaşırtının her yönüne hazır olmalıyız. Ne var ki bazen bu şaşırtıları, bilinçli ya da bilinçsiz, kendimiz hazırlarız.

Adana muhabiri bildiriyor: Bir ilçede 22 yaşındaki genç, sevdiği kız kendisine verilmeyince onu kaçırmaya karar verir. Sabaha karşı, uykuların derinleştiği bir saatte kızın evine giden aşık, alaca karanlıkta odaya girer, derin uykudaki kıızı, bağırmasına fırsat vermeden yorganına sararak sırtlar, geldiği gibi evden sessizce çıkmaya çalışırken kızın annesi uyanır ve durumun ayırtına vararak feryadı basar:

“Yetişin, oğlumu kaçırıyorlar!..”

ama annesinin bağırması üzerine baktım ki, kızın erkek kardeşiymiş kaçırdığım ...”

1970’li yıllardı... Bir aile toplantısında. Laf lafı açtı, geçmiş yıllar anımsandı; acı tatlı anılar tazelendi... Bu arada çok neşeli, canlı bir hanımefendi, emekli deniz subayı eşinin direnmesine karşın, düğün gecesini anlattı; ama ne gece!..

Damat, yakışıklı bir deniz teğmeni. Gelin, henüz üniversite öğrencisi. Tanışırılar, arkadaş olurlar, evlenmeye

22 yaşındaki genç, sevdiği kız kendisine verilmeyince onu kaçırmaya karar verir.

Bu feryat üzerine şaşkın aşık yorganı açar ki, sevgilisi yerine, onun 11 yaşındaki erkek kardeşini sarmalamış. (?)

“Adam kaçırma” suçuyla tutuklanan genç, mahkemedeki ifadesinde:

“Kızı çok seviyordum, evlenmek istedim; vermediler. Yattığı odayı biliyordum, kaçırmaya karar verdim; ama nereden bileyim ki o gece kardeşle odalarını değiştirdiklerini. Yorgana doladığım gibi evden uzaklaştım

karar verirler. Nişanlanmanın ardından nikâh işlemlerine başlayacakları günlerde bir terslik olur. Teğmenin gemisi o günlerde uzun süreliğine denize açılacaktır... İşlemleri ne kadar hızlandırsalar da gemide bulunması gereken günden bir öncesine ancak nikah günü alabilirler, o da nikah işleminin evde yapılması koşuluyla.

Nikah töreni akşamı eş, dost, yakın akrabalar kız evinde yapılacak düğüne davet edilir. Yaşlılar gülüp eğlenir,

gençler de dans ederken damat gelinin kulağına, “gece odana geleceğim” diye fısıldar. Bir süre sonra da ‘sabah erkenden gemisinde olması gerektiğini’ söyleyerek yatmak için izin ister ve kendisine hazırlanan odaya çekilir; kulağı salonda, seslerin kesilmesini bekler...

Sabah kayınvalide erken kalkar, damada kahvaltı hazırlar. Bu arada ev halkı ile birlikte kızın yatılı konuk iki arkadaşı da salona inerler ve damadın kalkmasını beklerler. Saatler ilerler, damattan ses seda yoktur.

Anne kızına seslenir: Çık bak bakalım, damat uyanamadı her halde, geç kalacak!..

Kızın, yatak odalarının bulunduğu üst kata çıkmasıyla inmesi bir olur:

"Anne!.. İsmet odasında yok, yatağı bile bozulmamış!.."

Herkes büyük bir şaşkınlık içerisinde, kendilerince yorumlar yaparken kızın gözü bir ara dedeye takılır: Dede, köşesinden kıs kıs gülerken onları izlemektedir. Torununun kendisine yöneldiğini görünce:

“Damat kaçtı kızım, kaçtı!..” der.

Bu yanıt karşısında şaşkınlığı daha da artan gelin, “Nasıl olur?.. Dans ederken ...” Sözüünü tamamlayamadan “Eyvah!.. Ben nasıl unuttum!..” diyerek elleriyle yüzünü kapatır ve bir koltuğa yığılır...

Neden sonra anlaşılır ki gece, damadın odasına çekilmesinden bir süre sonra ev halkı da yatmaya hazırlanır. Bu arada gelinin mutluluğunu paylaşmak için düğüne katı-

lan çok yakın iki arkadaşının geç saatte evden ayrılmaları uygun görülmez ve dedeye denir ki, “Senin odan büyük, orada yere yatak serelim, üç kız orada yatsın. Sen de bu gecelik kızın odasında yat ...”

Damat, bu değişiklikten habersiz, gece el ayak çekilince, usulca gelinin odasına girer ve de heyecanla yorganın altına süzülür...Öpmek için yanaşır ...Dedenin sakalları suratını sarmalayınca öyle bir fırlar ki yataktan, soluğu gemisinde alır.

Son dönem Divan Edebiyatımızın kadın şairlerinden **Fıtnat Hanım** ile aynı dönemin ünlü şairlerinden **Koca Ragıp Paşa** (1698-1763)'nın şakalı, ince anlamlı doğaçlama (irticalen) atışmaları, edebiyat tarihimize de yansımıştır.

Fıtnat Hanım, zaman zaman konağında şiir geceleri düzenler. Bu toplantıların baş konuğu daima Koca Ragıp Paşadır. Paşa'nın, bazı geceleri konakta geçirdiği de olur. Ne var ki, o dönem Osmanlı Paşalarının çoğu gibi Ragıp Paşa'nın da gecelediği konaktaki güzel cariyeler gözünden kaçmaz. Hele de **Nergis** adlı çok güzel ve cilveli bir çerkez cariyeye vardır ki her görüldüğünde Paşa'nın yüreğini hoplatır.

Yine konakta misafir olduğu bir gün Paşa, تنها holde Nergis ile karşılaşır ve ona “Gece yarısı odana geleceğim, kapını kilitleme” der.

Beklemediği böyle bir emrivaki karşısında ne yapacağını bilemeyen kız durumu konağın kahyabaşı Ermeni

Serkis Efendi'ye anlatır ve ondan yardım ister. Serkis Efendi de "Korkma, ben olayı Hanım Efendi'ye iletirim" der.

Gece yarısı Paşa, başında takkesi, üstünde gecelik entarisi; ayağında şipitik terlikler, elinde ancak önünü görecek kadar ışık veren kandili, sessizce sofayı geçip Nergis'in odasına girer ve kızın duyabileceği bir sesle:

Hab-ı nazdan kalktı Ragıp geldi Nergis koynuna...

(Ragıp, nazlı uykusundan kalkıp Nergis'in koynuna geldi) diyerek kızın koynuna süzülmesiyle yataktan fırlaması bir olur.

Odada, perde arkasına gizlenmiş

olan Fıtnat Hanım fırsatı kaçırmaz, anında Paşa'ya cevabı yetiştirir:

Muhallif bir rüzgar esti, attı Serkis koynuna... (Ters bir rüzgar esti; [Nergis yerine] Serkis'i attı koynuna)

1 950'li yıllarda yaptığım bir araştırma sırasında elime geçen ve belleğime işlediğim bu atışmayı, o zamandan bu yana bir başka kaynaktan göremedim.

Edebi değeri olan bu güzel dizeleri okurlarıma sunarken, her anını gülererek geçirecekleri mutlu ve esenlikli bir yıl diliyor, yeni yıllarını kutluyorum. •

orhanvelidedeoglu@butundunya.com.tr

Trafik Polisi Bir Otomobil Durdurdu

Amerika'nın güney sınırı yakınlarında bir trafik polisi, fazla hızlı giden bir otomobili durdurdu ve "Bir sorun mu vardı acaba, polis bey?" diye soran sürücüye, şöyle yanıt verdi:

"Asla bir sorun yok, efendim" dedi. "Öyle güzel araba kullanıyordunuz ki, 'Yılın En Başarılı Sürücüsü' ödülünü hakettiğinize inandım ve beş bin dolarlık ödülünüzü takdim etmek için sizi durdurdum."

Sonra da, bir anda ağzı kulaklarına varan sürücüden, ehliyetini vermesini istedi: "Bana lütfen ehliyetinizi verin ki, ödülü kime teslim ettiğimi defterime not edeyim."

Sürücü bir an duraksadı: "Ödülümü aldıktan sonra, inanın, ilk işim bir ehliyet almak olacaktır" dedi. "Üzülerek söylüyorum, ehliyetim yok..."

Yan koltukta oturan bayan, arkadaşının kırdığı potu düzeltmeye çalıştı:

"Hiç ehliyeti olmaz olur mu, polis bey?" dedi. "İçkiyi fazla kaçırdığı her zaman, işte böyle sözüm ona komiklik yapmaya çalışır."

Arka koltukta oturan bir kişi söze karıştı: "Daha işin başında söylememiş miydiniz size" dedi. "Çalıntı bir arabayla fazla gidemeyiz, polise hemen yakalanırsınız diye?..."

Polis, konuşanları şaşkınlık içinde dinlerken, otomobilin bagajından bir ses geldi: "Sınırı geçtikse çıkarsanıza beni artık buradan, arkadaşlar?...".

“Konuşsana!”
diye çekicini
fırlattığı ünlü
Musa heykelinin
yaratıcısı

MICHELANGELO

1564 yılının 18 Şubat cuma günü, yani bundan 438 yıl önce, Roma'nın varoşlarından birinde Marcel Corvi'ye yakın Fonari Sokağı'nda duran arabadan, kara giysilere bürünmüş dört adam koşarak 212 No.lu eve girer. İçeride, demir bir karyolada kaskatı kesilmiş, hareketsiz, yaşlı bir adam yatmaktadır.

Kara giysili adamlar, birer icra memuru titizliğiyle odadaki eşyaların envanterini çıkarmaya başlarlar. Ceviz bir sandığı hışımla açarlar ve içindeki 8190 Duka ile 200 Skudi'ye el koyar-

lar. Paraların bir bölümü bakır kutular içinde, bir bölümü de eski bir mendile sarılmıştır. Fonari Sokak, 212 No.lu eve giren Roma Sulh yargıcı Tommaso de Cavalieri ile Daniele de Volterra, üzgün bir yüzle Leonardo Buanarro-

ti'ye bakarlar. "Amcanız ölmüş, bay Buanarotti," der, sulh yargıcı Cavalieri, "Evde de sizin işinize yarayacak doğru dürüst bir şey yok. Zavallının, ölmeden üzerine zorlukla çekebildiği şu keçi postundan başka... Sandıktan çıkan paralar ise borçlarını bile ödemeye yetmeyecek kadar değersiz. Üzgünüm..."

Leonardo Buanarotti, amcası Michelangelo Buanarotti'nin kanı çekilmiş yüzüne bakarak derin bir soluk alır:

"Keşke, birkaç yüz yıl sonra doğsaydım... İşte o zaman onun mirasçısı olmak harika olurdu..."

Demir karyolada cansız yatan vücut, "Konuşsana!" diye çekicini fırlattığı ünlü Musa heykelinin yaratıcısı Michelangelo'dan başkası değildir. Roma'da, San Pietro in Vincoli Kilisesi'ndeki bu ünlü heykeli herkes bilir. Mermerin konuştuğunun bir simgesidir. Zaten Michelangelo da o yüzden çekicini fırlatmıştır. Konuşması gerekirken sustuğu için.

500 yılı aşkın zaman diliminde, üstelik de Katolik mezhebinin tam ortasında bir Musa heykeli, tüm dünyanın hayranlığıyla öylece oturmakta... Sanatın bin yıl daha dünyayı etkileyeceğinin habercisi olarak umut dağıtmakta.

18 Şubat 1564 tarihinde saat beş sularında öldü Michelangelo. Yanında iki doktor, noter ve arkadaşları Cavalieri, Daniele ve Diomede vardı. Evdeki her şey hemen mühürlenip ceset çıkarıldıktan sonra da sayım yapıldı. Lionardo üç gün sonra gelip mirası kabul etti. Evde şunlar bulunuyordu: İçinde dokuz bin duka bulunan bir kutu, çok az resim -*ölmeden önce Michelangelo neredeyse her şeyi yakmıştı-* ve bazı başlatmış olduğu heykel çalışmaları.

Lionardo çok önceden, Dük Cosimo ve Floransalı arkadaşlarının isteklerini yerine getirerek ünlü amcasını Floransa'da defnetmeye karar vermişti. Ancak Michelangelo'nun onlara ait olduğuna inanan Romalı arkadaşları cesedi vermek istemiyorlardı ve Roma kiliselerinden birinde mezar hazırlamaya başlamışlardı. Bu nedenle Lionardo cesedi eşya taşıdığı izlenimi vererek gizlice şehirden çıkarıp Floransa'ya götürdü.

Orada her şey hazırды: Dük, Floransa'nın en iyi iki ressamıyla en iyi iki heykeltıraşı olan Vasari, Bronzino, Ammanati ve Cellini'nin de girdiği özel bir komisyon gönderdi. Benedetto Varchi konuşma yaptı. Vasari, büyük sanatçının cesedinin halen bulunduğu Floransa'nın panteonu olan Santa Croce Ki-

500 yılı aşkın zaman diliminde, üstelik de Katolik mezhebinin tam ortasında bir Musa heykeli, tüm dünyanın hayranlığıyla öylece oturmakta...

Dünya sanatının ulaştığı aşamalarla buluşması her açıdan kesilen ülkenin insanları, bu yüzden elli sene önce yazılmış romanlardan türetilen yeni versiyon dizilere çakılıp kalıyor.

lisesi'ndeki mezarına sıradan bir mezar taşı hazırladı. Sanatçının mezarı, dehasına hem müthiş vatanseverliği, hem de karamsarlığı nedeniyle benzeştiği Niccolo Machiavelli'nin mezarına yakın bulunmaktadır.

Bu sütunlarda hep sanatın gücü ve kitlelere verdiği coşku anlatılmak istendi. Putperestlikten yakasını zor sıyırın Müslüman dünyası, yıllar boyu heykel sa-

natına, putlardan gelen bir "ırkiliş" içinde kuşkuyla baktı. Günümüzde bunun etkisi azalmakla birlikte, hâlâ kimi belediyelerde kendini gösteren "müthiş" heykel düşmanlığı, kaynağını bu ikellikten almakta. İnsan vücudunun mermerde bile olsa suretinin yaratılması korkutucu olmakta.

Dünya sanatının ulaştığı aşamalarla buluşması her açıdan kesilen ülkenin insanları, bu yüzden elli sene önce yazılmış romanlardan türetilen yeni versiyon dizilere çakılıp kalıyor. Üstelik, giderek de daha kısırlaşan bir toplum yaratılıyor. Sanatın ivme kazandıran, geleceğe umutla bakmayı sağlayan "adrenalin" salgısı yerine, Oblomov'un uyuşukluğunu aşıyor. Bir zamanlar, İsmail Cem'in genel müdürlüğünü yaptığı TRT'de, Leonardo Da Vinci'nin hayatı gibi programlara yer verilirdi. Dany Kane'in müzik programları, çok sesli müziğin sevilmesine yol açardı.

Beğeni yelpazesi genişlerdi kısacası ve bu da düşünce yelpazesinin de genişlemesine neden olurdu. Sanatın içine tükürülmeye başlanan dönemlere gelindiğinde, heykellere, resimlere, edebiyata bir düşmanlık

Bir zamanlar, TRT'de, Leonardo Da Vinci'nin hayatı gibi programlara yer verilirdi.

başladı. Sanatın belli bir ideolojiyi taşıması kabul edilebilirdi, ancak bu ideolojinin kabul edilip edilmemesi için seçeneklerin de sunulması gerekiyordu. Bu yapılmadı. Yapılan, insanların özgürce düşünme haklarının elinden alınmasıydı. Tüm ileriye dönük sanatsal hamleler, çırpınışlar muhafazakar ve giderek de bağnaz çevreler tarafından engellendi. Her şey “kendiliğinden” anlayışına bırakıldı ve bunun dışına çıkmanın bedelleri anlatıldı.

Seka gibi verimli fabrikalar kapatıldı, kağıt ithalata bağlandı. Kitap fiyatları vasatın üzerinde kazancı olanların bile “elini yakmaya” başladı. Sergi salonları kentten en ucra köşelerine taşındı. Okullarda resim ve müzik dersleri “geçiştirildi”. Pop müzik ilahlarını yetiştirdi ve hayran kitlesi oluşturdu.

Resim sanatı bir ticari meta haline getirildiği için, yaygınlaşması imkân-

sızlaştı. Eskiden herkesin hayal ettiği, hevesle gittiği fotoğraf dernekleri cazibesini kaybetti.

Bir tek sinema sanatı bu muhafazakar saldırıdan kendini koruyabildi. Özellikle yurtdışında ödüllendirilen Türk sineması, yurt içinde de gişe yapmaya başladı. Tam bu sırada, bu sanatın kolunu kesemeyeceğini anlayan muhafazakar kesim, kendi sineması ile rekabete başladı. Sanatın hiç başlamayan Türkiye serüveni, hâlâ başlamak için kendine bir yol arayarak çırpınıyor.

Cumhuriyetin ilk yıllarının bile gerisine düştüğünü kabul eden kimi aydınlar, ellerinden geldiğince şiiri, tiyatroyu, heykeli, romanı, müziği sevdirmeye çalışıyor. Bu, geç kalmış bir savaşım olsa da, sanat mutlaka kazanacaktır demek insanı umutlandırıyor. •

mumtazidil@butundunya.com.tr

Balinalar ve Yunus Balıkları

Yunuslar, son yıllarda daha fazla dikkat çekmeye başladı. Çünkü onlar da sirk hayvanları gibi hareketli ve numaracıdırlar. Eğiticiyle işbirliği yapma gönüllüsü olmalarına karşın, ikinci kez aynı numarayı yapmaları istenirse, bundan sıkılırlar. Bu da onların, zeki olduğunu

gösterir. Yunusların yaşamları, bilinenden çok daha karmaşıktır. Hasta oldukları zaman, diğerleri onlara bakar, hamile annelere çok özen gösterirler ve içlerindeki en zayıfı korurlar... Sese karşı duyarlılığa sahiptirler. Bizim duyduklarımızın çok daha ötesini duyumsayabilirler. Bu onların en önemli özelliğidir. Balinalar da yunuslar denli zekidir ve kimi bilim adamlarının iddiasına göre, onlar insanlardan sonra dünyadaki en zeki cinstir.

Onları tanımak çok da kolay değildir, çünkü onlar derinlerde ve okyanusların fazla erişilemeyen bölümlerinde yaşarlar. Çevrelerine alışmada bizden daha iyidirler ve yiyeceklerini de çok kolay bulabilirler. Öteki türler üzerinde egemenlik kurmakla ilgilenmezler. Onlar bizi yok etmeden, biz onları daha kolay yok edebiliriz. **Fakat onları yok ettiğimiz zaman, mükemmelliğimizin azalacağı da çok önemli bir gerçektir.**

Filmin ikinci yarısı...

Tabloya Dönüßen Röntgen Filmleri

Bir ressam... Sanat acıdan doğar ya da sanat acıdan beslenir sözlerinin adeta kanıtı gibi...

Yazan: SABRİYE AŞIR

1983'ten 1993'e kadar tam on yıl boyunca, kanser tedavisi gören eşiyile, Türkiye-Paris-Amerika üçgeninde gidip gelirken yol arkadaşlığı ettiği röntgen filmleriyle arasında bir bağ oluştu. Deste deste büyüyen röntgen filmleri, bir gün acı bir kaybın duvarına çarparak dağıldı. Ancak ressam dağılmadı. Eğildi, yere düşen röntgen filmlerini yeniden eline aldı. Onları bir 'sanat destesi' haline

getirdi...

Selvinaz Eken, Zonguldak'ın Ereğli ilçesinde yaşayan bir ressam. Eşinin kanserle mücadelesi başlayınca, yaşamları da bir anda değişti. 1983'ten 1993'e kadar, tam on yıl boyunca eşinin tedavi sürecinde hep yanında oldu. Tedavi süreci zor ve yorucuydu. Türkiye, Paris, Amerika... Paris'te üç yıl kaldılar, Amerika'da ise altı ay.

Bu zorlu mücadele sırasında, eşiyile

nin sık sık röntgen filmleri çekiliyor; bu hastalık her bir röntgen filmini onların yaşamsal bir parçası haline getiriyordu.

Selvinaz Eken, o günleri şöyle anlattı:
 “Yıllar önce, benim hayatımda her an röntgen filmlerinin olduğu bir süreç vardı. Eşim rahatsızdı, kanserdi. Sürekli olarak yurtdışına, Paris ve Amerika’ya gittik. O’nun röntgen filmlerini hep yanımda taşıdım. Çünkü çok önemliydiler. Yaşamımızın olmazsa olmazıydı, hep içindedi. Onlarla seyahat ediyordum. Onlarla yaşıyordum. Bavullarımıza önce onları yerleştirir, unutmamak

zim yaşamımızın en değerli şeyleriydi. Tıpkı bir ziynet eşyamız gibi, hep yanımızda ve yakınımızda.”

RÖNTGEN FİLMLERİNE KONAN KUŞLAR

Eken, bu on yıllık zorlu mücadele sonucunda eşini sonsuzluğa uğurladı. Eşinden kalan röntgen filmleri hâlâ yaşamının ortasında duruyordu. Onlardan kurtulabilirdi, atabilirdi, yakabilirdi... Bunların hiçbirisini seçmedi. O süreçte resme başlamıştı. Tuvaline bastırıldığı fırçalar, birer yağlı boya tabloya dönüşüyordu. Sonra röntgen filmlerini de tuval olarak kullanma düşüncesini yeniden anımsadı ve röntgen filmlerine resmetmeye başladı:

“Onlarla aramda bir bağ oluştu. Tabii o dönemlerde böyle bir şeye cesaret edemedim. Daha doğrusu çok yeniydim ve büyük bir acı yaşıyordum. Hep aklımın bir köşesinde, ‘ne yapabilirim’ diye düşünüyordum. Hastanelerde geçen süreyi, filmlerin üzerine resmettim. Ama, özgürlük adına... Kuşlarla bunu bağdaştırdım. Hep kuşları yaptım ve sürekli olarak kuşlar çalışmaya devam ediyorum. Genellikle turkuaz renkle çalışıyorum. Yaptığım çalışmanın, dünyada ya da ülkemizde örnekleri olup olmadığını araştırmadım. Ancak bu fikri yıllar önce düşünmemeye karşın, yaşadığımız sıkıntılı süreç nedeniyle bunu ortaya çıkaramamıştım. Yapmıştım, bir kenarda duruyordu. Anılarımın canlanmaması ve

Röntgen filmleri Selvinaz Eken’in elinde tuvale dönüşüyor

için özen gösterirdik. Eşim de her yolculuk öncesinde unutmamamızı hatırlatırdı. Yurtdışında hastanelerde dahi bırakamazdık. Hastalık sürecinde, bi-

Selvinaz Eken bir tablosunun önünde

yaşadığım dramatik dönemleri yeniden anımsamamak için bir türlü cesaret edemiyordum.”

“SANATIN ACIDAN BESLENDİĞİ DOĞRU”

“Üzerinden yirmi yıl geçti.” dedi Ressam Selvinaz Eken ve devam etti:

“Şimdi bunu bir sanat olarak sürdürüyorum. O günleri de elbette yine hatırlıyorum, yâd ediyorum. Eşimin anısına yapıyorum. Sanatın acidan beslendiği görüşüne katılıyorum. Çok acı hissettiğiniz zaman bir şekilde ortaya çıkıyor. O anda dışı vuramasanız dahi, daha sonra mutlaka o doluluk kendini ortaya koyuyor. Otuza yakın röntgen filmi üzerine çalışılmış resmim var.

Halen de devam ediyorum. Bu çalışmalar için henüz bir sergi açmadım.

Selvinaz Eken resimleriyle yakında bir sergi açmayı planlıyor

Ancak İstanbul’da ‘Filmin ikinci yarısı’ adı altında bir sergi açmayı planlıyorum.”•

Gezdikçe Gördükçe
Izlen Şen Toker

Kotor Körfezi'nin Masalları

Dilden dile, nesilden nesile anlatılan olağanüstü bir masal anlatma fırsatım olsaydı eğer, bu masalın Karadağ'daki Kotor körfezinde geçmesini isterdim. Masalda Adriyatik denizi kıyısındaki ülkenin adı Karadağ Cumhuriyeti değil, Yeşildağ Cumhuriyeti; bu ülkedeki Kotor körfezi de haritadaki görüntüsüne benzer Şekilde Kelebek Körfezi olabilirdi.

Körfez kıyısındaki her kentin ayrı bir masalı olurdu belki. Kotor'da dağdan denize doğru uçmak isteyen gelincik

çiçeğinin, Perast'ta adalara gidip gelenlerin konuşmalarını dinleyip ezberleyen sandalın, Risan'da denize düşen yağmur damlalarını sayabilen genç

Kotor eski kent

kızın masalı anlatılırdı. Herzeg-Novi' de sevimli bir çocuğa dönüşen mimoza ağacının, Tivat'ta karşıdaki yarımadağa geçmeyi düşleyip başaran bir evin masalı gülümsetebilirdi onları dinleyen çocukların yüzlerini.

Kotor körfezi kıyısındaki tüm kentler; Mayıs ayındaki sessiz ve sakin halleriyle, mutlu sonla biten masallar gibi yüzleri gülümsetiyor. Adriyatik denizi, yüzyıllar boyunca nehirlerin

etkisiyle neredeyse 30 km. derinliğinde ana karanın içine girmiş; etrafındaki dik yamaçlı dağların arasında, birbiriyile dans eden kelebekler şeklindeki Kotor körfezini oluşturmuş.

Kotor körfezi 4 küçük körfezden oluşuyor aslında, Herceg-Novi, Tivat, Risan ve Kotor. Bu körfezlerin kıyısındaki kentlerden en ünlüsü UNESCO Kültür Mirası listesinde olan Kotor. Kotor körfezinin en dar koyunda yer

Kotor'un eski kent sokaklarından biri

alan bu kent, Lovcen dağlarının eteklerinde Gurdic ve Skurda nehirleri arasındaki üçgen alanda kurulmuş. 12. yüzyılda yerleşimin başladığı bu Ortaçağ kenti, geçirdiği birçok depreme rağmen yenilenecek korunmayı başarmış.

Kentin üç giriş kapısından biri olan Venedik döneminde yapılmış Deniz Kapısı'nın önündeyim. Arkamı büyük yolcu gemilerinin ve lüks yatların yanaştığı limana dönüp, kapıya

12. yüzyılda yerleşimin başladığı bu Ortaçağ kenti, geçirdiği birçok depreme rağmen yenilenecek korunmayı başarmış.

doğru baktığımda, kentin etrafını çevreleyen taş duvarların dağa tırmanıp, yaklaşık 300 metre yükseklikteki St. John Kalesi'ne kadar gittiğini görüyorum. Sol tarafımdaki küçük turizm ofisinden aldığım Eski Kent haritasında işaretlenmiş; kapılar, kaleler, manastırlar, kiliseler, saraylar ve binalardan oluşan tam 60 tarihi yer var.

Eski Kenti köprülerle yeni kente Kuzey ve Güney kapıları bağlıyor. Ana kapı olan Deniz Kapısı, Kotorluların önünde buluşmak için sözleştikleri Saat Kulesi'nin bulunduğu meydana açılıyor. Rengârenk giyinmiş gençler, çocuklu aileler, turist grupları burada buluşup meydanadaki kafelerde oturuyor ya da dar sokaklarda gözden kayboluyorlar. Kent duvarları arasında bir örümcek ağıymış gibi birbirine bağlanan sokaklar; ahşap pancurlu, balkonları çiçekli taş binaları, kiliseleri ve meydanları birleştiriyor. Bakımlı binalarda insanlar, oteller, lokantalar ve mağazalar varken, terk edilmiş binaların içine de incir ağaçları yerleşmiş.

Eski Kent'te Saat Kulesi'ne ek

olarak St.Tripun Katedrali, 9. yüzyıldan kalan denizcilik aletleri ve Kotor tarihi ile ilgili belgelerin sergilendiği Gregorin sarayındaki Denizcilik Müzesi, Luke meydanındaki St. Nicholas Kilisesi ve Eski Kent çeşmesi de görülebilecek yerler arasında.

Yürürken Barok pencereler, yüksek duvarlar, süslü kemerler, duvarlarda aslan, ejderha ve yılan figürleri size eşlik ediyor olacak.

Kotor'da bazı sokaklar sadece taş merdivenlerden oluşuyor. Bazen de evler sokakların üzerinden geçen kemerlerin üzerinde birleşiyor, kucaklaşıyor birbiriyle. Kuzey kapısına yakın merdivenlerden dağa doğru çıkan yol neredeyse 2 saat süren zorlu bir yürüyüşle varılan St. John Kalesi'ne gidiyor. Yürümeye devam edip, yukarıya çıktıkça evlerin kiremitlerle kaplı çatıları, daha da yukarı çıktıkça Adriyatik denizinin masmavi görüntüsü beliriyor aşağıda. Bir sağa, bir sola dönen yolda yürümeye devam ettikçe kiliselerin kuleleri ve binaların kubbeleri de aşağıda kalıyor. Kenarından gelinciklerin çıktığı kale duvarlarının yanından yürüdükçe iyice küçülüyor evler, dev selvi ağaçları bile aşağıda kalıyor. Eski kenti çevreleyerek ona üçgen bir görüntü veren deniz ve nehir net bir şekilde görünüyor şimdi. Yol taş dar bir merdive-

Kotor'da bazı sokaklar sadece taş merdivenlerden oluşuyor.

ne dönüştüğünde küçük bir kiliseye geliniyor. Kotor körfezinin ve karşı kıyıdaki dik yamaçlı dağların, Eski Kent'in ve çevresinin kuşbakışı görünümü tüm bu yorgunluğa geliyor.

Aşağı inip, kuzey kapısı önündeki birkaç ağacın ve bankın olduğu küçük meydana oturup dinleniyorum biraz. Sonra taş köprüden geçip, yeni kente doğru, sahile yürüyorum. Deniz göl gibi durgun, bir grup genç ahşap bir teknede kürek çekiyor.

Herceg-Novi eski kent girişi

Herceg-Novi'den körfezin görünümü

Kotor'da ayrıca sahildeki otellerin minik çakıl taşlı plajlarında ya da Kotor yakınlarındaki Dobrota ve diğer küçük yerleşim yerlerinde denize girmek de mümkün.

Kotor'dan Risan'a doğru deniz kıyısından ilerleyen yol, Risan körfezinin başladığı burunda Perast'tan geçiyor. 873 metre yüksekliğindeki St. Elijah tepesinin eteklerinde, deniz kıyısındaki bu sakin kasaba, özenle yapılmış Barok binalarıyla çok güzel görünüyor. Binaların arasındaki çam ağaçları, palmyeler, sarmaşık ve çiçekler taş binaları ve balkonlarını daha da güzelleştiriyor. Tarih boyunca denizciliği ve yetiştirdiği denizcilerle ünlü Perast'dan denize bakınca tam karşıda iki ada görünüyor. Ağaçlar arasındaki St. George kilisesinin olduğu doğal ada ile Gospa od Skrpelja isimli Barok kilisenin olduğu yapay

ada birbirine yakın. Kıyıdaki kafenin sazlardan yapılmış gölgeliklerinin arasından güneş ışıkları ince ince süzülürken, Perastlılar gezmek isteyenleri sandallarıyla adalara götürüyor.

Böylece hem kiliselerdeki tabloları ve ikonları, hem de adalardan Perast'ın muhteşem görüntüsünü görme şansınız oluyor. Kilisesinin saat kulesi, en tepede kalesi, sıra sıra yamaca dizili evleriyle denizi seyreden kasabanın önünden büyük bir yolcu gemisi geçiyor sonra. Etrafındaki tekneler, adalar, hatta Perast bile küçücük kalıyor yanında.

Deniz kıyısındaki yoldan devam edince Kotor Körfezi'nin en eski yerleşim yeri olan Risan'a geliniyor. M. Ö. 3. yüzyıldan itibaren denizcilikle uğraşan halkın yaşadığı Risan da çok sessiz ve sakin. Romalıların gelişiyle yapılan mermer evlerin zeminleri mo-

zaiklerle, içleri heykellerle süslenmiş. Şimdiyse bu evlerin kalıntıları o günleri hatırlamaya çalışıp da hatırlayamaz gibi. Adriyatik Denizi'ne doğru ilerleyen yol, bazen denize çok yakın, dar ve suya dokunacakmış gibi oluyor; bazen de dağlara doğru yükselip, ağaçların arasında kayboluyor. Kıyıda küçük yerleşim yerleri geride kalıp Adriyatik Denizi'ne açılan boğaz görününce Herceg-Novi körfezindeki Herzeg-Novi kentine de varılmış oluyor. Denizden biraz yüksekteki Herceg-Novi'nin Eski Kent bölümü de girişindeki saat kulesi, kilise ve havuzlu çeşmenin olduğu meydanı ve taş binaların sıralandığı sokaklarıyla ziyaretçilerin ilgisini çekiyor.

İspanyollardan, Osmanlılardan ve Kuzey Afrikalılardan kalma kaleleri ve

yapıları yemyeşil ağaçlar ve tropik çiçekler renklendiriyor. Kanlı Kula isimli Kanlı Kule anlamına gelen Osmanlılardan kalan kalenin içi artık konser ve gösteri alanı olarak kullanılıyor. Buradaki zindan, duvar resimleri ve yazılarıyla ne kadar hüznüyle, kalenin körfezin Adriyatik denizine açıldığı bölgeye hakim manzarası da o kadar etkileyici. Kenti saran mimoza ağaçları Ocak ayı sonunda burasının ne kadar güzel bir kokuya büründüğünü anlatır gibi. Müzik okulundan

duyulan piyano sesleriyle uğurluyor beni Herceg-Novi.

Körfezin en dar yeri olan Verige kanalı kıyısındaki Kamenari'de feribotu beklerken, Perast'a doğru giden bir yelkenli geçiyor önümüzden. Beyaz yelkenleriyle körfeze, büyük yolcu gemilerinden daha çok yaklaşıyor.

Kamenari'den Lepetani'ye 10 dakikalık yolculukla ulaşan arabalı feribotlar, Risan ve Kotor körfezleri etrafından dolaşmadan Herceg-Novi'den Tivat'a kolayca ulaşılmasını sağlıyor. Kotor körfezinin ortasındaki yarım-

Perast ve adalardaki kiliseler

dada bulunan Tivat, körfezin en yeni kenti. Yatlarla dolu marinası, havaalanı, palmiye ağaçları, plajları, otel ve restoranlarıyla tam bir tatil kenti görünümünde. Kotor körfezi kıyısındaki yerleşimlerin her biri farklı güzellikte; körfezi dönen kıyı yolu farklı manzaralarla dolu. Denizin çeşitli mavi tonlarını taşıyan sahiller; kıyıları sarkan yüksek dağlar, bulutlar, kıyıda yalnız bir ev ya da kilise... Her biri farklı güzellikteki masallar gibi... •

izlensen@butundunya.com.tr

Memleket Özlemi
İlyas Halil

Korsan Adası

Eylülün sarı bir günü.

Güneş tepemde şelale. Girit denizi. Çivit mavi.
Su sis ince. Yüzüme vuruyordu. Yol boyu.

Deniz motoru ile Turgut Reis kasabasından
Çavuş Adası'nın batısında sularımızın dışında
Korsan Adası'na gidiyordum.

Motor sürücüsü "Vardık beyim" dedi.
bakıyor.
Haftaya gelir seni alırım."
Akdenizden yıllardır uzak kalmıştım.
Sahil bildiğim bir masal. Dinlemeye
Sanki onuncu çocuk yaşıma,
masallarımın gizini ayaklarımın altında bulmuştum.

Antalya'da bana adayı kiralayan İngiliz şirketinin müdürü. Kulübede
yeterli konserve yiyecek. Bahçede içilir su bulursun, demişti.
Tepeyi tırmanırken gün renk değiştiriyordu. Güneş yağı azalmış fanus.

Dala asılı. Sahil yedi renk yanıyordu. Ada, tek ayaklı korsanın çarığı kadardı. Kulübe beş metrelik bir tümsekte. Fırtınalı günlerde suların izi dalgaların kapının altına vardığını gösteriyordu. Kulübenin arkasında domates biber salatalık ekili. Sonra kokular ve sıra sıra koya inen çiçekler.

Odanın ortasında sert bir ot döşek. Rafta iki kap kakak. Çatal ve bıçak ve bir bardak. Vazoda iki kuru karanfil. Rafta gaz lambası. Bir kutu kibrit. Topal bir masa. Üstünde şair Nikiforos Vrettakos'un Çiçek Felsefesi adlı kitabı ve sayfaları sararmış bir not defteri.

Not defterini açtım. Hans adında bir denizcinin notları. İlk kayıt. Eylül 1948 tarihini taşıyor. "Savaş biteli üç yıl oldu. Üç yıl ben fil, dünya iğne deliği. Saklanacak yer aradım. Alman olmak kolay olmadı. İnsanın çirkin bir yaratık olduğunu ispat etmeyi bize yüklemişlerdi. Oysa aşktan, duygudan yoksun bir ülke değildik. Dünya kültürüne dev Beethoven ve Goethe vermistik.

Savaşta yenilen yalnız Almanya değil. İnsanlık iflas bayrağını çekmişti.

Derken Amerika on dakikada Hiroşima'yı yerle bir etmişti.

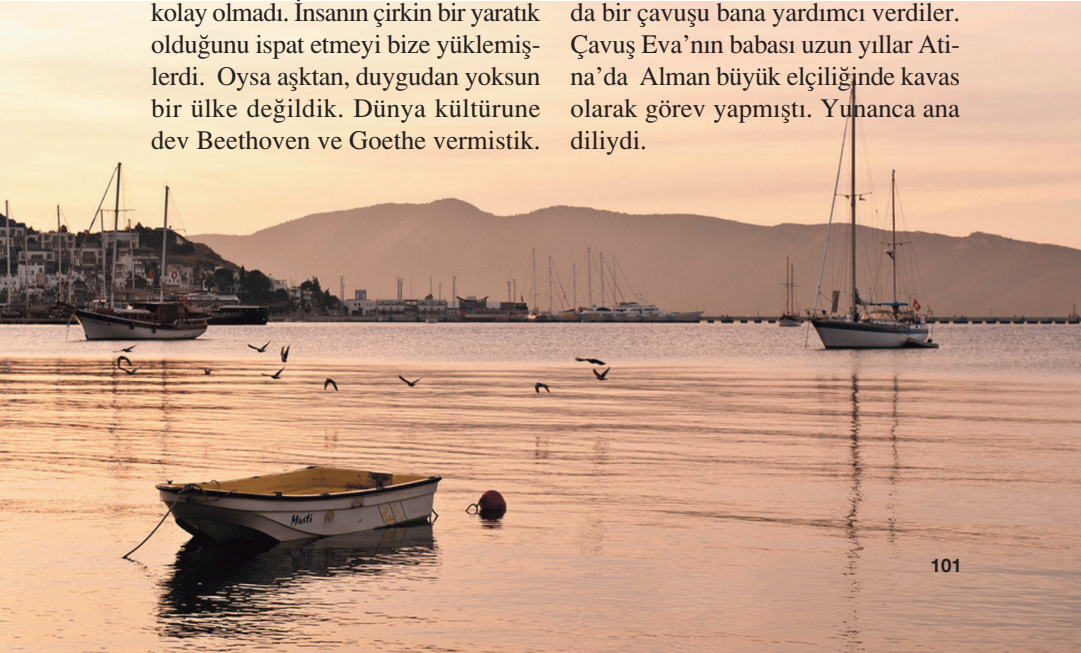
İki yıl Korsan Adası'nda saf süt ak bir tarıncı ile yaşadım. Bir çiçeğin renginde, kokusunda var oldum. Bahçede domatesler hıyarlar insanoğlunun eksik bir yaratık olduğunu söyledi. Amenna, dedim. İnandım.

Dananın kuyruğu Mayıs 1941 yılında koptu. İnsanoğlu çirkinleşti.

O yıl Fallsschirmjäger paraşüt tümenleri Yunan adalarını istila etti. Berlin Harp Bakanlığı Ege adalarında İngiliz donanmasının hareketini takip etmek için Korsan Adası'nda telsiz istasyonunun kurulmasına karar verdi. İstasyonu idare etmek üzere istihbarat subayı olarak tayin edildim.

O güne kadar kırk üç boş yıl yaşamıştım.

Yirmi bir yaşında. Eva Müll adında bir çavuşu bana yardımcı verdiler. Çavuş Eva'nın babası uzun yıllar Atina'da Alman büyük elçiliğinde kavas olarak görev yapmıştı. Yunanca ana diliydi.

Ben ucu güz, **Eva yemyeşil daldı. Kadındı. Bahardı.**

Ben agnostik, az inançlı.

Eva tanrıçanın ta kendisi.

**Birimiz şaşkınlıkla,
birimiz sevinçle baktı.**

İşksiz bir haziran gecesi Eva ile beni Korsan Adası'na bıraktılar. İşte damsız çatsız eviniz dediler. Yiyeceğinizi kendiniz ekiniz. Kayaların arasında yetiştirin. Yıkılırken biriniz gözünü kapatsın. Küçük kulübenin arkasındaki mağarada telsiz cihazını bulursunuz, dediler.

Ertesi sabah minicik koy, güneş dökülmüş nar kızıldı. Etraf tomurcuk yeşil. Kıyıkum sarı, gök ak mavi mor. Yedi renk yamalı bohça bir adaya çıkmıştık. İki çocuk okul bahçesi büyüklüğündeki adaya, aynı ülkeden, ayrı yollardan gelmiştik.

Ben ucu güz, Eva yemyeşil daldı. Kadındı. Bahardı.

Ben agnostik, az inançlı. Eva tanrıçanın ta kendisi.

Birimiz şaşkınlıkla, birimiz sevinçle baktı. Yıllardır mahrum olduğum armudu, koparamadığımı elmayı gördüm karşımda.

Eva uçan bir kuşun kanadından kopmuş sarı bir tüy. Kadehe henüz dökülmüş su. Sıcak günde beklenmedik iki damla yağmur. Susarak bekliyorum.

"Merak etme Eva" dedim "Görevimiz sandığımız kadar zor geçmeyecek. Sana yardımcı olacağım."

"Baba evinden ilk çıkışım" dedi Eva. "Berlin Üniversitesi'nde Antik Grek Tarihi okuyordum. Yunancayı iyi bildiğim için bana bu görevi verdiklerinde doğrusu böyle bir yere geleceğimi tahmin hiç etmemiştim."

"Ne yaparsın, savaş bu," dedim "Daha kötü yere de düşebilirdik. Gençliğim Türkiye'de geçti. Güneyde bir kentte Lohner ticaretinde yardımcı olarak çalıştım. Türkçe'yi az çok öğrendim. Yirmi yıl önce Berlin Güzel Sanatlar Akademisi'ni bitirdim. Öğrenci olduğum yıllar Paris yeni akımlarla kaynıyordu. Üç yılını ressamların arasında Montmartre'da geçirdim. Sonra askere çağırıldım. Üç yıl Savaş Bakanlığı Harita Dairesinde geçirdik-

ten sonra Korsan Adası'na tayin ol-
mam beni sevindirdi. Resim yapama-
dığım Montmartre günlerimi burada
gidereceğimi umuyorum."

Eva'nın gözlerinde sevinç ışığı
belirdi. "On beş yaşında ben de resme
merak salmıştım" dedi. "Bir aralık
güzel sanatlar akademisine girmeyi
düşündüm. Burada senden renk ve
perspektif hakkında bir iki şey öğrenir-
sem çok sevinirim."

Karşımda duran Eva 21
yaşında bir kız değildi.
Zerreleri gökyüzünü dol-
durmuş Niyagara Çağla-
yanı. İslatıyordu. Durdu-
ğu yeri inen kalkan göğüsleriyle istila
etmişti.

Günler geçtikçe yalnızlığımıza
alışmıştık. Aynı sınıfta okuyan iki
öğrenci idik. Sınıfta birbirimizde gü-
zellikler bulmayı oyun yapmıştık.

Görevimiz zor değildi. İki adımlık
adayı her saat başı dolaşılıyor, şüpheli
saydığımız bir harekât görünce genel
karargâha bildiriyorduk.

Bize yiyecek erzak bırakan ikmal
motorları, resim yapmak için istedi-

ğim fırça, boya, resim tuvaleri ile
Eva'nın Yunanca çiçek ansiklopedi-
sini getirdiler.

Resim yapmaya başladım. Mont-
martre yıllarımdan alevini resimde an-
latmak istiyordum.

Güzellik anlayışımı Eva'ya açıklı-
yordum. Elini tuttum. "Eva," dedim.
"Tuttuğum el değil, kadın sıcaklığı."
Nefes aldım. "Ciğerlerime çektiğim
hava değil" dedim "Özlediğim kadın
kokusu." Saçlarını okşadım, parma-
ğımınla yüzüne dokundum. Şaşırdı.

"Şimdi tümleştim" dedim "Özle-
mimi tamamladım."

Bana neden dokundun?" dedi
Eva.

"Seni şaşırtmasaydım, sana
güzelliği anlatamayacaktım"
dedim. "Benim için
güzellik bir estetik düzeni değil. Bir
ihtiyacın çağrısı. Davetiyesi. Haber
vericisi idi.

Varlıklar tümleşmek yani vahdete
(birliğe) ermek için eksik yönlerini
başka varlıklarda güzellik olarak gö-
rür.

Vahit yani tüm olmak on rakamı

"Seni şaşırtmasaydım, sana güzelliği
anlatamayacaktım" dedim. "Benim için
güzellik bir estetik düzeni değil.
Bir ihtiyacın çağrısı. Davetiyesi.

ile ifade edelim. Ahmet Bey'invarlığı dört ise, bulması gereken altı, aradığı güzellik olur. Baktığı çiçekte, gördüğü kadında altı eksikliğini arar. Güzellik, gözlerinde altı gücünde güzellik olarak belirir. Gördüğü güzellik içinde duyduğu eksikliklerdir. Biraz önce seninle ben çoğaldım. kendimi tamamladım."

Eva deneyimimi ilgiyle izledi. Paris'te güzellik anlayışımı nasıl değiştirdiğimi anlattım. Özlemin, güzellik ihtiyacının bıraktığı boşluğun güzellik ihtiyacına eşit olduğunu izah ettim. Işık arayan karanlık bir mağara olduğunu söyledim.

"İlk yapacağımız şey" dedim, "Sen ışık olacaksın mağaramı aydınlatacaksın. Bu deneyimimizi tuvale geçireceğiz. Seninle teorimi kolayca ispat edeceğim."

Eva'nın gözleri aydınlandı.

"Eva ve Hans" dedim. "Yer ve yaş bakımından. Birimiz ayın karanlık yüzü birimiz de güneş. İki yalnız varlığımız. Sen gözün görmek, burnun koklamak, ellerin tutmak istediği güzellik olacaksın. Bu özelliğini aydınlığa çıkaracağız. Tanrıça kadın olacaksın.

Bu deneyi başka bir yerde yapamazdık Eva ve Hans. İnsan ve doğa. Yalnız ve yan yana olmakta. Ahenk bulalım."

"Eva," dedim "Yürüdüğün toprağı, suyunu içtiğin kaynağı, havasını aldığı gün, ve seni bir yumak saracağım. Tek olacaksınız.

Yarın tuvale resme başlıyoruz.

Dünya böyle başlamıştı. Dağlar, ovalar kuru idi. Eksikliğin ne olduğunu duyuyorlardı. Mavinin su olduğunu bilmiyordu. Su olduğunu bilince sıvı oldu. Akmayı becerdi. Dağlara ovalara dağıldı. Hep birden tek oldular."

Sabah erken uyandım Eva'yı uyandırdım. Eva heyecanlıydı. "Gerçekten portre yapacak mısınız?" dedi.

"Hayır" dedim. "Doğada sana yer yapacağım. Sende doğayı renklendireceğim."

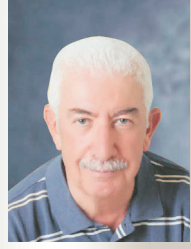
Ilk önce adanın etrafını dolaştık, dürbünle yakın adalarda olan biteni izledik. Sakin ağustos denizi. Mavisini ile bizi sevindirdi. Tuvali sehpa koydum. Eva'ya "Soyun." dedim. "Soyunamam" dedi. "Giy-silerimi çıkaramam. Çıplak olmayı sevmiyorum."

"Çıplak olmayacaksın." dedim. Çıkardığın giysinin yerine sana daha güzel şey giydireceğim. Seni doğa ile örteceğim. Eteğinin olduğu yere gökyüzü saracağım. Gece yıldızlar parılayacak, gündüz bulutlar giysi olacak ince belin. Bluzunu at. Yerine güneş. Göğüslerin hep ışık. Gök mavisini aydınlatacaksın. Sen ve doğa tek. İkimiz eksikliğimize razı. Ahenk içinde var olacağız.

O gün Eva'nın sevinci yalnızlığımı giderdi. Sabah yüzünü yıkaması. Gece karanlığımı aydınlattı. Yatmadan önce "Hayırlı geceler." demesi günün bitmesini kolaylaştırdı. Eva, karanlığım da dumanlı çıra alevi oldu. •

ilyashalil@butundunya.com.tr

Anadolu'nun Dünyası
Bekir Özgen

Bir Eğitim Öyküsü

Ogün ile
Songün

Dün, aklıma nereden estiyse, ailemizdeki küçükleri yanıma çağırdım: “Gelin, toplanın hele,” dedim. “Sizlere anlatacaklarım var.” Eğitim öykümüz böyle başladı.

Yarım yüzyıl önceydi. Fırtınalı bir gündü. Hoyrat bir rüzgâr, şirin kasabamızın sokakları arasında kol gezmiş, ağaçları yere yıkmış, çatıları uçurmuş, çör çöp, tahta teneke ne bulduysa önüne katıp götürmüş, uzaklara savurmuştu.

Pencereleri camsız, balkonları perişan bırakmıştı. Sabaha karşı hırsı geçmek üzereydi ki, kapı komşumuz Ekin Hanım'la yüz yüze geldik. Ortalığa dökülüp saçılanları toplayacaktık.

“Günaydın öğretmen hanım. Bu amansız boranın sizi öğrencilerinizden ayıracağından korktum,” diye takıldım. Hoşuna gitti. Bir yıla yakındır tanıyorduk onu. “Ekin Hanım” dendi mi orada bir düşüncecek, önünde selama duracaktınız. Bulunmaz biriydi çünkü. Öğrencilerine kol kanat gerer, onların başarılarını kendisinininki sayar, hepsini bağrına basardı.

Kasabalılar: “Bizim öğretmenimiz bir tane, üstüne yok,” der, yere göğe sığdıramazdı onu.

*

Ogün, sınıfının gözdesi sayılırdı. Tek eksiği, matematiğinin diğer dersleri kadar iyi olmamasıydı. Bu nedenle karnesine, matematik notu olarak eli titreye titreye “orta” yazmak zorunda kalmıştı öğretmeni. O da bu durumu içine sindirememiş, okul çıkışında evine gitmeyip bahçelerindeki ceviz ağacının tepesine tırmanmış, kendini aşağı atmaya kalkmıştı. Hele ki Ekin Öğretmen zamanında yetişmiş, onu öpüp koklamış; teselli etmeyi becermişti.

*

Yarım yüzyıl sonra

Songün, o uzun yaz dinlencesinde, gezip tozmuş, gülüp eğlenmiş, arada sırada kitap okumuş, testler çözmüştü. Yaz ödevini, ite kaka da olsa, yapıp tamamlamıştı. Okulunu hem özlüyor hem özlemiyordu. Dedesine sordu,

“Ogün Dede! Senin de, ben yaşтайken, okulunu sevmediğin zamanlar olur muydu?”

“Ogün Dede! Senin de, ben yaşтайken, okulunu sevmediğin zamanlar olur muydu?”

Dedesi, birden, matematik notunun “orta” geldiği için, ağaca çıktığı an anımsadı. Bozuntuya vermeden, “Bilmem, Songün kuzum. Belki olmuştur,” diye yanıt verdi.

Okulları açılmış, arkadaşlarına kavuşmuştu Songün. Üçüncü sınıf olmanın gururuyla doluydu. Arkadaşlarının arasına karıştı. Özlem giderdi. Sınıf öğretmenlerinin değişmiş olduğunu duyunca şaşırды. Sevinmeli mi, yerinmeli bilemedi. Adının Binnaz olduğunu öğrendiği yeni öğretmenleri nasıl biriydi acaba? Çocuk yüreği merakla çarpmaya başladı.

3B sınıfında, öğretmenlerini beklemeye koyuldu. İçeri, yüzünün boyası abartılı, saçları dağınık, asık suratlı biri, asker yürüyüşüyle girdi. Hep birlikte ayağa kalktılar.

“Günaydın çocuklar!” dedi, öğretmenleri.

“Günaydın!” deyip oturdular.

Öğretmenleri, kendini tanıtmaya gerek sinmesi bile duymadan, “Kâğıt kalem çıkarın. Sizleri deneme sınavı yapacağım,” dedi. Sınıfta, alışılmadık bir şaşkınlık kol gezdi. Herkesin gözü birbirine kaydı. Daha ilk derste, bu

sınav da neyin nesi oluyordu? Sorulan soruları isteksizce yanıtladı. Sonraki derslerde de içi ısınmadı Binnaz Öğretmen'e. Bir tuhaftı çünkü. Gülecek yerde somurtuyor, ciddi olması gereken durumlarda sırıtıyordu.

"Bu ne biçim öğretmen böyle!" demeyi düşündü, diyemedi. Yutkundu kaldı.

Aradan bir hafta ya geçmiş ya geçmemişti. Binnaz Hanım, "Test alışkanlığınızı yeterli bulmadım, çocuklar. Bundan böyle haftada iki kez sınav olacaksınız. Zayıf alanlara, hafta sonlarında yetiştirme kursları açacağım. O da yetmezse, özel dersler vereceğim," dedi.

Ders dışı gerçekleştirilecek bu özel derslerin paralı olacağı haberi, tez yayıldı ortalığa. Herkes şaşırıldı kaldı. Kaygılar, homurdanmaya dönüştü. Yoksulların keyfi iyiden kaçtı. Okul yönetimine dilekçeler verildi. Sözlü başvurular yapıldı. Hiçbirinin yararı olmadı. Bu durumu oğlundan öğrenen

Ogün Bey'in, içinden bir şeyler kopup gitti. Kendi öğrencilik yılları geldi yapıştı belleğine. Birden, o günkü öğretmeni, şimdiki dünürü Ekin Hanım geldi gözlerinin önüne. Derin bir "Ah!" çekti. "Bizler ne kadar şanslıymışız meğer. O, her türlü olumsuzlukta, öğrencilerinin elinden tutar, yemez yedirir; içmez çıkarır," diye fısıldadı.

Sonra, birkaç veliyle birlikte, doğru okulun yolunu tuttu. Müdür'e, "Efendim!" dedi. "Nedir bu olup bitenler? Bu ne biçim iştir böyle?"

Aldığı yanıt çarpıcı ve düşündürücüydü: "Benim öğretmenim akıllıdır. İşini bilir."

*

Artık Songünler, sınavla yatıyor testle kalkıyorlardı. Sürüklendikleri öylesine anlamsız bir yarıştı ki, kediler "miyav" dese, sınıf, "sınav" anlıyordu.

O gün okula güç bela gelebilmişlerdi. Hava iyiden bozmuş, hain bir pus, üşütme olmuş, üstlerine çökmüştü. Derslikte, az da olsa içlerinin ısınacağı uman öğrenciler doludan kaçıp

tipiye tutulduklarını tez anladılar. Bin naz Hanım, sınav için onları bekliyordu. Bu duruma üzülen Songün, kendini alamayıp “Aman be!” dedi. Vay sen misin bunu ağzından kaçıran!.. ‘Yirmi dakikalık tek ayaküstünde durma’ yaptırımı canına yetti.

Bu haber evden eve yayıldı. Velileri bir karamsarlıktır aldı yürüdü. Eğitimin her geçen gün biraz daha çatık kaşlı ve itici olması hepsinin kaygılarını artırdı. “Bu eğitim otundan hasır olmaz,” diyenlerin sayısı arttı. Çoğunun ayağı okuldan kesildi. Eğitim-öğretimin sevimsizleşmeye yüz tutması, ailelerin suratının temelli asılmasına neden oldu.

**İçinde oyun,
içtenlik, hoşgörü
ve sevgi barındır-
mayan yere, okul
denebilir mi?**

Bir anne dayanamadı, “Bu çocuklar yorgun savaşı. Onlara yapılanlar eğitim değil, gâvur eziyetidir,” diye verdi verişti. Songün, bunlardan habersiz, yorgun argın eve dönen babasının yanına koştu.

“Babacığım, yarın sınavımız var, benim test çözmem gerekiyor. Ödevimi sen yapar mısın?” diye sordu.

Bu edim, bardağı taşıran son damla oldu. Babasının beyni attı. “Böyle eğitim olacağına, hiç olmasın daha iyi. Ben çocuğumu evimde yetiştireceksem, okula ne gerek var?” diye sokrandı. Sonra da ağlamaklı bir yüzle, kızına döndü:

“Yavrucuğum, ben senin düzeyine inmekte zorlanıyorum. Yararımdan çok zararım dokunuyor. İyisi mi sen anneannene danış. Hem biliyor musun, o benim babamın da öğretmeni idi. Şimdi emekli olduğuna bakma. Öğretmenlerin de öğretmenidir o,” diyerek topu kaynanasına attı.

Ekin Öğretmen, olan bitenlerin ayrımındaydı. Onca ilgisine ve katkısına karşın, torununun hemen her

gün okuldan eve patlamaya hazır bir bomba olarak dönmesini içine sindiremedi. “Bu nasıl okul, bu ne biçim eğitim böyle? İçinde oyun, içtenlik, hoşgörü ve sevgi barındırmayan yere, okul denebilir mi? Öğrencilerin gelişimlerini günü gününe izlemeyen; soran, sorgulayan öğrenciyi susturan, körelten; dayatmacı bir uygulamanın adını, kim eğitim koyabilir?” diye ver yansın etmeye başladı. Songün’un okulunu bir yana bırakıp, torununun her anına değer katmaya çalıştı.

*

Ekin Hanım’ın Songün’le son ev ödevini birlikte yaptıkları gecedan bu yana üç dört gün ya geçmiş ya geçmemişti. Evine üzgün dönen torunu, doğru Ekin Öğretmen’e koştu.

“Nineciğim,” deyip vardı yanına oturdu.

“Söyle kuzum, söyle benim dünya tatlısı yavrum,” dedi ninesi, sevecen, ışıklı bir yüzle.

“Biliyor musun?” diyerek, derin bir iç geçirdi Songün. “Öğretmenimizin yaptığı sınavlar bildiklerimizden çok, bilmediklerimizi ölçüyor. Bu da, bizi dersten soğutuyor. Ders ve sınav korkusu hepimizi yalana itiyor. Cezadan kaçmak ya da övgü almak için öğretmenimize yalan söylemek zorunda kalıyoruz. “

“Duymaz olaydım bunları!” diye usundan geçirdi, dünün, yüreğiyle gülen öğretmeni Ekin Nine. Can evinden vurulmuşa dönmüştü. Yüzü solgunlaşmıştı. Sesi titrekleşti. “Nerdeeen nereye geldik? Yazık!..” diye hayıflandı. Çatılmış kaşlarıyla, öğretmenlik yıllarının tozlu sıralarında kalan tatlı yorgunluklarını anımsar gibi oldu. Küçülen gözlerinden, kırışıklaşan yanaklarına doğru iki üç damla yaş indi.

Kulağına, “Dününü bilmeyenlerin yarınları olamaz,” diye fısıldayan bir ses duyar gibi oldu. •

bekirozgen@butundunya.com.tr

Talihsiz Marangoz

Kadın, evinin yanından geçen tren yolundan ve tren geçtiğinde sallanan yatak odası dolabından şikayetçiydi. Kadının pek kıskanç olan kocası, dolapla ilgilenmeyince, kadın kocası evde yokken dolap için bir marangoz çağırdı. Marangoz eve gelip, yatak odasındaki dolabın tüm vidalarını kontrol ettikten sonra kadına, “Bir de dolabın içerisindeki vidaları kontrol edeyim. Trenin geçmesine beş dakika var. Tren geçerken problemin ne olduğunu daha iyi anlayabilirim.” deyip dolaba girdi.

Tam bu sırada, eve vakitsiz geleceği tutan kıskanç koca da hışımla eve girdi. “Kapıdaki erkek ayakkabıları da kimin?” diye bağırarak, evin içinde dönmeye başladı. Yatak odasındaki dolabın kapağını açmasıyla, marangozu karşısında buldu. Kıskanç koca, burnundan soluyordu. Marangoza, “Ne arıyorsun sen burada?” diye bağırıyor. Talihsiz marangoz, oldukça kısık bir sesle yanıt verdi:

“Şimdi size tren bekliyorum desem, hayatta inanmazsınız!..”

Yaşamdan Kesitler
Sema Erdoğlan

Yeşilçam'ın "Godzilla"sı Selahattin Geçgel

Yeşilçam filmlerine konu
olacak bir hayat öyküsü
aslında onunki...

1938 yılında dünyaya geldiği Tokat'ta radyatör tamircisi olmak için çıraklık yaparken iş çıkışlarında sinema temizlemeye gidiyordu. Sinemaya o kadar hevesli idi ki temizlik sonrası film izlemeden eve gitmiyordu.

Çok sıkıldığı bir gün tamirhaneye gelen kamyon sahibine "Beni İstanbul'a götürür müsün? Halam var orada" dedi.

Babası kaybolmasından endişelenerek onay vermese de o soluğu İstanbul'da alır. 12-13 yaşlarındaki bu çocuk, 15-20 gün bir kedi yavrusu gibi dolaştığı İstanbul'da sıkılır ve denk getirdiği bir arabayla geri döner memlekete. 10-15 gün sonra memlekete de sıkılınca geri döner İstanbul'a. Feriköy'de oturan halası memlekete dönmeyeceğini anlayınca bir iş bulup çalışmasını önerir. Kurtuluş'a doğru

yürüyüşe çıktığı bir gün Atlas Sineması'nın camında "Gazoz satacak eleman rranıyor" ilanını görür. İçeriye girer, işe dair tüm sorulara "evet yaparım" cevabını verir ve eline aldığı süpürge işe başlar. Sinemayı temizledikten sonra eline bir gazoz alıp makinist dairesine gider ve yorgunluğunu gider sin diye makinist Mustafa'ya ikram eder. O andan sonra tüm boş vakitlerini burada geçirir.

Mecburi makinistlik

Hz. İsa'nın yaşamını anlatan filmin gösterim günüdür, makinist ortada yoktur.

"Oradan birisi sen yapabilir misin?" dedi. "Tabi dedim çıktım makine dairesine, hemen filmleri açtım yapıştırdım, 'bismillah' dedim yerlerine koydum. Tabii saate bakıyorum. Zamanı gelince ışıkları söndürdüm, mavi ışıkları yaktım. Kömürle ateşledim yazılar geçmeye başladı. Film oynarken sinemanın sahibi Nazif Duru 'Ne yapıyorsun oğlum, sen gazozcusun ne anlarsın makinistlikten...'

dedi. Ben de 'Boş zamanlarımda öğrendim efendim' dedim.

Hiçbir sorun olmadan insanlar filmi izledi."

Metin Erksan ile tanışma

"Metin Erksan elinde Aşık Veysel'in hayatını anlatan bir filmle Atlas Sineması'na geldi. Patron Nazif Bey beni çağırdı. 'Selahattin bak Metin Erksan Bey bir film getirdi. Film bittikten sonra lütfen oynatır mısın?' dedi.

'Tabi efendim' dedim; filmi izlettim. Bittikten sonra çıkardım kutularına koydum ve teslim ettim. Metin Bey'e de arabasına kadar eşlik ettim."

Aradan uzun bir zaman geçer. Patron Nazif Bey, Metin Erksan'ın kendisini görmek istediğini söyler. Erksan, kuracağı Hitit Film'de kendisiyle çalışıp çalışmayacağını sorar. 4-5 yıldır çalıştığı sinemadan sıkıldığı için zevkle diye kabul ettiğini belirtir ve "Mahalle Arkadaşları" filminin setinde çalışmaya başlar.

Nasıl Godzilla Oldu?

1961'de "Mahalle Arkadaşları" filmini çekerken, Yenikapı tarafından Aksaray'a gelirler ve şoför arabayı öyle bir yere sokar ki dönemez bir daha. İşte o anda adını unutturacak hamleyi yapar Selahattin Geçgel. Arka tarafına geçer arabanın, tutar kaldırır ve yönünü değiştirir.

Selahattin Geçgel mesleğinde 50. yılının kutlandığı törende

Selahattin Geçgel ekip arkadaşlarıyla "Susuz Yaz" filminin çekiminde

Herkes şaşkıncıdır. Metin Erksan döner "Godzilla gibi adamsın" der. Türkiye' de o sırada gösterimde olan filmde, olağanüstü bir güce sahip ejderhanın adıdır Godzilla. Ve Metin Erksan'ın bu sözü ile Yeşilçam'daki adı artık Godzilla olur.

Yılmaz Güney "Babam"dı

Yüzü aşkın filmde birilikte çalıştığı ve "babamdı o benim" dediği Yılmaz Güney ile "Çirkin Kral Affetmez" filminde çalışırken figürasyon bir rol de alır.

Setlerin yaratıcısı

Kaç filmin setinde çalıştığını anımsamakta güçlük çekse de her sette çözüm noktasında oldu hep. 1964' te Berlin Film Festivali'nde aldığı "Altın Ayı" ödülü ile Türk Sinema tarihinde ulus-

lararası ödül kazanan ilk film olan "Susuz Yaz" filminin her sahnesini anımsıyor hemen.

Filmde başrolde oynayan Hülya Koçyiğit'in, kocasının ölüm haberini alması üzerine yaşadığı dram sahnesi çekiliyordur. Stop diyen Erksan, "Godzilla bu kamerayı bu tekerleğe monte edeceksiniz," der. Hemen en yakın köye gider. Biraz tel, çekiç ve çivi alır. Kamerayı arabanın tekerine bağlar. İşte Susuz Yaz'daki o sahne böyle çekilir.

Kamera önüne de geçti

Godzilla, 1962 yılında "Yılanların Öcü" filminde kısacık bir rolle de olsa kamera önüne geçti. O replik hâlâ ezberinde. "Bayram dayı, Bayram dayı öldünüz kaldınız mı? Anamı yılanlar soktu."

Rol aldığı diğer filmler; Maskeli Beşler, Maskeli Beşlerin Dönüşü, Su-

suz Yaz, At Hırsız, Seyit Han, Aç Kurtlar, Ömrümün Tek Gecesi.

Sette yapmadığı iş kalmadı

Yönetmen ve Senarist Murat Yılmaz Köksal'ın, "Ölmüş Bir Adam ve Türk Sineması" başlıklı yazısında Godzilla için yazdıkları önemli.

"... sinema camiasında Godzilla olarak bilinen Selahattin Geçgel bunlara en iyi örneklerden biridir belkide. Sinemaya ilk asistan olarak başladığım film bir tarihi kostümiye filmi. O filmde rejiden daha çok, dekor-çevre düzenlemesinden insan ilişkilerine kadar bir çok detayı ondan öğrendim. Bu aslında eskilerin tecrübesiyle yenilere neler verebileceklerinin bir ispatıydı."

Sinemaya adanmış bir yaşam, farkında olmadan geniş bir resim arşivine sahip olmasını sağlamış. 1955'ten beri Yeşilçam'da kullandığı set malzemelerini de biriktiren Godzilla, her biri onlarca anıyı barındıran bu malzemeleri "Godzilla Müzesi"nde sergiliyor. İsteyen genç sinemacılar da ücretsiz olarak yararlanabiliyor.

Godzilla, Türk Sineması'na ilk sis makinesini, fünüyei, kendi imkânları ile yaptığı "jimmy jip"i, "panther"i ve "stady cam"i getiren kişi olarak da biliniyor.

Sinema kanunu istiyor.

Godzilla, Türkiye'de bir sinema kanunu olmamasından yakınıyor.

"Patron tutup kulağımızdan atsa bir şey diyemeyiz. Ekonomik sıkıntılar ve güvencenin olmaması pazarlık gücünü yok ediyor. Bir başkası gidip

pazarlık yaparken ben gidip ne veriyorsunuz diyor ve kabul ediyorum. Etmesem delik daha da büyüyecek. Bu nedenle kabul etmek zorunda kalıyorum."

Öyle ya da böyle emekli olmayı başarmış olduğu için mutlu. Çünkü o, onlarca sinema emektarının hazin öykülerinin en yakın tanıklarından biri. "Yoksa Darülaceze bile kabul etmez bizi" diyor.

1955'ten beri Yeşilçam'da kullandığı set malzemelerini de biriktiren Godzilla, bu malzemeleri "Godzilla Müzesi"nde sergiliyor.

Godzilla'nın simgesi "Asayiş Düdüğü"

Sadece yatarken çıkardığı, yirmi yıldır boynunda taşıdığı düdüğün adı Asayiş Düdüğü. "Çekimler sırasında platolara girenlere uyarıda kullanıyorum. Çözümü bu düdükle buldum. Bir kez çalıp elle işaret edince iş tamam. Bu düdüğü herkes de kullanamaz."

Düdüğün iki yanında birer nazar boncuğu var.

"Gurbet Kadını filminde Fatma Girik istedi. Karşılığında da dişlerimi yaptırdı. Hala o dişleri kullanıyorum. Allah razı olsun Fatma Girik'ten."

Selahattin Geçgel 48. Altın Portakal Film Festivali'nde aldığı ödül ile

Godzilla deneyimlerini yeni nesille paylaşmak istiyor ama, yeni nesil sinemacılarla anlaşamıyor....

"Ben davetiye vermekten bıktım. Neler yaptık öğrensiner, gelip konuşunlar istiyorum. Gelmiyorlar... Dünya'nın en mutlu insanı benim. İçim güllüyor. Lütfi Akad, Atıf Yılmaz, Metin Erksan, Ertem Göreç, Memduh Ün, Yılmaz Güney gibi isimlerle çalıştım. Kime sorarsanız sorun birbirleri ile geçinmiyorlar. Biz birbirimize düşman değildik."

Ödül kırgınlığı

Şimdiye dek aldığı üç ödüle 48. Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde 5'incisi verilen 'Sinema Emek Ödülü' eklenince dünyalar onun oldu. Bu konuda biraz kırgın...

"Bize kim ödül versin. Sinemada yönetmen ve oyuncuların ödülleri öne çıkar hep. Çocuğa para verip bakkala gönderiyorsun bir şey aldırıyorsun. Sonra üstü kalsın diyorsun. Çocuk se-

viniyor. Bu teşviktir. İşte o çocuğa her zaman bir şeyler aldırabilirsin."

Festivallere davet anıları tazeliyor

Godzilla festivallere çağılmaktan çok büyük bir onur ve mutluluk duyuyor. Tüm eski dostları görünce yılların yorgunluğunu atıyor, anılar denizinde yüzüyor adeta. O'nun sinemadan kopması mümkün değil. Emekli olsa da köşesine çekilmemiş. Hâlâ iş bekliyor.

Yeşilçam'a mesaj

"Biz birbirimizi sevmeye mecburuz. Sınır harbi ile bir yere gidilmez. Tatlı dil, güler yüz, saygı..."

"İncindiği isimleri ise sır gibi saklıyor, onlar kapalı kutuda kalsınlar, kendilerini biliyorlar diyerek ilgililere mesajını gönderiyor.

Gazoz satarak adım attığı Yeşilçam'a yarım yüzyıldan fazla emek veren, set amiri olarak emekli olan Selahattin Geçgel, nam-ı diğer "Godzilla" için sinema bir tutku. Sette ölmek isteyecek kadar... •

semaerdogan@butundunya.com.tr

Hazırlayan: BİRSEN ERKUTUN

1-Daha önce gezegen olarak tanımlanan ve Cüce Gezegen olarak bilinen gök cismi hangisidir?
a-Uranüs b-Plüton
c-Ay d-Jupiter

2-Yasama meclislerinin kendi iç çalışmalarını düzenlemek amacıyla koydukları kurallara ne ad verilir?
a-Yürütme b-İç tüzük
c-Yasama d-Taslak

3-“Son Hıçkırık”, “Güller ve Dikenler” gibi filmlerin uyarlandığı aşk romanlarını yazan ünlü yazarımız kimdir?
a-Kerime Nadir
b-Ömer Seyfettin
c-Aziz Nesin
d-Orhan Kemal

4-Türkiye’de keten üretiminde birinci sırada bulunan bölge hangisidir?
a-Ege
b-Marmara
c-Doğu Anadolu
d-Karadeniz

5-“İzlenim” sözcüğünün eş anlamlısı hangisidir?
a-Gözlem b-Fehva
c-İntiba d-Müşahade

6-“Karaköse” hangi ilin eski adıdır?
a-Ağrı b-Erzurum
c-Sivas d-Kars

7-Dünyada zaman dilimi olarak, yeni yılı kutlayan ilk ülke hangisidir?
a-Tayvan
b-Avusturya
c-Yeni Zelanda
d-Angola

8-Amasya Genelgesi hangi tarihte yayımlanmıştır?
a-1923
b-1920
c-1932
d-1919

9-İnternet teknolojisini ilk keşfedip kullanmayan ülke hangisidir?
a-A.B.D.
b-Fransa
c-İngiltere
d-Avusturya

10-Canlıların canlılık özelliği gösteren en küçük yapı birimine ne ad verilir?
a-Hücre
b-Atom
c-Bakteri
d-Zar

11-Köy enstitülerinin kuruluşuna önyak olan zamanın tanınmış milli eğitim bakanı kimdir?
a-Rıza Nur
b-Nevzat Ayaz
c-Hasan Ali Yücel
d-Vehbi Dinçerler

12-1970 FIFA Dünya Kupası’nın (eski adıyla Jules Rimet Kupası) gol kralı hangi futbolcudur?
a-Guillermo Stabile
b-Gerd Müller
c-Mario Kempes
d-Leonidas da Silva

13-El yazılarını analiz ederek sonuçlar çıkararak bilim dalı hangisidir?
a-Epigrafi b-Antropoloji
c-Kronoloji d-Grafoloji

14-Rusya’da çarlık rejiminin yıkıldığı Ekim devrimi hangi yılda gerçekleşmiştir?
a-1916 b-1881
c-1871 d-1917

15-Çöl rüzgarına ne denir?
a-Karayel b-Lodos
c-Sam d-Muson

16-Noel Baba kilisesi hangi ilimizde bulunmaktadır?
a-Antalya b-Hatay
c-Trabzon d-Manisa

17-Dünya satranç turnuvasında 27 yıl üst üste birinci olan satranç ustası kimdir?
a-Emanuel Lasker
b-Max Euwe
c-Garry Kasparov
d-Mikhail Botwinnik

18-Ankara’nın su ihtiyacını büyük ölçüde karşılayan barajın adı nedir?
a-Keban b-Kurtboğazi
c-Atatürk d-Gökçekaya

Yaşamdan Gerçek Öyküler Suat Türker

Zombi Nasıl Olunur?

Biliyorum öleceğim. Yolun sonuna geldiğimi hissediyorum. Kafamın aydınlık olduğu bir sırada bu mektubu sana yazıyorum.

Sen de benim yaşadıklarımı başkalarına aktar. Onlar benim düştüğüm hatalara düşmesinler.

Uyuşturucuya neden başladım biliyor musun; meraktan. Güleceksin. Ama sen dostça gülersin. Affettim seni der gibi gülersin. Hem benim çevremde bana şefkatle böyle

bakan kimse kalmadı. Dostum, can yoldaşım yok artık. Uyuşturucu benden aldıkları yetmiyormuş gibi, sevdiğlerimi de aldı götürdü. Yok etti. Yapayalnız kaldım. Şimdi sadece ben ve uyuşturucu var. Bunun yeni farkına

vardım. Uyuşturucu, yaşayan ölü yapıyor insanı. Çocukken zombicilik oynardık. Güya Afrika'da ölmüş ama gömülmemiş insanlara zombi derlermiş. Ben de birlikte olduğum uyuşturucu bağımlılarına Zombi diyorum. Onlara, Kadavra da diyebilirdim ama Zombi daha güzel simgeliyor bizleri. Şimdi Ben bir Zombiyim.

ŞİHIRLI HAPLAR

Bir arkadaşımın yaş günü partisine davet edildim. O zamanlar içki sigara nedir bilmiyordum. Partide üç dört bardak şarap içtim. Sarhoş olmuştum. İleri saatlerde partiye Nijerya'lı bir zenci geldi. Adam uzun bacaklarını ileri geri sallayıp dans eder gibi ortada dolaşıyordu. Sonra loş gözden uzak köşelere gidip yanına gelenlerle bir şeyler konuşuyor, onlara bir şeyler veriyordu. Beni de yanına götürdüler.

Zenci bana bakıp İngilizce:

"Güzel parça..." dedi.

Cebinden çıkarttığı naylon torbadan bir hap alıp bana uzattı:

"Güzelliğini daha da arttıracak sihirli bir hap veriyorum sana... Bu da benden olsun. Ücretsiz."

Arkadaşlar alkışladılar. İçlerinde güvendiğim kız arkadaşlarım da vardı. Hep birlikte ısrar ettiler.

"At ağzına. Yut. Korkma. Çok mutlu olacaksın."

Bir anda onların etkisinde kaldım. Daha önemlisi merak ediyordum. Filmelerde görüyor. Gazetelerde okuyorduk. Benliğimi müthiş bir merak sarmıştı. Kararımı verdim. Hapı alacaktım. Çok sevdiğim bir kız arkadaşım da bana kola bardağını uzattı. Şuursuzca hapı yuttum. Açıkçası ben

Arkadaşlar alkışladılar.

İçlerinde güvendiğim kız arkadaşlarım da

vardı. Hep birlikte ısrar ettiler. "At ağzına. Yut. Korkma.

Çok mutlu olacaksın."

Yaşamımın tümünü kaplamıştı
uyuşturucu. **Yemek de yemiyordum. Çok**
zayıfladım. Telefon eden anneme
çok iyi olduğumu söylüyordum.

meraktan başladım uyuşturucuya. Kısa bir süre sonra inanılmaz bir enerji hissettim. Hayatımda bu kadar kendime güvendiğimi hatırlamıyorum. Partiye geldiğim anlardaki ürkekliğim kayboldu. Çok konuşmaya başladığımı fark ettim. Oysa ki ben fazla konuşan bir insan değilim.

Konuştum...Konuştum... Sabaha kadar konuştuğumu hatırlıyorum. Sonra beni eve götürüp bıraktılar.

ÇİVİ ÇİVİYİ SÖKER

Ertesi sabah yataktan kalkamadım. Üzerimde büyük bir halsizlik vardı. İnanılmaz bir yorgunluk hali. Öğleye doğru arkadaşlardan biri telefon etti. Geceki partinin şahane geçtiğini benim de çok iyi uyum sağladığımı söyledi. Ben de ona yataktan kalkamayacak kadar halsiz olduğumu söyledim. "Çivi çiviyi söker." dedi. Biraz sonra geldi. Bana bir hap daha verdi. Hemen yuttum. Sonradan bu arkadaşın hap satıcısı olduğunu anladım. Uyuşturucu

kullananlar, uyuşturucu satarak para kazanıyorlar. Bu parayla da uyuşturucu alıyorlardı. Bunun için de çevrelerindeki gençleri uyuşturucu kullanmaya teşvik ediyorlardı. Önce bedava veriyorlar. Bu kız sonradan benim de çok paramı aldı. Hapı yutarken sanki her şeyin bir anda düzeleceğini sanıyordum. Öyle de oldu. Birden canlandım. Hapın sihirine inanmıştım.

Bir süre sonra artık hapsiz yaşayamayacağımı anlamıştım. Sürekli partilere gitmeye başladım. Loş diskolar, elektronik müzik ve haplar...

Yanında da mutlaka Kalsiyum tabletlerini suda eritip içiyordum. Biraz tıp bilgim var ya aklımca vücudun direncini yükseltiyordum. Ardından, kola veya portakal suyu. Yaşamımın tümünü kaplamıştı uyuşturucu. Yemek de yemiyordum. Çok zayıfladım. Telefon eden anneme de çok iyi olduğumu söylüyordum.

DOKUZ AY SÜRDÜ

Yalancı mutluluk beni de yakalamıştı artık. Teslim olmuştum. Dokuz ay boyunca kendimi haplara esrara, marihuanaya teslim ettim. Bacaklarımda morarmalar meydana geldi. Dilim şişti. Halusinasyonlar görmeye başladım. Bir kaç kez de düşüp bayıldım. Arkadaşlar doktor çağırmışlar. Doktor da tansiyonumun ani düşüş

Çünkü hisleri yoğunlaşır. Bağımlıda öldürücü depresyonlar ortaya çıkar. "

Bunları okuduktan sonra, "Demek böyle oluyormuş. Ne kadar kötü." dedim ve çantamda sakladığım hapların hepsini yuttum. Bir ara gazetede bir haber gözüme ilişti:

"Hollanda'nın Limburg bölgesindeki Nederweert kasabasındaki bir ecstasy

Teslim olmuştum. Dokuz ay boyunca kendimi haplara esrara, marihuanaya teslim ettim.

Bacaklarımda morarmalar meydana geldi. **Dilim**

şişti. Halusinasyonlar görmeye başladım.

gösterdiğini mutlaka hastaneye yatmamı söyledi. Aldırmadım. Verdiği tansiyon ilaçlarını da almadım.

laboratuvarını polis bastı. Avrupanın en büyüklerinden biri olan laboratuvar da 8 milyon ecstasy hapi üretimi yapacak kadar ham madde bulundu. Savcılık, laboratuvar da saatte 100 bin hapi üretildiğini açıkladı."

Okulda iyi bir araştırmacıydım. Aldığım hapların bedenimdeki, beynimdeki etkilerini de araştırdım.

Kitaplarda yazılan aynı benim yaşadıklarım gibiydi.

"Ex alanların sürekli hareket etmeleri vücuda yeni yüklemeler yapar. Vücut sıcaklığı değişir. Sürekli hareket uzun süreli ve yoğun 42 dereceye kadar yükseltir. Su içilmesine rağmen su kaybı devam eder. Bunun sonucunda kalp, yüksek tansiyon sorunları, yüksek ateş ve şok görülmektedir. Kalp ritminde bozukluk ve merkezi krampolar başlar. İnsanların aldığı dozda hayvanlara verildiğinde aşırı stres, saldırganlık ve ölüm görülür. Önceden bilinmeyecek sonuçların ortaya çıkması.

TANRIM BEN NE YAPIYORUM

Meğerse uyuşturucu bulmak ne kadar kolaymış. Pahalı da değil: 20 Euro Tuvalet aralığına git. Bulamazsan kapı

Üçüz çeşit ecstasy hapi var. Üzerlerindeki işaretlere göre seçeceksin.

önüne çık. Sadece parayı uzat ve cinsini söyle. Üçyüz çeşit ecstasy hapı var. Üzerlerindeki işaretlere göre seçeceksin. Kalp resmi olan pembelisi aşıklar içindir. Aşıksan, seviyorsan sakın şaşırma. Onu al. Adam 35 Euro derse de al. Çünkü, o aşıklar için özel. Ben çevreme hiç bu gözle bakmamıştım. Her köşe başında bulunabilir hale gelmiş. Öylesine bol ki aramanıza da gerek kalmıyor. Bir telefon, küçük bir işaretle hapı avucunuzda buluyorsunuz. Böylece çevrenizde bir çok kanal oluşuyor. Ayık zamanlarımda sürekli Allah'a yalvarıyordum:

“Tanrım ben neler yapıyorum. Tanrım ilahi gücünle beni düşüğüüm bu bataktan kurtar.” diyordum.

Herhalde bu yakınmaları gönülden büyük bir istekle yapmadığım için dualarım kabul görmedi.

Artık direnecek gücüm kalmadığı için daha ağır uyuşturuculara geçtim. eroine, kokaine başladım. Çünkü hap

yeterli olmadı. Zaten mutluluk hapi diye satılan hafif uyuşturucular bağımlılıkta ilk adım. Sonrasında felaket başlıyor. Ben de haplarla esrarlı sigaralarla kafayı bulamadım, korkunç bir depresyona düştüm. Tek kurtuluşu da uyuşturucuda görüyorum. Biliyorum sapık bir düşünce bu. Beni öldürebilir; ama, sorun değil "Artık, ölümüm uyuşturucudan olsun." diyorum. Yenildim. Mağlup oldum.

Sakin beni aramaya ve kurtarmaya kalkma. Zaten görsen de tanıyamazsın. Adamakıllı zayıfladım. Saçlarım parlaklığını kaybetti tel tel oldu. Aynaya bakسام son durumumu daha iyi anlatırım ama aynaya bakmıyorum. Fırsatını bulsam küçük hırsızlıklar da yapıyorum.

Ne olursun bu mektubumu yayımla. Benim gibi kaz kafalılar meraktan da olsa uyuşturucu batağına saplanmasınlar... •

suatturker@butundunya.com.tr

GÜLÜMSEMEK BULAŞICIDIR

Küçük kız, hüzünlü bir yabancıya gülümsedi. Bu adamın kendini daha iyi hissettirdi ve bir dostuna teşekkür etmediğini hatırladı. Hemen bir not yazıp yolladı. Arkadaşı öyle mutlu oldu ki, lokantadaki garson kıza yüklü bir bahşiş bıraktı. Garson kız ilk kez böyle bir bahşiş alıyordu. Akşam paranın bir kısmını, köşe başında oturan fakir adamın şapkasına bıraktı. Adam karnını uzun süredir ilk kez iyice doyordu. Öyle neşeliydi ki, sokakta titreyen köpek yavrusunu, kucağına alıverdi. Küçük köpek mutluluktan sıcak odada sabaha kadar koşuşturdu. Gece yarısından sonra apartmanı dumanlar sardı. Yangını hisseden köpek, havlamaya başladı, önce fakir adam, sonra tüm sakinler uyandı. Anneler, babalar dumandan boğulmak üzere olan yavrularını kucaklayıp, ölümünden kurtardılar... Bu çocukların arasında, o yabancıya gülümseyerek bu zinciri kuran küçük kız da vardı. Tüm bu olup biten, onun gülümsemesiyle yaşanmıştı. Gülümsemek, bulaşıcıydı... Bir kere birisinin gününe değdiğinde, birbirine eklenmiş zincirin halkaları gibi etkisi sürerdi... Yerini hiçbir şey tutamazdı...

Teori ve Pratik

Kadı efendi karşıya geçmek için sahilden bir kayığa biner ve safça bulduğu kayıkçıya sorular sormaya başlar: “Sen fıkıh bilir misin? Sen tefsir bilir misin? Sen kelâm, usûl bilir misin? Sen kavanin’i bilir misin?”

Kayıkçı, anlamını bilmek şöyle dursun, hayatında ilk defa duyduğu kelimelerle dolu bu sorulara her seferinde boynunu bükerek: “Hayır, bilmem,” diyerek cevap verir ve kadı efendi de onu, bunaltmaya devam eder:

“Sen kayıkların hangi ulûm-u fen kanunlarına göre su yüzünde kaldığını bilir misin? Sen bu kayığın kaç metre mikâp olduğunu bilir misin?”

Kayıkçının her sorunun arkasından, duyduğu mahcubiyet ve “bilmem” diyerek başını öne eğip susması karşısında da kadı:

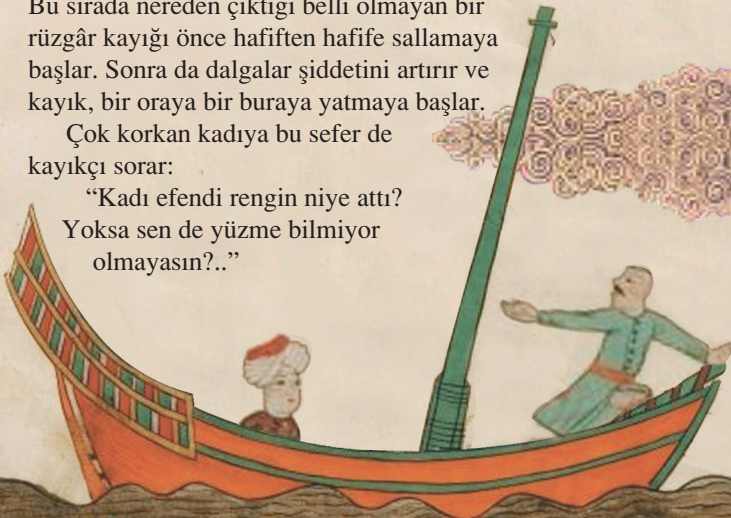
“Yoksa” der kayıkçıya, “sen okuma yazma da bilmiyor olmayasın...”

Bu konuşmalarla yolun yarısına gelmişlerdir.

Bu sırada nereden çıktığı belli olmayan bir rüzgâr kayığı önce hafiften hafife sallamaya başlar. Sonra da dalgalar şiddetini artırır ve kayık, bir oraya bir buraya yatmaya başlar.

Çok korkan kadıya bu sefer de kayıkçı sorar:

“Kadı efendi rengin niye attı?
Yoksa sen de yüzmeye bilmiyor
olmayasın?..”

Habercikler

Altan Alkan

Dünyadan yurttan ilginç olaylar minik haberler

Eskiye Rağbet

Almanya'nın en eski şatolarından biri olan Kransberg Şatosu'nu Türkler satın aldı. Hessen Eyaleti'nde bulunan Usingen-Kransberg'deki 840 yıllık şatoyu Ankara'lı bir iş adamının aldığı öğrenildi. İş adamı-

zilebilmesi için halka açık kalacağını söyledi. Şatonun satış fiyatı hakkında ise bilgi elde edilemedi.

19 Yıl Sonra Ortaya Çıkan Sır

Belçika'da yayımlanan Nieuwsblad gazetesinin haberine göre, Belçika'nın Antwerp kentinde yaşayan ve soyadı gizli tutulan "Jan" 1993 yılında kız kardeşinin yanında çocuk bakıcısı olarak çalışan "Monica" ile tanıştı. İlk görüşte birbirine aşık olan çift kısa bir süre sonra evlendi. Tanıştıklarında eşinin "son derece güzel ve hayli feminen" olduğunu söyleyen

nın tarihi şatosu, Ankaralı bir avukatla birlikte aldığı, satışa Frankfurt'ta yaşayan bir Türk'ün aracılık ettiği kaydedildi. Gurubun avukatı, Alman basınına yaptığı açıklamada şatonun ge-

Jan, "Monica o zamanlar 27 yaşında idi, ben de 44. Belçikalı şanssız koca, 19 yıllık karısının erkek olduğunu ise, evlerine gelen eşinin kuzeninin ağzından kaçırmasıyla öğrendiğini belirtti. Jan, "İşte o gün bütün dünyam yıkıldı. Kendisine boşanma davası açtım. Şimdilik aynı evde kalıyoruz ancak ayrı odalarda yatıyoruz" dedi.

İngilizlerin Eviya Çelebi'si

İngiliz vatandaşı Graham Hughes kâh otobüse bindi, kâh trene. Yeri geldi yürüdü. Ama hiç uçağa binmedi. Hiç pes etmedi. İmkânsız denileni yaptı. 1426 günde dünyadaki tüm 201 ülkeyi dolaştı. Böylece uçağa binmeden dünyadaki bütün ülkelere giden ilk insan oldu. Liverpoollu ma-

ceraperest Hughes seyahati boyunca haftada sadece 100 dolar harcadı. Yol boyunca çağdaş seyyahın başına gel-medik kalmadı. Su alan bir tekne ile okyanusta dört gün yol alıp Cape Verde'ye ulaştı. Kongo'da "casus" olduğu gerekçesiyle bir hafta hapis yattı. Rusya'da gözaltına alındı. Dört yıl süren destansı yolculuk Hughes'un dünyanın en yeni ülkesi Güney Sudan'a gel-

mesiyle son buldu. 2009 yılbaşında Graham Hughes memleketi Liverpool'dan yola çıkarken, Güney Sudan haritasında bile yoktu.

Temizlik Perisi!

Kendisine "temizlik perisi" diyen 53 yaşındaki Susan Warren'a, çıkarıldığı mahkemede 1 yıl süreli göz hapsiyle 20 saatlik kamu hizmeti cezası verildi. Suçunu kabul eden Susan Warren, yetkililere, "bir şeyler yapmak istediğini" ve Westlake'de aracıyla yanından geçtiği bir eve girerek kahve fincanlarını yıkadığını, çöpi boşalttığını, yerleri süpürdüğünü ve toz aldığını anlattı. İşini bitirdikten sonra bir peçetenin üstüne, temizliğin 75 dolar tuttuğunu yazarak altına telefon numarasını ekledikten sonra evi terkeden Susan Warren temizlik işiyle geçindiğini ve daha önce de bazı evlere bu şekilde girerek gizlice temizlik yaptığını söyledi.

Havadan Para Kazanıyor

Yıllardır turizm işiyle uğraşan Halim Karlı, yurt dışı gezilerinde çeşitli ülkelerin kendi havalarını sattığını gördü. Türkiye'nin de havası-

nı konserve kutusunda satmak için hazırlıklara girişti. İlk işi piyasaya sunacağı ürünün patent

hakkını almak oldu. Karşı-

lı, ilk etapta patentini bir yıl önce aldığı iki ürünün, "Türkiye Havası" ve "Antalya Havası"nın seri üretimine başladı. Türkiye Havası ve Antalya Havası'nı Kültür ve Turizm Bakanlığı'na ait 56 müze ve ören yerinde görmek mümkün. "Hava"lar, 65x46 milimetrelilik silindirik konserve kutularında "Dünya'nın havası ne olursa olsun, Türkiye'nin havası iyi olsun!" sloganıyla satılıyor. Karşı, 16 liraya satılan "havaların" en çok Arap turistler tarafından satın alındığı ifade etti.

Satılık Buzdağı

Tam 100 yıl önce, batmaz denen gemiyi batıran buz dağının ilk fotoğrafları gün yüzüne çıktı. Fotoğraf RR Auction'da yeni sahibini bekliyor. Dünya tarihinin en büyük deniz faciası olarak nitelendirilen Titanik faciasının yaşanmasına sebep olan buzdağı, 100 yıl sonra eski fotoğraflarda ortaya çıktı. Zamanının en

büyük ve en hızlı gemisi olduğu bilinen Titanik gemisi 15 Nisan 1912 yılında, bir buz dağına çarparak batmış ve Kuzey Atlantik 1514 yolcuya mezar olmuştu. Siyah-beyaz olarak çekilen fotoğraf, uzmanlar tarafından, Astor, Guggenheim ve Strauss gibi büyük ve soylu aile-

lerle birlikte yüzlerce fakir ailenin de sonunu getiren faciadan sadece 10 saat sonra çekildiği belirtiliyor. Fotoğ-

rafi çeken kişinin ise, İngilizlerin gurur kaynağı olan Titanik'ten sağ kalanları kurtarmak üzere olay yerine ulaşan RMS Carpathia'da bulunan Mabel Fenwick olduğu duyuruldu. Kahraman gemi RMS Carpathia 705 kişiyi kurtarmış ve Titanik'in gitmek üzere yola çıktığı Manhattan'a ulaştırmıştı.

Japonlar Hız Kesmiyor

Japonya, dünyanın en hızlı trenini geliştirmeyi amaçlayan projesini açıkladı. Manyetik levitasyon treni (Maglev) sınıfı olacak tren, saatte tam 500 km hız yapabilecek. Japonya'nın başkenti Tokyo ile Nagoya kenti arasındaki 350 km'lik mesa-

feyi sadece 40 dakikaya indirecek olan trenin hizmete gireceği yıl ise 2027. Her ne kadar geç hizmete girecek olsa da, Maglev serisi L0 modeli olarak sunulacak tren, manyetik raylı trenlerin geleceği noktayı temsil etmesi adına çok önemli bir proje olarak kabul ediliyor. 1970'lerde geliştirilen Magnev teknolojisi, trenin raylar üzerinde temas etmeden ilerlemesini sağlıyor. Kısaca, havada ilerleyen tren sürtünme sıfıra indiği için çok daha

uzun mesafelere çok daha hızlı bir şekilde ulaşabiliyor.

Dünyanın en hızlı treni unvanı, hizmete girmemiş olsa da Çin'in CRS şirketi tarafından geliştirilen trene ait. Altı vagona sahip olan ve bıçağa benzeyen tasarımıyla aerodinamik özelliğini artıran tren, hafif plastik, magnezyum alaşım ve karbon fiberden yapıldı. 22.800 kW enerji kullanan

tren, Aralık 2011'de yapılan teste 500 km hıza ulaştı. Öncesinde, dünyanın en hızlı treni rekoru Çin Yüksek Hızlı Demiryolları'nın işlettiği trene aitti. Yolcu treni saatte 300 km hız yapabiliyor. Japonların yeni nesil treninin 14 vagonu olması ve bin yolcu taşınması planlanıyor. Şu an için sorulan en önemli soru, mermi gibi gidecek trenlerin bilet fiyatının ne kadar olacağı. •

altanalkan@butundunya.com.tr

Ünlü avukatın kaybettiği tek dava

Ünlü bir futbolcu karısını öldürmekle suçlanıyordu. Ama karısının cesedi ortada yoktu. Futbolcunun ünlü ve pahalı avukatı jüriyi ikna etmeye uğraşıyordu: "Sayın jüri üyeleri, müvekkilimin suçsuz olduğuna sizler de inanacaksınız. Bakın, şimdi 1'den 5'e kadar sayacağım ve müvekkilimin öldürdüğü iddia edilen karısı bu kapıdan içeri girecek... 1, 2, 3, 4, 5..." Bütün jüri kapıya döndü. Kimse girmedi içeri. Avukat öldürücü hamlesini yaptı: "Bakın, siz de kadının öldüğüne inanmıyorsunuz. Çünkü hepiniz içeri girecek diye kapıya baktınız. İşte kararı buna göre vermenizi talep ediyorum."

Ancak jüri futbolcuyu suçlu buldu ve dava sonuçlandı. Mahkeme çıkışında avukat, jüri başkanına yaklaştı: "5'e kadar saydığınızda siz de diğer üyeler gibi kapıya bakmıştınız. Neden böyle bir karara vardınız?" Jüri başkanı;

"Doğru" dedi, ben de baktım, ama müvekkiliniz kapıya bakmıyordunuz!.."

UFAK TEFEK BİLGİLER

Sebahat Önen

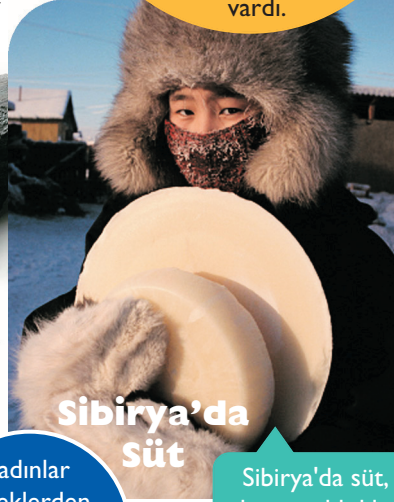

Tutankhamon'un Terlikleri

Eski Mısır Firavnu Tutankhamon zengin terlik koleksiyonuna sahipti. Koleksiyonunda camdan , seramikten, bitki liflerinden, değerli metallere yapılp mücevherle süslenmiş olanları dahi vardı.

Yanan Taş Marko Polo Çin'de kömürü ilk gördüğünde etkilenerek, onu "yanıcı bir taş" olarak tanımlamıştır.

Kirpilerin kalbinin dakikada 300 kez attığını biliyor muydunuz

Sibirya'da Süt

Sibirya'da süt, donmuş bloklar halinde satılır.

Kadınlar erkeklerden ortalama 7 sene daha fazla yaşıyor

Yürüyen Balık

"Kırmızı dudaklı" olarak tanınan yarasabalıkları, yüzmelerinin yanı sıra, göğüs yüzgeçleriyle deniz tabanında yürüebilirler.

Dünyanın en büyük gözlü hayvanı mürekkep balığıdır

Dünyanın En yaşlı Ağacı

Dünyadaki en yaşlı ağaç, Kaliforniya'nın White Dağları'nda 3000 m'de bulunmuş 4843 yaşındaki çam ağacıdır.

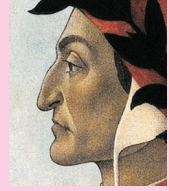
Bento

Japonya'da anneler çocuklarına beslenme çantasının bir benzeri olarak "bento" adı verilen yiyecek çantası hazırlarlar.

Sibirya Rusça'da uyuyan topraklar anlamına gelmektedir

Dante Alighieri

Dante, Floransa'da 1265 te dünyaya geldi. Roma şiirine olduğu kadar Vergilius'a, Yunan felsefesine ve yaşadığı dönemin doğabilimlerine ilgi duydu. Genç yaşta şairlerin çevresine girdi. Üst sınıfın tepkisini üzerinde toplayan Dante, sürgünde bulunduğu yıllarda, Floransa'da pek çok kez ölüm cezasına çarptırıldı. Yaşamının sonuna kadar yersiz yurtsuz bir yaşam süren Dante, çeşitli grupların koruması altına girdi. Özellikle Verona ve Revenna prenslik saraylarında uzun yıllar yaşadı. İnsanların manevi olarak ilerleyişlerinin ölçütü din değil, felsefe olduğunu savundu. Aklın gücüne inanmıştır. Dante'nin anıtsal eseri İlahi Komedy, dünya edebiyatının da en büyük yapıtlarından biri olarak kabul edilmektedir. Eser, Dante'nin Cehennem'e, Araf'a ve Cennet'e yaptığı düşsel bir geziyi destanlaştırır. "İlahi Komedy"nın, tarih ve felsefeden dinbilime, gökbilimden geometriye uzanan bir ansiklopedi niteliği taşıması da bir başka özelliğidir. Dante, şiirsel ve felsefi yetkinlik doğrultusunda Rönesans'ın temel düşüncelerinin ortaya koyulmasına yol açmıştır. 14 Eylül 1321 tarihinde ölmüştür

Eserleri: Yeni Hayat (Vita nuova), Taam (Convivio), Hükümdar (De Monarchia), Şiirler (Le Rime), İlahi

Yazar Dede ve Torunları
Muzaffer İzgü

ikiz Kardeşim Hastalandı

Bizim köye çok kar yağar. Karın yağacağını babaannem bilir. Havaya bakar bakar, sonra: "Eh kar geliyor, ya bu akşam, ya yarın sabah!.." der. Babaannemin dediği doğru çıkar. Bir de bakarız ki pencereden, kar, ipek ipek yağmaya başlamış.

Kuş tüyü denli hafif, kuş tüyü denli yumuşak. Hemen dışarı çıkarız. Eh artık, ilk karın altında koşmak düş gibidir. Aklıklar içinde sanki kar kocaman bir yorgan ve sen bu yorganın altındasın. Tanecikler başına konar, kollarına konar, en çok da burnuna konar. Bekleriz... Sonra, "İşte kartopu hazır, deriz."

Uf, ne güzeldir kartopu oynamak. İnsan hiç üşümez, parmaklarımızı karı devşirir, top yapar. Bu top kime olsun, ikizim Ferhat'a olsun...

"Ferhaaat, al sana kardan top!"

Kartopunun hiç sesi çıkmaz ki. Acıtmaz da. Eh artık kartopu savaşı başlamıştır. Bir yığın çocuk karları toplar birbirimize atarız. Ah keşke bu denli hep sevimli olsa kar. Ama olmaz ki... Öyle bir yağar ki, sabahleyin kalkar bir bakarız, uv uv uv, aman, her yer bembeyaz. Kış örtüsünü giyinmiş, Tekağaç Köyüne karakış gelmiş. Niye mi karakış?

Bir daha kar yerden kalkmaz ki, yağdıkça yağar, yağdıkça yağar. Biz çocuklar ufacık pencerenin önündeyiz. Okula gideceğiz. Ödevimiz hazır, torbalarımız hazır, Bir de taşıma aracı gelirse...

Babaanneme sorarız, anneme sorarız, "Gelir mi araç?" Annem, "Belki gelir," der ama babaannem, başını yukarıya kaldırır, bir daha hiç indirmez. Gerçekten taşımali eğitim aracı gelmez. Soran gözlerle kardeşler birbirimize bakarız. İkimiz Ferhat'la gözgöze geliriz. Omuzlarımızı kaldırırız. Bir de poflarız. Çünkü biz okulumuzu çok seviyoruz. Biz Ferhat'la üçüncü

sınıftayız, öğretmenimizi de çok seviyoruz. Eh bakalım, öğretmenimizi ne zaman göreceğiz?

Çok sonra. Çünkü kar hiç durmadan yağıyor. Şimdiden kapılarımızın önleri kapanmış. Karşındaki bahar bize gelemiyor kardeşim Fidal'la oynamak için... Ocağımızda odun yanar, tezek yanar, bulgur çorbaları, dövme çorbaları pişer, sıcak sıcak içeriz, içimiz ısınır.

İşte o zaman daha çok okulumuzu özlürüz. Torbamızdan kitaplarımızı, defterlerimizi çıkarırız. Sonra, öğretmenimiz bize öykü masal kitapları verdiyse onları okumaya başlarız. Ühüüü, okuduğu-

mu kitapları kaçınıcı kez okuruz. Dut kurusu yeriz, biriktirdiğimiz karpuz çekirdeklerini kavurur çitleriz, masallar, şarkılar söyleriz, sonra... Canımız sıkılır. Hele hele evde biri hasta olursa...

İkizim Ferhat hastalandı. Babaannem kardeşimin yüzüne elini koyuyor, "Uf uf, yanıyor bu çocuk yanıyor, diyor." Annem koyuyor.

"Ne yapacağız Ahmet?" diyor babama. Babam bakınıyor bakınıyor, pofluyor, ayağa kalkıyor ufacak odada dolaşıyor, sonra pencerenin yanına gidiyor. "Üç gündən beri böyle", diyor babaannem.

Zaten Ferhat kardeşim hiç gözlerini açamıyor, çorba içmiyor, konuşmuyor, göğsü kalkıp iniyor. Babam, "Ben bir muhtara gideyim," diyor. Bizim köyde sağlık ocağı yok, doktor yok, hiçbirşey yok. Evde birkaç ilaç var onları içiriyorlar kardeşime, kardeşim hiç gözlerini açamıyor, hep iniyor. Muhtar demiş ki, "Bu gece de bekleyin hele, belki iyi olur. Çünkü bu havada hiçbir araç Yarıkkaya'yı aşış da bu köye gelemez. Orada belki

iki, belki üç metre kar vardır."

Babaannem Ferhat'ın vücuduna merhemler sürüyor, alnını, ayak bileklerini ovuyor.

"Yanıyor yavrum yanıyor" diyor.

Biz kardeşler hepimiz Ferhat'ın başındayız. Ferhat şöyle bir gözünü açsa hep birden bağıracağız. Ablamla annem sık sık ağlıyorlar. Hiçbirimizin sesini duymuyor Ferhat, yıkılmış kaşlarını, "ıh-ıh" diyor.

Uff uff uff! Ya ikizime birşey olursa? Ben onu çok seviyorum, bütün kardeşlerimi çok seviyorum. Ama ikizim olduğu için Ferhat'ı daha çok seviyorum. Okulda aynı sırada oturuyoruz, öğle yemeğini birlikte yiyoruz, taşıma aracının aynı koltuğuna oturuyoruz, ikizim, canım benim.

**Babaannem
Ferhat'ın vücuduna
merhemler
sürüyor, alnını,
ayak bileklerini
ovuyor.**

"Haydi iyi ol Ferhat, iyi oldum Murat, de. Bak yine kartopu oynaya-cağız, yine kardan adam yapacağız, yine kızaklar kayacağız, de..." demi-yor...

Sabahleyin annemin ağlamasıyla uyandım.

"Gidiyor yavrum, gidiyor Ferhat'ım!" diye bağıyordu. Yolunu açan komşularımız da gelmişlerdi. Hepsi birden, "Bu çocuğun kasabaya, orada-ki hastaneye git-mesi gerek" diyor-lardı.

Ama nasıl?

Hiçbir araç bu ha-vada Yarikkaya'yı geçemez ki. Can-kurtaran köye gele-mez ki. Özlemiş gibi bekliyorum cankurtaranın sesi-ni. Babam muhtar-ın yanından geldi. "Yarikkaya' yı geçemezlermiş. Biz

Ferhat'ı kızakla götüreceğiz..."

Biliyorum, kaç kez bizim köyden kızakla hasta götürülmüştür. Ama bu gidecek olan benim kardeşim, canım Ferhat'ım. Kızakçı Dursun Amca'yı da biliyorum. Kocaman kolları var. Kızağı çatmış gelmiş kapıya, bağıyor, "Haydi getirin yavruyu!.."

Kardeşlerim ağlıyorlar, ben de ağlıyorum. Babaannem kolay kolay ağlamaz, o da ağlıyor. Karşı komşu-muz Hatun nine bağıyor; "N'oluyor be, kızakla giden ilk hasta mı Ferhat? Bakmışsınız bir hafta sonra sapasağ-lam gelir."

Biliyorum, kaç kez bizim köyden kızakla hasta götürülmüştür. Ama bu gidecek olan benim kardeşim, canım Ferhat'ım.

Ben de dışarı çıkıyorum. Kardeşimi kızağa yatırıyorlar, üzerine yorgan ve battaniyeler örtüyorlar, kızakçı Dursun Amca başa geçiyor, kızakın iki sapını yakalıyor, "Haydin arkadaşlar," diyor.

Köyden altı kişi, babam, annem gidiyorlar. Bakakalıyorum arkalarından, sanki kaç gün önce yaptığımız kardanadam gibi, kıpırtısız, soluksuz. Sonra bir ağıt, babaannemin kucağına atlıyorum. Ah canım babaanneciğim, beni sıkı sıkı sarıyor, saçlarımı okşuyor, gözyaşlarımı siliyor, "Bak gör,

bir haftaya kalmaz Ferhat gelir," diyor.

Bize karakuş tatlısı yapıyor, mısır patlatıyor, hiç duymadığımız masallar anlatıyor. Ama unutamıyoruz ki kardeşimi.

"Acaba vardılar mı?"

"Acaba hastaneye vardılar mı?"

"Acaba kardeşimin ilkilacını verdiler mi?"

Yoksa kurt!.. Geceleri kurtlar uluyor. Köpek sesleri kurt ulmalarına karışıyor. Gözlerimin önüne kocaman kurt dişleri geliyor. Yatağımın içinde büzülüyorum, elimi Ferhat'a uzatıyorum, ona sarılmak istiyorum ama Ferhat yok ki!.."

Babaannem, "Eh, yarın gelmeseler, öbür gün gelirler," diyor. Hepimiz seviniyoruz. Muhtar haberini getirmişti. Ferhat'ı hastaneye yatırmışlar, yanında da annem kalyormuş. Ve

Ferhat gözlerini açmış, ilk çorbasını içmiş...

Babaannem: "Ben ona öyle bir soğan çorbası yapacağım ki..." diyor.

Düşlerimde hep Ferhat. Gözlerimi kapadığımda hep Ferhat. Pencereden baktığımda hep Ferhat.

Sanki kızak bizim kapının önüne yaklaşıyor, Ferhat bize el sallıyor, gülüyor...

Ah sen sen çok yaşa muhtar amca! Haber verdi, Ferhat yarın geliyormuş. Oy oy, of aman aman aman, evde bayram var. Acaba nasıl karşılasak ki Ferhat canımı? Ah bir davulumuz olsaydı, ben boynuma assaydım, bir zurnamız olsaydı, babaannem öttürseydi, ama yok ki... •

muzafferizgu@butundunya.com.tr

500 BİN DOLARLIK ÇEK

İşadaminin işleri bozulmuştu. Büyük bir borç içindeydi. Biraz nefes almak için parka gitti; bir banka oturdu. Tam bu sırada önünde yaşlı bir adam durdu.

"Çok üzgün görünüyorsun. Benimle paylaşmak ister misin?" diye sordu. İşadaminin dinledikten sonra da, "Sana yardım edebilirim" dedi. Çek defterini çıkarıp bir çek yazdı.

"Bu para senin. Bir yıl sonra seninle burada bulduğumuzda bu borcu ödersin." dedi. ve hızla gözden kayboldu. Çekete 500 bin dolar yazıyordu ve imza ise John Rockefeller'e, yani dünyanın en zengin adamına aitti. Bu çekle her şeyi çözebilirdi. Ama vazgeçip çeki kasasına koydu. Büyük bir güvenle işine tekrar dört elle sarıldı. Birkaç ay sonra borçlarından tümüyle kurtulup para kazanmaya başlamıştı.

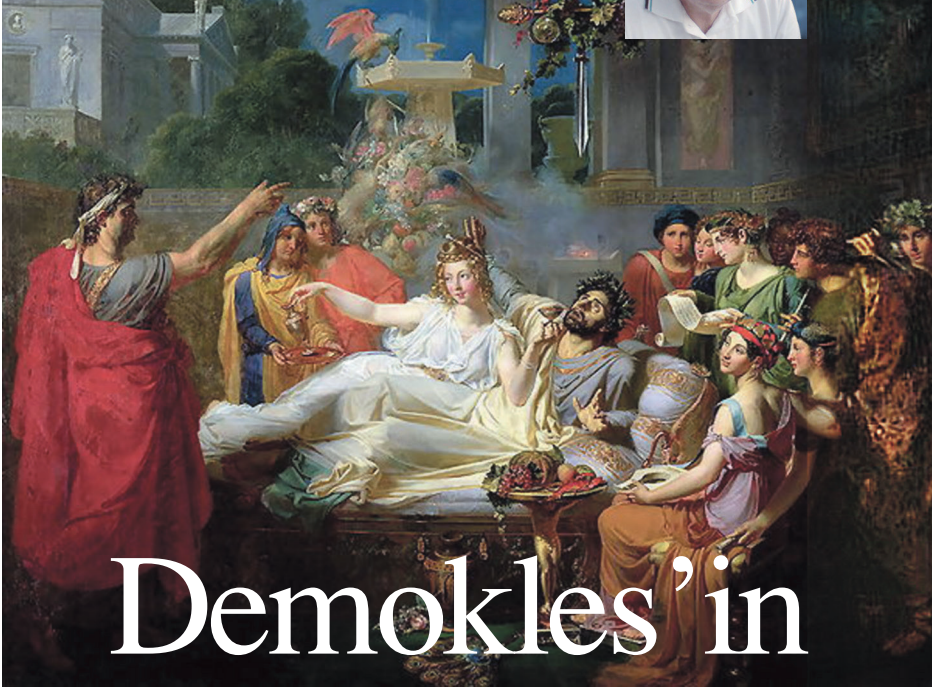
Tam bir yıl sonra, elinde bozulmamış çek ile parka gitti. Tam zamanında yaşlı adamın ona doğru geldiğini gördü. Çekini geri vereceken bir hemşire koşarak geldi ve adamı yakaladı. Hemşire "Onu bulduğuma çok sevindim, umarım sizi rahatsız etmemiştir" dedi. "Çünkü sürekli olarak huzur evinden kaçıp, herkese kendisinin John Rockefeller olduğunu söylüyor" diye ekledi. Hemşire adamın koluna girip onunla birlikte uzaklaştı.

İşadamı öylece durdu kaldı. Birden, hayatının akışının değiştiren şeyin para olmadığını fark etti. Hayatını değiştiren, yeniden kendinde bulduğu 'kendine güven' ve 'inanç'tı.

Tatlı Bir Öyküdür Yaşam

Yücel Aksoy

Demokles'in

Milattan önce dördüncü yüzyılda Sicilya Adasındaki Sirakuza kentinde, Dionysios adlı bir kral vardı. İçi birbirinden değerli ve göz alıcı eşyalarla bezenmiş görkemli bir sarayda yaşar, buyruğunda çalışan hizmetliler de kralın bir sözünü iki etmezlerdi.

Kılıcı

Dionysios çok güçlü ve zengin olduğundan, doğal olarak onun bu parlak yaşantısına özenenler ve haset edenler çoktu. Demokles de kralın yaşantısına gıpta edenlerdendi. Kralın en iyi dostlarından ve ona sık sık şöyle dardi: “Ne kadar şanslısınız siz!.. Bir insanın isteyebileceği her şeye sahibsiniz. Dünyanın en mutlu insanı olmanızdır.”

Demoklesin bu tür konuşmaların-

dan artık sıkılmaya başlayan kral, bir gün ona dedi ki:

“Şimdi sen benim gerçekten dünyanın en mutlu insanı olduğuma inanıyorsun değil mi?”

Demokles “Elbette” diye yanıtladı “sahip olduğunuz büyük hazineye ve elinizde tuttuğunuz büyük güce baksanıza!.. Endişe edeceğiniz, üzüleceğiniz hiçbir şey yok. Bundan daha güzel ve huzurlu bir yaşam olabilir mi?”

Kral, “Benimle yer değiştirmek ister misin?” diye sordu. Demokles içini çekerek “Bunu hayal bile edemem. Sadece bir günlüğüne sizin zenginlikleriniz ve gücünüz benim olsa, başka bir şey istemezdim dünyada.”

Kral çok kısa bir süre düşündükten sonra “Peki, sadece bir gün benim yerime geçeceksin ve benim olan her şeye sahip olacaksın” dedi.

Ertesi gün Demokles, gün doğarken saraya geldi. Bütün hizmetliler onu saygı ile karşıladılar, kral giysileri giydirdiler ve başına da altından bir taç yerleştirdiler. Salondaki büyük masanın üzeri, birbirinden lezzetli ve nadide yiyeceklerle donatılmıştı. Bu görkemli masanın bir başına Demokles oturtul-

du, karşısına da Dionysios geçti.

Altın tabaklarda sunulan lezzetli yemekleri yerken, çevreyi dolduran mis kokulu çiçeklerin kokusunun yanı sıra, nereden geldiğini anlayamadığı insanı mest eden müzik de bu büyüleyici atmosfere eşlik ediyordu.

Bulunduğu ortamın zevkini öğrendiği kadar bildiği kadar çıkarmaya çalışırken “İşte yaşam bu!..” diye geçirdi içinden “işte gerçek mutluluk bu olmalı”... Elindeki içki kadehini dudaklarına götürdü, büyük bir keyifle yudumlamaya başlamıştı ki gözü tavana kaydı. Aman Tanrım!... Ucu neredeyse başına degecek şekilde tepesinde sarkan şey neydi öyle?

Demokles dondu kaldı. Yüzündeki

huzur dolu tebesümün yerini endişeli bir ifade aldı, sonra da vücudundaki bütün kanın çekildiğini duyumsadı. Elleri titremeye başladı. Birden tüm iştahı kaçtı. Şimdi tek arzusu, bir an önce oturduğu yerden kalkmak, hatta sarayı terk etmektir. Çünkü tam tepesinde, tavana sadece tek bir at kuyruğu kılı ile bağlanmış kocaman ve pırıl pırıl parlayan bir kılıç duruyordu.

Aman Tanrım!... Ucu neredeyse başına değecek şekilde tepesinde sarkan şey neydi öyle?

Hemen oturduğu yerden fırlayıp kalkmak istedi ama ya bu ani hareketle kılıcı tutan kıl koparsa ve tepesine düşerse diye düşünüp kımıldayamadı bile. İki eliyle koltuğu sıkıca kavradı. Alnında boncuk boncuk biriken teri bile silmeye çekiniyordu.

“Ne oldu dostum?” diye sordu Dionysius “Pek iyi görünmüyorsun.”

Demokles sanki konuşmaya korkar gibi yavaşça ”O kılıç!.... O kılıç...” diyebilirdi “Görmüyor musunuz?”

Dionysios “Elbette görüyorum” dedi “Onu hergün görüyorum ben. Her zaman tepemde asılı duruyor. Ve

her zaman bir şey ya da biri onu tutan kılı kesebilir. Kendi danışmanlarımdan biri, gücümü kıskanıp beni öldürmeye çalışabilir belki. Ya da birisi bana iftira eder ve halkı bana karşı kıskırtabilir. Ya da komşu kral tahtımı ele geçirmek için bir ordu gönderebilir. Belki de akıllıca olmayan yanlış bir kararım, başımı kaybetmeme neden olabilir. Eğer kralsan, bütün bu tehlikelerle sürekli karşı karşıyasın demektir ve bütün bunları göze alman gerekir. İşte senin güç, saltanat dediğin budur işte. Anladın değil mi?”

Demokles “Hem de çok iyi anladım” diye yanıt verdi. “Çok iyi anladım. Zenginlik ve güç, yalnızca mutluluk demek değilmiş. Endişeleri ve üzüntüleri de beraberinde taşıyormuş. Şimdi izin verirseniz ben yine ben olayım ve yakınmadan kendi yaşantımı sürdürüyemim.”

yucelaksoy@butundunya.com.tr

Eski Kitap

Eski ve değerli kitap alım satımı işi yapan kişiye bir arkadaşı, evinde bulunduğu eski bir İncil’den söz etti.

“Geçenlerde tavan arasında, dedelerimden kalma çok eski bir İncil buldum ama işe yaramayacağını anladığım için çöpe attım” dedi. “O kadar perişandı ki basıldığı basımevinin bile ismi yırtılmış, yalnızca Guten diye birkaç harfi kalmıştı.”

İşin uzmanı arkadaşı, birden heyecanlandı: “Kesinlikle Gutenberg olmalıdır o basımevinin adı” dedi ve

acıyarak baktı arkadaşına: “Ne yazık, ayırdında bile değilsin” dedi. “Son açık artırmada bir milyon dolar değer biçilen ve bugüne dek basılmış en ünlü kitabın bir kopyasını çöpe atmışsın.”

Arkadaşı, çöpe attığı kitabın pek o denli değerli olduğuna inanmadığını söyledi. “Hem çok çok eskiydi, hem de her sayfasını birisi, kargacık burgacık yazılarla doldurmuştu” dedi. “Hatta, adını bile yazmıştı sayfaların kenarlarına, ‘Martin Luther’ diye.”

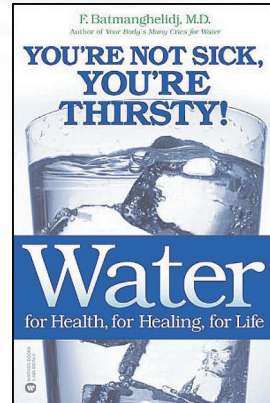
"Az su içmek"
bir çok
hastalığın
nedeni

Yaşamımızın en vazgeçilmez birkaç ögesinden birinin "Su" olduğunu bilmemize karşın, nedense günlük yaşamımızda çoğumuz onun öneminin ayırında olmuyoruz.

"Su / Hasta değil, Susuzsunuz" adlı kitapta konuyla ilgili oldukça orijinal ve dikkate alınması gereken saptamalar var...

Yalnızca canımız istediği zaman su içeriz. Öte yandan, Ay'ın milimetrik birtakım hareketlerinin dünyamızdaki suyu etkilediğini, bunun sonucu olarak denizlerin yükseldiğini ve alçaldığını coğrafya

kitaplarından da biliriz. Buna karşın, vücudumuzdaki su seviyelerinin ne âlemde olduğunu aklımıza bile getirmeyiz.

İranlı hekim Fereydoon Batmanghelidj, "Su / Hasta Değil Susuzsunuz" adlı kitabında tüm hastalıkların ana nedeninin, vücudun susuz kalması olgusuna dayandığını öne sürüyor. Öne sürdüklerini "binlerce su deneyimi" ile de ortaya koyuyor.

Meğer bu ünlü doktor, Şah döneminde rejim karşıtı "Halkın Mücahitleri" devrimci örgütünün kurucusu ve yöneticiliğini yapmamış olsa da, bu örgütün üyelerine zaman zaman yardımda bulunmuş. Mollalar iktidara geldikten sonra da, "Ya bize de karşı olursa" kuşkusıyla doğal olarak tutuklanmış ve İran'ın en ünlü işkencehanesi Evin Hapishanesi'ne kapatılmış.

Bir gün koğuştta, bir mahkûm şiddetli mide sancılılarıyla kıvrınmaya

Dr. Batmanghelidj, suyun tüm hastalıklara iyi geldiğini, insanı iyileştirdiğini bir "rastlantı" sonucu cezaevinde öğrenmiş.

Dr. Fereydoon Batmanghelidj

Dr. Batmanghelidj, suyun tüm hastalıklara iyi geldiğini, insanı iyileştirdiğini bir "rastlantı" sonucu cezaevinde öğrenmiş.

Peki, eğer cezaevi doktoru değilse bir hekimin cezaevinde ne işi vardır? Türkiye'de bugün tebessümle karşılanan bu sorunun yanıtı, o günlerin İran'ında, bugünün Türkiye'sindeki yanıtının aynıdır. İranlı doktor da "Susçunun ne olduğunu bilmeden" cezaevine kapatılan bir "sözde suçlu". Ona yapıştirilmaya çalışılan suç da "siyasi".

başlayınca, doktorumuz doğal olarak bu kez hastaya yardımcı olmaya çalışmış ve adamcağıza iki bardak su içirmiş. Çok geçmeden hastanın sancılarının dindiğini gözlemlemiş. Bu olay doktorun, suyun hastalıkların tedavisindeki etkisini "keşfettiği" an olmuş.

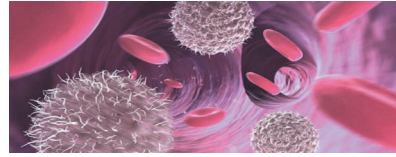
Bundan sonra su çalışmalarını yoğunlaştıran Dr. Batmanghelidj, 2,5 yıl içerisinde Evin'in "konuğu" yaklaşık 2 bin tutuklu ve hükümlüyü yalnızca suyla birer birer iyileştirmiş.

Yazımızın konusu doktorumuzun

cezaevine girişi gibi, cezaevinden çıkışı da tarihte bir "ilk" oluşturmuş. Evin'de 2,5 yıl kaldıktan sonra tahliye zamanı geldiğinde, hapishane müdürüne özel istekte bulunmuş ve "şayet rahatsızlık vermiyorsam, lütfen beni 1 yıl daha burada tutun" demiş. "Çünkü araştırmalarımın en önemli evresine girmiş bulunmaktayım ve bu kadar çok hastayı dünyanın hiçbir yerinde, bu koşullarda bulamam..."

Böylece, yazarımız 1 yıl daha "gö-nüllü hapislik" hayatını sürdürmüş,

Su, bağışıklık sisteminin (bütün mekanizmalarının) merkezi olan kemik iliğinde, bu sistemi kanser de dahil olmak üzere, çeşitli hastalıklara karşı güçlendirir.

çalışmasını tamamladıktan sonra da, "Eh, artık bana müsaade... Sizi daha fazla rahatsız etmeyeyim" diyerek cezaevinin çıkmış ve soluğu Amerika'da almış.

Dr. Batmanghelidj, 1950'de Londra'daki St. Mary Üniversite Hastanesi Tıp Fakültesi'nde başlayan ve Evin Cezaevi'nde süren tıp eğitiminden sonra araştırma ve çalışmalarını şimdi Amerika'da sürdürüyor.

Dr. Batmanghelidj, önce Amerika'da, şimdi de Avrupa'da büyük bir ilgiyle karşılanan ve suyun "mucizeleri"ni anlattığı "Su/ Hasta Değilsiniz, Susuzsunuz" adlı kitabının önsözünde şu anlamlı tümcelere yer veriyor:

"Bu kitapta okuyacaklarınız yeni bilgilerdir ve bunlar fizyoloji bilimine yeni açıklamalar getirmektedir. Burada sözü edilen fizyoloji, ilaç üreticilerinin kullandıkları bilim değil, vücuttaki canlı dokularla organların doğal çalışmalarını tanımlayan bilim dalıdır. Bu kitap, bazı önemli sağlık sorunları ile bu sorunların nedenlerinden ve doğal yöntemlerle tedavilerinden söz etmektedir.

1950' de Londra'daki St. Mary Üniversite Hastanesi Tıp Fakültesi'n-

de başlayan tıp eğitimimden sonra 22 yıldan fazla araştırma yaptım, çalıştım ve yazdım.

Burada okuyacaklarınız kapsamlı bir klinik ve bilimsel araştırmaya dayanmaktadır.

Bu kitapta, birçok ciddi hastalığın nedeni olan kronik gizli dehidrasyonun (susuzluğun) fizyolojik etkisi ve metabolik komplikasyonlarından söz edeceğim.

Bugün, bunun çağdaş tıbbın en büyük gelişmesi olduğuna inananlar var."

Dr. Batmanghelidj'in kitabında belirttiği "Suyun özellikleri ve Önemi" konularından bir bölümünü sizle paylaşıyoruz:

1 Hiçbir şey susuz yaşayamaz.

2 Göreceli su yetersizliği vücudun bazı fonksiyonlarını önce bastırır, sonra öldürür.

3 Su temel enerji kaynağıdır, vücudun "nakit akımıdır."

4 Su vücudun her hücresinde elektiriksel ve manyetik enerji üretir, bize yaşam gücü verir.

5 Hücre yapısındaki maddeleri birbirine bağlayan yapıştırıcıdır.

6 Bağışıklık sisteminin (bütün mekanizmalarının) merkezi olan kemik iliğinde, bu sistemi kanser de dahil olmak üzere, çeşitli hastalıklara karşı güçlendirir.

7 Bütün besinlerin, vitamin ve mineralerin temel çözücüsüdür. Besinleri küçük parçalara ayırır, sindirimlerinde ve son metabolik aşamalarında görev yapar.

VÜCUTTAKİ ZEHİRLİ ATIKLARI TOPLAR

8 Vücuttan zehirli atıkları toplar ve atılmaları için karaciğer ya da böbreklere taşır.

9 Akciğerlerde oksijen toplayan kırmızı kan hücrelerinin çalışma verimini artırır.

10 Hücreye ulaşan su, o hücreye

oksijen verir ve atık gazları vücuttan atılmaları için akciğerlere taşır.

11 Su, besinlerdeki gerekli öğelerin emilimini artırır.

12 Eklem boşluklarındaki temel yağlayıcı maddedir, artrit ve sırt ağrılarını önlemekte yardımcıdır

13 Omurgadaki diskleri "şok emici su yastıkları"na dönüştürür.

14 Bağırsakları en iyi çalıştıran yağlayıcı maddedir, kabızlığı önler.

Su stres, gerginlik ve depresyonun hafiflemesine yardımcı olur

15 Kalp krizi ve felce karşı koruyucudur.

16 Kalp ve beyin damarlarında pıhtılaşmayı önler.

17 Vücudun soğutma (terleme) ve ısıtma (elektrik) sistemleri için vazgeçilmezdir.

Yeteri kadar su içip içmediğinizi anlamak için 3 küçük ipucu

• **Susuzluğunuzu gidermek için içtiğiniz su miktarının en az 2 katını tüketin.**

• **Günboyu ve sık sık su için. Susamayı beklemeyin.**

• **İdrar renginiz koyu sarı ise yeteri kadar su içmiyorsunuz demektir. İdrar rengi açık ve şeffaf renge dönüştüğünde yeterli su tüketiyorsunuz demektir.**

DÜŞÜNCE GÜCÜNÜ ARTIRIR

18 Düşünme başta olmak üzere, bütün beyin fonksiyonları için bize güç ve elektriksel enerji verir.

19 Serotonin ve diğer nörotransmitterlerin (sinir ileticileri) üretimi için vazgeçilmezdir.

20 Melatonin de dahil olmak üzere, beyinde üretilen bütün hormonların yapımı için gereklidir.

21 Çocuklarda ve yetişkinlerde dikkat yetersizliği sorununa çözüm getirir.

22 Çalışma verimini artırır ve dikkat aralığını büyütür.

23 Stres, gerginlik ve depresyonun hafiflemesine yardımcı olur.

24 Uykuyu düzenler. Yorgunluğun giderilmesine yardımcı olur ve bize

gençlik enerjisi verir.

25 Cildi yumuşatır ve yaşlılık belirtilerinin azalmasına yardımcı olur.

26 Kemik iliğinde kan üretim sistemlerini düzenler, lösemi ve lenfoma oluşumunun önlenmesine yardımcı olur.

27 Vücutta enfeksiyon ve kanser hücrelerinin geliştiği bölgelerde bağışıklık sistemini güçlendirmek için çok gereklidir.

GÖZ SAĞLIĞINA YARDIMCI

28 Gözlere canlılık ve parlaklık verir.

29 Glokomdan korunmamıza yardım eder.

30 Kanı sulandırır ve dolaşım sırasında pıhtılaşmasını önler.

30 Kadınlarda, adet öncesi

ağrıyı ve ateş başmasını hafifletir.

31 İnsan vücudunda dehidrasyon sırasında kullanılabilir bir su deposu yoktur. Bu nedenle gün boyunca düzenli olarak su içmemiz gerekir.

32 Dehidrasyon cinsellik hormonunun üretimine engel olur, bu iktidarsızlık ve libido kaybının başlıca nedenlerinden biridir.

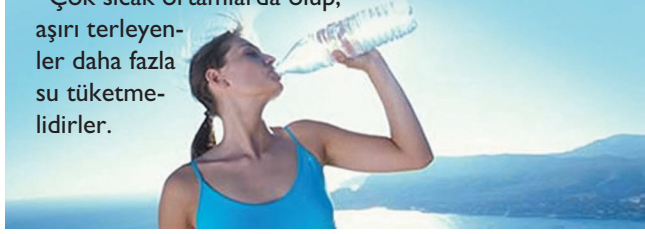
KİLO VERMENİN EN İYİ YOLU

33 Kilo vermenin en iyi yolu su içmektir. Düzenli aralıklarla su için ve sıkı bir rejim yapmadan zayıflayın. Acıktığınız zaman aşırı yememeli, ama susadığınızda suyunuzu içmelisiniz.

34 Dehidrasyon doku boşlukları, eklemler, böbrekler, karaciğer, beyin ve deride zehirli çökeltilerin birikmesine yol açar. Su bunları temizler.

Kimler daha çok su tüketmeli?

- Yüksek proteinli diyetle beslenenler.
- Lifli gıdalardan zengin beslenenler.
- Bulantı kusma ve ishal ile sıvı kaybı olanlar
- Ağır fiziksel aktivite yapanlar
- Çok sıcak ortamlarda olup, aşırı terleyenler daha fazla su tüketmelidirler.

35 Su, gebelikte sabah bulantılarını azaltır.

36 Zihin ve vücut fonksiyonlarını bütünlüştürür. Karar verme ve hedefleri belirleme yeteneğini artırır.

37 Kafein, alkol ve bazı ilaçlara duyulan bağımlılığın giderilmesine yardımcı olur.

BELLEK KAYBINI ÖNLER

38 Yaşlılıkta bellek kaybının önlenmesine yardımcı olur. Alzheimer,

multipl skleroz, Parkinson ve Lou Gehrig hastalıklarının riskini azaltır. •

Editörün Notu

Bu kitabı yayına hazırlayan editor, bu bilgileri ilk okuduğundan bu yana artık "bol sulu bir yaşam sürdürmekte olduğunu" belirtiyor ve okurların, kitaptaki bilgileri yalnızca okumakla yetinmeyip, uygulamalarını da öneriyor. "Çünkü" diyor. "Vücudunuzu bir atık ilaç deposuna dönüştürmekten bir an önce kurtarmanız gerekiyor."

İnsanlar Yaşadıkça
Mehmet Ünver

Messaadet Dürrüzade'nin Unutulmaz Aşk

Firuzan, öykülerinde yarattığı birbirinden farklı karakterler ve inceliklerle dolu anlatımı nedeniyle en sevdiğim yazarların başında gelir. Bir öyküsünde kuşaklar boyu konaklarda yaşamış soylu bir aileyi anlatırken bir diğer öyküsünde hayata tutunabilmek için kızını parasız yatılı okula sokmaktan başka çaresi olmayan yoksul bir kadının her an uçup gidebilecek umutları için kaygılandırır bizi. Cumhuriyetin ilk yıllarında, Ankara'ya yerleşen memur tabakasının bozkırdan dönüşmüş bir başkentteki adanmış yaşamını anlatır bir başka öyküsünde. Hemen ardından Erenköy'de bir konakta çile dolduran besleme kızın dünyadan kopuk yaşamıyla yüz yüze getirir bizleri.

Messaadet Dürrüzade'nin unutulmaz aşkını anlattığı; "Gül Mevsimidir" isimli öyküsündeyse, İzmir'in, Yunanlılar tarafından işgal edildiği günlere götürür okuru. Kordon boyunu işgal kuvvetleri karargâhına çevirmiş düşman askerleri oradan hareketle girdikleri Manisa ve Kütahya gibi şehirleri yağmalarken Anadolu'da Kurtuluş savaşının son hazırlıkları yapılmaktadır. Ana ocağından kopan gençler birer birer Mustafa Kemal'in kuvvetlerine katılırken, Yunanlılar yakıp yıkarak içerilere doğru ilerlemektedir.

Öykümüzün ana kahramanı olan Messaadet ise, tüm bu yangın ve yıkımlardan uzak, Ege'nin en zengin eşrafı olan babasının konağında keyif

...güneş görmemiş beyaz teniyle gencecik Messadet, **gününün önemli bir kısmını konaktaki kesme kristal aynaların karşısında geçirir.**

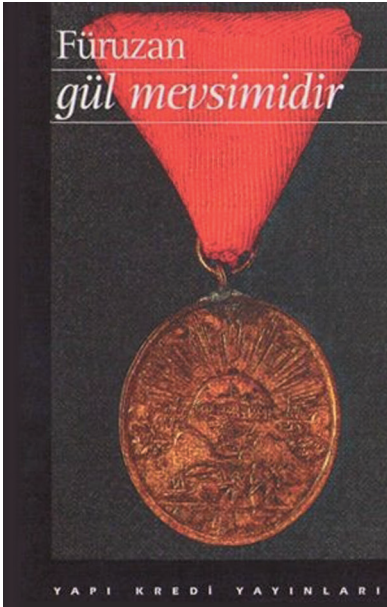
içinde yaşayan, güzeller güzeli bir genç kızdır. Memlekette neler olup bittiği umurunda bile değildir. İşgal kuvvetlerine komuta edenler zengin eşrafa dokunulmayacağı sözünü verdikleri için Dürrüzade konağında işler yolunda gitmektedir. Zaten varlıklı bir adam olan beybabası, savaştan çok daha zengin olarak çıkmanın planları içindedir.

Menekşe rengi gözleri, ipek sarı saçları, güneş görmemiş beyaz teniyle gencecik Messadet, gününün önemli bir kısmını konaktaki kesme kristal aynaların karşısında geçirir. Güzelliğini herkese göstermek için nasıl can attığını kendi ağzından şöyle anlatır:

"Öyle güzel, öyle dayanılmazdım ki, aynaların karşısında büyülenmiş gibi çakılıp kalır, gelen geçen herkese bu güzelliği göstermek için kendimi cumbalara, pencereleere atmaktan zor alıkoyardım"

Messaadet'in aynalara bakmak dışında konakta iki işi daha vardır:

Piyano çalmak ve Fransızca dersleri almak. Parmaklarının derisi kalınlaşmasın diye yazarken kalemleri şöyle uçlarından tutar. Annesi, Perran

Dürrüzade Hanımefendi, ayak tabanlarının sertleşmemesi için her zaman kadife astarlı terlik giymesini öğütlemiştir ona. Dışarıdaki savaş, cephede can verenler ve Anadolu'daki yıkım umurunda bile değildir. Zaten ailesinden hiçbir erkek savaşa gitmemiştir.

Babasının zenginliğine ve Allah vergisi güzelliğine sırtını dayayarak gününü gün eder Messaadet kızımız. Ta ki, bir gün, bahçede Rüştü Şahin'le karşılaşana kadar. İşte o an tüm dünyası darmaduman olur.

zade ailesinin bazı işlerine bakan sıradan bir emekçidir. Açıkçası olmayacak bir aşktır bu. Oysa Messaadet'in aşktan başı öylesine dönmüştür ki, hiçbir şeyi görecektir durumda değildir.

Sonunda arzusuna kavuşur Messaadet. Bir gece, konağın bahçesindeki İngiliz çimlerinin üzerinde kendini Rüştü Şahin'e teslim eder. Firüzan'ın, o unutulmaz anı, genç kızın ağzından anlatışı inceliklerle doludur:

“Çıplak bedenlerimiz ay ışığında fildişi heykeller gibi parılıyordu. Artık onun olmuştum. Rüştü Şahin, bir

Birkaç dakikalığına gördüğü delikanlı yüreğini derinden sarsmıştır. O güne kadar öyle yakışıklı bir erkek çıkmamıştır karşısına. Ondandır ki, oyle etkilenmiştir ki, ilk fırsatta kendini ona vermek için dayanılmaz bir arzu duymaktadır. Aynı şekilde Rüştü Şahin'in de soluğu kesilmiştir güzeller güzeli Messaadet'i gördüğünde. Ne yazık ki, yoksul bir babanın, yoksul oğludur. Yaşlı ve yorgun babası, zengin Dürrü-

hanımeli çiçeği gibi güzel koktuğumu söylediğinde sevinçten ağlamaya başladım”

Yıllar sonra, ilk kocası, Sermet Vasıf Beyefendi, kokusuz güllere benzediğini söyleyerek şok edecektir Messaadet'i. Konağın bahçesindeki o unutulmaz gece Rüştü Şahin'le son görüşmeleri olur. Sevdiği genç ertesi gün Anadolu'ya geçerek

Mustafa Kemal'in ordusuna katılır.

“Geri döndüğümde seni alıp, kanaviçe örtüler ve ak perdelerle döşeli evimize götüreceğim. İnsanların arka kapılardan kovulmadığı bir sistem kurmak için katılıyorum bu savaşa” demiştir veda ederken. Ne yazık ki bir daha geri dönemez.

Rüştü Şahin'in şehitlik haberi geldiğinde ne yapacağını bilemez Messaadet. Odasına çıkar, hizmetçiyi çağırıp bir pencere açmasını ister. Sonra piyanonun başına geçip Mehveş Hanım'ın İzmir marşını çalmaya başlar. Uzaktan, Kordon Boyundan sarhoş işgal askerlerinin naraları gelmektedir. Gözyaşlarının çenesinden aşağı doğru süzülmesinin ayrımında değildir. Birden annesi Perran Hanımefendinin çığlığıyla irkilir: “Messaadet, yavrum ağlıyorsun..!!.”

Yerinden fırlar ve o an, piyanonun başındayken ağlamış olduğunu anlar. Annesine nasıl bir yanıt vereceğini bilemez. Rüştü Şahin'le yaşadıklarından kimsenin haberi yoktur. Allah'tan Perran Hanımefendi fazla üstelemez. Sadece: “Messaadet, yavrum ağlıyorsun..!!.” Beybabanla görüşmem gerekecek. Fransızca derslerini ihmal ediyormuşsun. Yakında İstanbul'a göçüyoruz. Seçkin bir zümre ile

tanıştırılacaksın. Kendini toparlamalısın” dedikten sonra çıkıp gider. Messaadet şaşırmıştır. Çünkü neden ağlıyorsun diye sormamıştır.

Messaadet Dürrüzade, Kurtuluş savaşına hiç inanimadığı gibi, zaferden sonra insanların arka kapılardan kovulmadığı bir düzen kurulacağı hülyasına da alaycı bir tavırla yaklaşır. Düşmanı denize dökcek olan Mustafa Kemal'in askerlerinin İzmir'e girişini de bu tavırla anlatır: “O gün tüm İzmir, pencerelere, balkonlara üşüşmüştü. Herkes ağlı-

Ve pazar günleri!! Tahmin edeceğiniz gibi pazarlarını tüm yaşamı boyunca sevdiği tek insana: Rüştü Şahin'e ayırmıştır.

yordu. Muzaffer ordumuz geçecekti önümüzden. Önce süvari birlikleri geçtiler. Ardından piyadeler. Aman Allah'ım! Bunlar mıydı muzaffer ordumuzun askerleri? Kanlı paçavralara sarınmış bedenler, ayakta zorlukla duran genç mi, yaşlı mı oldukları anlaşılamayan erkekler, postal yerine çuval bezlerine sarınmış ayaklar. Bunlar mıydı yeni bir düzen kuracak olanlar?" Yine de herkesle birlikte ağlar. Çünkü aralarında Rüştü Şahin'in olmadığını bilmektedir.

Savaş biter, aile servetini kat kat artırmış olarak İstanbul'a göçer. Ömrünün geri kalanını yalılarda, konaklarda geçirir Messadet. Uğruna kendini alkole veren hatta intihar eden erkekler vardır. Balolarda, düğünlerde kendisini delicesine kıskanan kadınları daha da delirtmek için onlara acıyarak bakar. İki koca eskidir. Çocukları olur. Seksenli yaşlara gelir.

Artık menekşe rengi gözleri solmuş, ipek saçları top top beyazlamıştır. Maçka'da muhteşem bir apartman daireesinde oğlu, torunları ve sıradan bir tüccarın kızı diye küçümsediği

görgüsüz geliniyle yaşamaktadır. Özel olarak tutulmuş bakıcıları, hemşireleri vardır. Tüm geçmişi unutsa da Rüştü Şahin'i ve ona teslim olduğu İzmir gecesini asla unutamaz. Haftanın her günü için kendine bir görev seçmiştir:

Pazartesileri düzenli olarak oğlunu azarlar. Her Salı, kendisine ayrılan daireye gelinini çağırıp, görgüsüzlüğünü yüzüne vurmak için kafasında tasarladığı iğneleyici

sözleri söyler. Çarşambaları şımarık torunlarını, perşembeleri hizmetçileri karşısına dikip canlarından bezdirir. Cuma günleri doktorunu kabul eder, ona saygılı davranır. Cumartesileri özel kasasındaki mücevherlerini gözden geçirir. O muhteşem parçaları nefret ettiği gelini ve torunlarından kaçırmak için bir vakıf kurmayı düşünmektedir.

Ve pazar günleri!! Tahmin edeceğiniz gibi pazarlarını tüm yaşamı boyunca sevdiği tek insana: Rüştü Şahin'e ayırmıştır. Onu ilk görüşü, ay ışığının altında bir fildişi heykel gibi parıldayan çıplak bedeni, kendini ona verişi, cepheden gelen şehitlik haberi... Pazarları kıyamet kopsa bile kimse odasına girmeye cesaret edemez. Yıllar önce, lacivert renkli bir İzmir gecesinde, Rüştü Şahin'le yaşadıklarını zihninde tekrar tekrar canlandırmakta olduğunu kimseler bilemez. Her pazar günü, Messadet Dürrüzade'nin, pencereden uzaklara bakarak söylediği şu sözle son bulur: "Şimdi, bizim oralarda gül mevsimidir değil mi Rüştü Şahin'im benim" •

mehmetunver@butundunya.com.tr

	7		2		5		3	
8				3				7
		9				8		
1			7		2			8
	6			5			4	
7			6		3			2
		1				4		
5				7				1
	8		3		4		2	

Sudoku Yapamayanlar İçin

	2	3				4		
		1				6		
	4	8	6		7			
4	3					1	9	
	9	6					2	
		7				5		
					5	2	4	1
	6		7		1			
3	1	4	2		8			

Sudokusuz Yapamayanlar İçin

G Bakmak Görmek

Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ)'nin efsaneleşmiş öğretmenlerinden Prof. Dr. Muhan Soysal'ın Strateji Yönetimi dersini, üniversitenin öğretim üyeleri bile kaçırmak istemezdi.

Yazan: SABRİYE AŞIR

Yine bir Strateji Yönetimi dersinde Prof. Dr. Soysal, tepegöze bir Picasso resmi koydu. Herkes pürdikkat resmi inceliyordu. Ancak tarzı zaten kübik olan sürrealist resimde sanatla fazla ilgilenmeyenle-

rin anlayabileceği çok az şey vardı. Bozuk perspektifli bir oda, sarı uzun saçlı yaratığa benzeyen bir şey... Etrafında başka yaratıklar, yerde yine bir yaratık ve arkadaki şekli bozuk içi parlak dikdörtgenin içinde başka bir

şeyler daha...

On dakika kadar hiçbir açıklama yapmadan sıfıftakileri izleyen Soysal, daha sonra Picasso'nun resmini alarak onun yerine başka bir resim bıraktı. Velasquez'in ünlü Las Meninas adlı tablosu olan bu resimde, sandalyenin üzerinde oturan sarı uzun saçlı bir küçük kız, onun saçını tarayan bir genç kız, etrafında başka genç kızlar ve bir çüce ile ön planda bir köpek, arkada kapının önünde ise bir asilzade, yanda da sehпасı önünde, elinde fırça ile bir ressam bulunmaktaydı.

Öğrenciler, ancak ikinci resmi gö-rünce Picasso'nun resmindeki öğelerin

ne olduğunu ve bu resmin Velasquez'in tablosuna bir gönderme olarak yapılmış olduğunu fark etti.

Sıfıftakilerin durumun ayırdına vardıklarını gören Prof. Dr. Soysal, dersin hakkını verecekti:

“Hayatta hiçbir şey Velasquez'in resmi kadar belirgin ve net değildir. İş hayatı, gerçekleri size Picasso'nun resmindeki gibi gösterir. Picasso'nun resmine bakıp, Velasquez'in Meninas'ını görebilenleriniz başarılı olacak, diğerleri kübik şekillere bakıp yanlış anlamlar çıkarmaktan, gerçekleri hiç göremeyecek.” •

Başarının yolu
"görebilmekten"
geçiyor

Mankafa Poldi

- Bu yaz eşiniz hiç ortalıklarda görünmedi.
- İneğimiz hastalanmıştı, onu dışarı çıkaramadığı için kendi de hep evde kaldı.
- Umarım ineğiniz yakında iyileşir de eşiniz normal yaşamına kavuşur.

- Bay Poldi, bir şey mi kaybettiniz?
- 1 lira düşürdüm.
- Burada mı?
- Hayır ileride... Fakat orası öyle karanlıktı ki, orada hiçbir şey bulunmaz!

- Bu çirkin çirkin öten şey nedir?
- Sis borusu...
- Bunu öttürmenin ne anlamı var, gürültü sisi dağıtmaz ki...

- Boş yere uğraşıyorsun... İçinde birkaç dakika dolaşmadan, ayaklarım bu ayakkabılara sığamaz...

OCAK AYI ÇÖZÜMLER SAYFASI

“Sudokuun Yanıtları”

4	7	6	2	8	5	1	3	9
8	1	5	4	3	9	2	6	7
2	3	9	1	6	7	8	5	4
1	5	3	7	4	2	6	9	8
9	6	2	8	5	1	7	4	3
7	4	8	6	9	3	5	1	2
3	9	1	5	2	8	4	7	6
5	2	4	9	7	6	3	8	1
6	8	7	3	1	4	9	2	5

Sudoku yapamayanlar için

6	2	3	8	1	9	4	7	5
7	5	1	4	2	3	6	8	9
9	4	8	6	5	7	3	1	2
4	3	2	5	8	6	1	9	7
5	9	6	1	7	4	8	2	3
1	8	7	9	3	2	5	6	4
8	7	9	3	6	5	2	4	1
2	6	5	7	4	1	9	3	8
3	1	4	2	9	8	7	5	6

Sudokusuz yapamayanlar için

“Bilginizi Denetleyin”

YANITLAR

1-(b) Plüton	10-(a) Hücre
2-(b) İç tüzük	11-(c) Hasan Ali Yücel
3-(a) Kerime Nadir	12-(b) Gerd Müller
4-(d) Karadeniz	13-(d) Grafoloji
5-(c) İntiba	14-(d) 1917
6-(a) Ağrı	15-(c) Sam
7-(c) Yeni Zelanda	16-(a) Antalya
8-(d) 1919	17-(a) Emanuel Lasker
9-(b) Fransa	18-(b) Kurtboğazi

Satranç Çözümleri

PROBLEM: M.Feigl, 2 # 1.Va8! Vxb5
2.e4+# (1...Vxc7 2.Ad4+#)

OYUN SONU: Nakamura-Kramnik,
İstanbul, 2012 Beyaz Kazanır

1.c7 e2 2.c8A+ Şf6 3. Şxe2 Şe5 4.Ab6 Şd4
5. Fg2 Fe1 6.Ad5 Şe5 7.Ab4 Fh4 8.Ad3 Şf5
9.Şxd2 Şg4 10.Şe2 Ff6 11.A1f2+ Şg3 12.Ff3
Fd8 13.Ae4 Şh4 14.Ae5 Fc7 15.Ag6+ Şh3
16.Ae7 Fd8 17.Af5 Fb6 18.ŞF1 Şh2 19.Fg4
f3 20.Ah4 1-0

İlk dersimiz Türkçe

1-(c) 2-(d) 3-(b) 4-(b) 5-(a) 6-(c)- 7-(d) 8-(b)
9-(c) 10-(a) 11-(a) 12-(d) 13-(d) 14-(b) 15-(c)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	K	E	R	E	M	G	Ü	N	E	Y		M	A	Y	A
2	E	K	O	S	E		R		K	A	T	A	L	A	N
3	M	Ü	Z	A	Y	E	D	E		N	E	S	İ	M	İ
4	A	R	E	S		K	Ü	V	E	T		T	A		
5	L	İ		E	D	İ	N		D	A	L	A	R	N	A
6	E		İ	N	A	N		Ş	İ	İ		R	A		G
7	T	A	K		H	O	N	A	Z		P		M	İ	R
8	T	R	A	F	İ	K		H		K	A	R	A	C	A
9	İ		R	A		S	U	İ	Z	A	N		N	A	
10	N	A	U	R	U		S	K	İ		A	S		Z	A
11	K	A	S	İ	D	E		A	L	İ	M		Y	E	K
12	A	R		S		G	E		E	S	A	R	E	T	
13	M	E	L	İ	S	A		A		A		O	R		A
14	U		A		A	L	A	C	A		I	R	M	A	K
15		E	V	E	L	E	K		F	A	R	O	E		İ
16	H		A	H	İ		A	Z	A	M					
17	A	Y	N		M	A	L	A	G	A					
18	F	E	T	A		S	A	M	A	N					
19	İ	T	A		D	O		A	N	D					
20	K	İ		N	İ	S	A	N		A					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

YARININ BÜYÜKLERİ

Gönderi adresi:

Sedef Cad. 2446 Ada, 1. Parsel, A Blok, Kat: 3,

Da: 16, Ataşehir, 34750 İstanbul

e-posta: butundunya@butundunya.com.tr

(e-posta ile göndereceğiniz fotoğrafların 150 KB'den fazla olmamasına lütfen özen gösteriniz.)

Ahmet Ömer Arkan,
İstanbul

Ali Arkadaş, Miami,
A.B.D.

Ekin Alkan, Ankara

İrmak Kamyşlı, Ankara

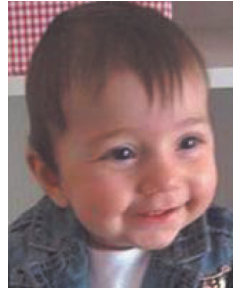
İzel Çatel, Eskişehir

Egehan Evren, Ankara

Çınar Özçelik, İstanbul

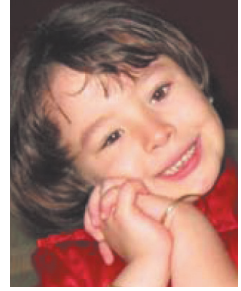
İrmak Taylan, İstanbul

Yaren Çobancı, Adana

Furkan Şaşmaz, Ordu

Nurseli Aşkın, İstanbul

Ayça Özgür, İstanbul

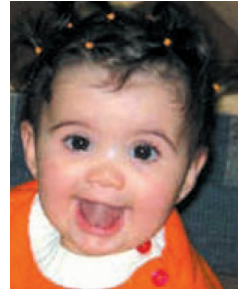
Nimet Gençer ve Burak Yıldız, Yalova

Ebru Demirdağ, Batman

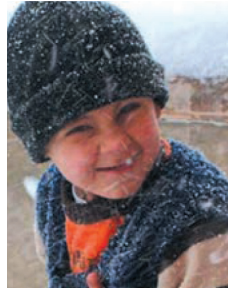
Kaan Kaplan, Yalova

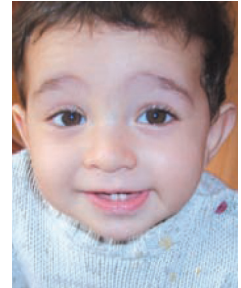
Miraç Koçoğlu, Niğde

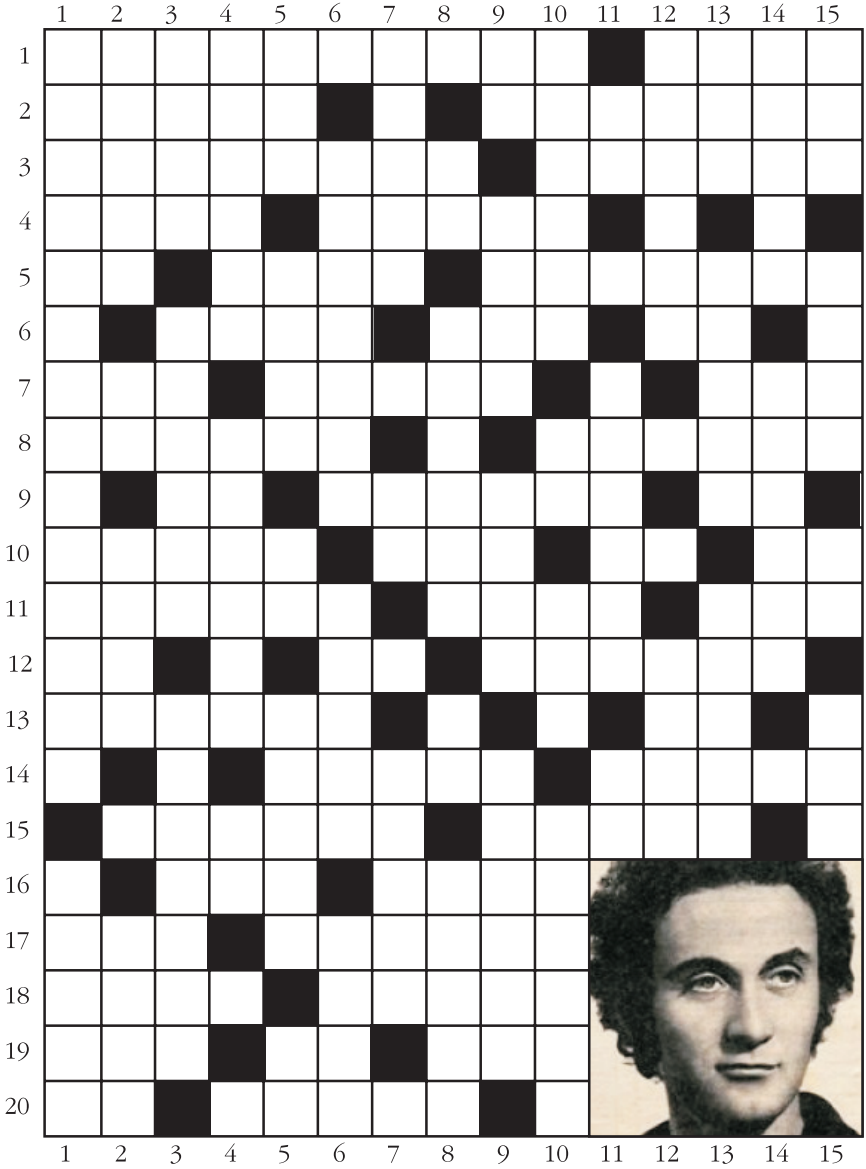
Sıla Özpınar, İzmir

Barkın Karabulut, Kocaeli

Furkan Yaman, Ankara

Bulmacanın çözümü 151. sayfadadır.

Bulmaca

Filiz Leloğlu Oskay

SOLDAN SAĞA: 1- 'Aldırma Gönül' 'Elveda meyhaneci' gibi yapıtları da bulunan ve geçtiğimiz günlerde yitirdiğimiz fotoğrafta görülen bestecimiz.- Amerika kıtasında yaşamış eski bir medeniyet. 2- Kareli desenlerden oluşan bir kumaş türü.- Avrupa'da yaşayan bir ırk. 3- Açık arttırma.- 'Bağdatlı ...'(17.Yüzyılda yaşamış olan divan şairi). 4- Yunan mitolojisinde savaş tanrısı.- İçinde yıkanılan emaye banyo gereci. 5- Lityumun simgesi.- Çin'de, deniz seviyesi altında bulunan bir göl.- İsveç'te bir kent. 6- 'Afet ...' (Tarih profesörümüz).- Müslümanlıkta bir mezhep.- Eski Mısır'da bir tanrı. 7- Bayramlarda caddelere kurulan süslü kemer.- Denizli'nin bir ilçesi.- Eski dilde bey, emir. 8- İnsanların, hayvanların ve araçların karayolları üzerindeki hal ve hareketleri olgusu.- Geyikgillerden bir hayvan. 9- Radyumun simgesi.- Birinin kötü bir iş yaptığını zannetmek.- Olumsuzluk belirten bir ek. 10- Pasifik okyanusunda bir ada.- Kayak.- İskambilde birli.- Güney Afrika Cumhuriyeti'nin plaka imi. 11- Din ve devlet büyüklerini övmek için yazılan bir şiir türü.- Bilgin.- Mekan. 12- Güzel sanat.- Germanyumun simgesi.- Tutsaklık. 13- Baklagillerden, yaprakları limonu andıran kokulu bir bitki.- Müstahkem yer. 14- Karışık renkli.- Nehir. 15- İştah açıcı, kan temizleyici özelliği olan bir mantar türü.- Kuzey Avrupa'da Danimarka'ya bağlı bir ada. 16- Fütüvvet şeyhi.- Ulu, yüce. 17- Eski dilde göz.- İspanya'da bir kent. 18- Bir tür keçi peyniri.- Bakla ve buğdaygillerin kurutulmuş hali. 19- Verme, ödeme. – Bir nota.-Güney Amerika'daki sıradaglar. 20- Bir bağlaç.- Bir ay adlı.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- 1901-1948 yılları arasında yaşamış olup ' Bingöl Çobanları', 'Dadaş' adlı şiirleri de bulunan şairimiz.- Sivas'ın bir ilçesi. 2- At yarışlarında aynı ahır için koşan atlardan her biri. Bir alan ölçüsü birimi.- İsviçre'de bir akarsu.- Himalaya'larda yaşadığı düşünülen kar adamı. 3- Pembe renkli şarap.- Yunan mitolojisinde adı geçen kanatlı at. – Yaprakları mor renkli, hoş kokulu bir bitki. 4- Aslında anlamında bir sözcük.- İkinci Osman'ın şiirlerinde kullandığı mahlas.- Fena değil anlamında bir sözcük. 5- İçki.- Çok yüksek zeka seviyesindeki kişi.- Telli bir çalgı.- Sağlıklı, esen.- Önüne geldiği kelimeye çift anlamı katan bir ek. 6- Gece gündüz eşitliği.- Bir rekorun tekrar kırılması.- Çanak-kale'ye bağlı tarihi ve turistik bir belde. 7- Asya'da bir ülke.- Akıl.- Bir pamuk cinsi. 8- Konut.- 'Tekand' (Sinema sanatçımız). Aktinyumun simgesi.- 'Bursa'da'(Ahmet Hamdi Tanpınar'ın bir şiiri). 9- İlave.- '..... Hun'(Sinema sanatçımız). – Tokat'ın bir ilçesi.- İç sıkıntısı. 10- Çin'de bir liman kenti.- Kiloamperin kısa yazılışı.- Bir peygamber.- ' Lear ' (ABD'li pop sanatçısı). 11- Bir cetvel türü.- Orta Amerika'da aynı adlı kanalı da bulunan bir ülke.- Şarkı, türkü. 12- Elazığ'da bulunan bir dağ adı.- Bir tür deniz taşımacılığı. 13- ' Sabahattin ...' (Kürk Mantolu Madonna, Kuyucak'lı Yusuf' adlı yapıtları da bulunan edebiyatçımız.- Güneydoğu Anadolu'da bir dağ.- Kötü yönde eleştirme. 14- Zeki, azimli kişi.- Eski dilde onay alma. 15- Kars ilindeki ünlü harabeler.- Hindistan'da bir kent. – Utanç duyma.- Cömert.

Satranç

Mustafa Yıldız

GÜNÜMÜZÜN USTALARI: 12

Hikaru NAKAMURA

Hikaru NAKAMURA

9 Aralık 1987 doğumlu Japon asıllı Amerikalı büyükusta. Babası Japon, annesi Amerikalı. Japonya'da, Osaka'da doğdu, 2 yaşındayken ailesiyle ABD'ye göç etti. 10 yaşındayken satranç ustası unvanı verildi. Son FIDE rating listesinde 13. sırada yer almaktadır, ABD Satranç Şampiyonudur. Nakamura, genellikle agresif bir oyuncu kabul edilir. Beraberlikleri sevmez. Şaşırtıcı yaratıcılık, sarsılmayan dirençle oynamak ve beklenmeyen hamleler yapmak, oyun tarzının tipik özellikleridir.

İşte onun kendi yorumladığı güzel bir oyunu:

Nakamura-Novikov, New York, 2002

1.e4 c5 2.Af3 d6 3.d4 cxd4 4.Axd4 Af6 5.Ac3 a6 6.Fe3 e6 7. f3 b5 8.Vd2 Abd7 9.g4 Ab6 10.0-0-0 Fb7 11.Ab3 Kc8 12.Aa5 Fa8 13.a4!? Ac4 14.Axc4 bxc4 15.Vd4 Vc7 16.g5 Ad7 17.f4

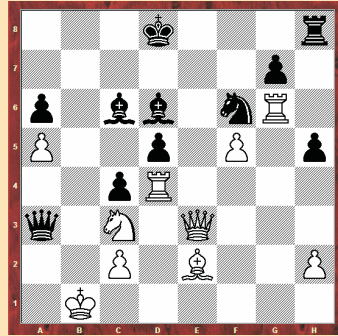
(17.h4 e5 18.Va7 Vxa7 19.Fxa7 h6 20.Fh3+ / = Garcia-Şuba, 1995)

17...h6 18.g6!? Piyon fedasının amacı e6 ve g6 piyonlarını zayıflatmak ve siyah şahı f7 karesine sürüklemektir.

18...fxg6 Novikov meydan okumayı kabul ediyor, belki 18...f5 daha iyi olurdu.

19.Kg1 Şf7 (19...e5! İlginçti. 20.f5 gxf5 (20...exf5 21.exf5 gxf5 22.Fh3->) 21.exf5 e5 22.Vh5?! Kazanç pozisyonu için ir tempo noksan. (22.Vg4 Af6 23.Vg6+ Şe7 24.Fg2+/-) 22... Af6 23. Fe2 Şe8 24.Kg6 Vf7 25.Vg3 Kb8 26. a5! Fc6 27.Fb6 h5 28.Vh4 d5 29.Vg3 Ve7 30. Fd4! Kxb2 31.Şxb2 exd4 32. Kxd4 Va3+ 33.Şb1 Fd6? (33... Vb4+ 34.Şc1 Fd6, belirsiz. Analiz odasında Novikov, bu devam yolunu önerdi. Elbette siyah için oyundakinden iyi.) 34.Ve3+ Şd8 (D)

35.Axd5 Bu hamleyi görmediğini söyleyen Novikov, bir taş geride oyun sonuna girmek zorunda kaldı. 35... Vxe3 36.Axe3 Şc7 37.Kxg7+ Ad7 38.Axc4 Kb8+ 39.Ab6 Ke8 40.Ff3 Ke1+ 41.Şa2 Ka1+ Umutsuzluk. 42.Şxa1 Fe5 43.c3 Fxg7 44.Fxc6 Fxd4 1-0 (45.cxd4 Kxc6 46.d5+ Şd6 47.Axd7 Şxd7 48.f6+ kazanır.)

OYUN SONUNDA AKTİF KALE

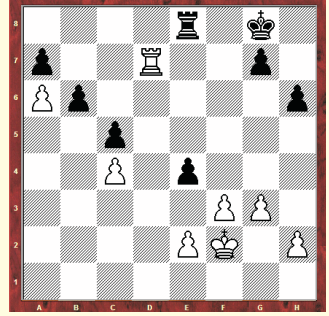
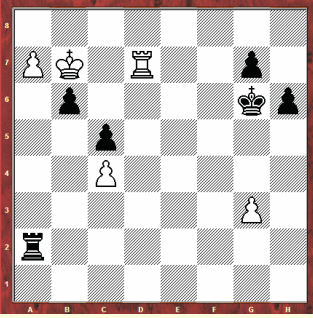
Spielmann'ın sözlerine göre, kale oyun sonlarının doğru oynanması için kalelerin aktif ve atak olması çok gerekli ve önemlidir: "Eğer taraflardan biri kendini savunmak zorunda kalıyorsa bu kötü bir belirtidir."

Lilienthal-Dubinin, Moskova, 1940

1...exf3 2.Şxf3

2...Ka8 Hazin zorunluluk, a6 geçer piyonunun oluşmasına müsaade etmek kaybetmekle eşdeğer.

3.Şe4 Beyaz şahın vezir kanadına yolculuğu başlıyor.

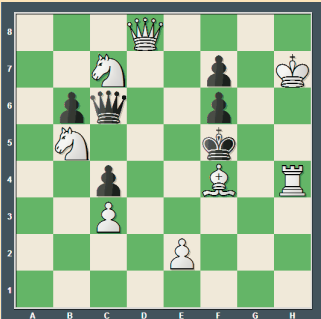

3...Şh7 4.Şd5 Şg6 5.Şc6 Ke8 6.Kxa7 Kxe2
7.Kd7 Kxh2 8.a7 Ka2 9.Şb7 Siyah terk eder.

Siyahlar, bir fazla piyon yediler ama ilerlemiş a piyonunun yükselişine engel olmadılar.

PROBLEM

M. Feigl

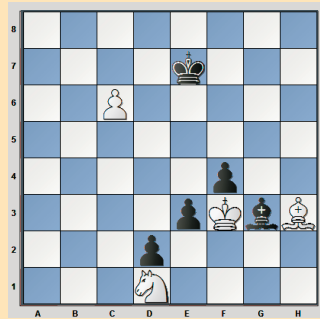

2 #

myildiz@butundunya.com.tr

OYUN SONU Nakamura-

Kramnik, İstanbul 2012

Beyaz Kazanır

Çözümler 151. sayfadadır.

Bize Gönderilen Kitaplardan

Yengeç Adımlarıyla

Umberto Eco

Doğan Kitap

Eco, “Tarih” artık “yengeç adımlarıyla” yani geriye giderek ilerlediğini öne sürüyor: “Sanki tarih, geçmiş iki bin yıl boyunca yaptığı sıçrayışlardan yorulmuş, kendi üzerine sarmalanıyor ve Gelenek’in avutucu ihtişamına geri dönüyor.” Bir zamanlar “Tarihin Sonu” adlı yapıtı ile dünya çapında ses getiren Fukuyama’nın tersine Eco, daha anlaşılır ve gerçekçi değerlendirmeler yapıyor: “Körfez Savaşı’yla birlikte iki ilke belirlenmiştir: (1) Bizden kimse ölmesin ve (2) mümkün olduğunca az düşman öldürülsün. Rakiplerin ölümüyle ilgili olarak gerçeklerin saklandığına ve iki yüzlülük yapıldığına tanık olduk; çünkü çölde çok sayıda Iraklı yaşamını yitirdi ama bu sayının abartılmamaya çalışılması bile ilginç bir işaretti. Ne olursa olsun sivillerin ölmemesine gösterilen dikkat, artık, Yeni Savaş’ın bir özelliğidir ve ancak kaza sonucu meydana

gelen ölümlere göz yumulmaktadır; çünkü bu ölümler arttığına, uluslararası medyanın eleştirisine maruz kalmamak mümkün değildir... Kendi askerlerimiz konusuna gelince, Körfez Savaşı, tek bir insan kaybının bile kabul edilmediği ilk çatışma olmuştur. Savaşa giren ülke, zafer uğruna binlerce evladının eski savaşlardaki gibi ölmesine artık izin vermiyordu... Şu ünlü Haydut devletler aslında terörizme destek veren sıcak noktalardır ama terörizmin toprakları ve sınırları aştığını da unutmamak gerekir. Terörizm aslında Batı ülkelerindedir. Bu kez gerçekten düşman geri hatlarda... Eski CIA başkanı asıl bombalamak gereken düşmanın Cayman Adaları’ndaki ve büyük olasılıkla diğer önemli Avrupa kentlerinde bulunan off shore bankalar olduğun söyledi.”

Nefes

Alamıyorum

Muzaffer İlhan
Erdost

Onur Yayınları

MUZAFFER İLHAN
ERDOST

NEFES
ALAMIYORUM

ONUR

Yaşamını saran bütün fırtınalara rağmen Muzaffer İlhan Erdost adalet ve özgürlük savaşımını sürdüren bir yazar, şair, ressam ve yayıncı. “Doğa, doğa olarak oluşurken insan yoktu...

Doğa insanlaştı. Ama insan insanlaşmamıştı daha... İnsanın özgürleşmesinin tarihi, sürüden topluluğa ve bağımlı bireyden özgür bireye evriminin tarihidir. İlkel özgürlükten, çağdaş köleliğe evrimin tarihi de denilebilir. Yani her özgürleşme, yeni köleleşmenin de başlangıcı oldu.“ Her 7 Kasım günü, öldürülen kardeşi İlhan anısına etkinlikler düzenleyen, kardeşinin adını adına ekleyerek yaşatan, küllerinden doğan Anka kuşudur. Kardeşinin son sözleri kitaba ad olmuş: “Nefes Alamıyorum!” Öldürülenlerin, insanlığa karşı işlenen suçların kurbanlarının savunucusudur. 2 Temmuz Sivas Katliamı konusunda iğne ile kuyu zararcasına gerçeklerin ortaya çıkarılması için çabalayıp duran Erdost kangütmeyi değil adaleti istiyor. Biz miskin derviş değil, özgürlük kavgacıyız. Ne var ki, insanlığın ve insanlaşmanın yöntemi öldürmek mi olmalı? İlhan'ı öldürenleri değil, öldüren ve öldürten düşüncüyü öldürmek kavgasıdır bizim kavgamız.” “Mustafa Kemal'i, Ankaralıların coşkuyla karşılaşmasının ardında nasıl ki, “ahi cumhuriyeti” geleneği yatıyorduysa, onun da cumhuriyeti kurmak için başkent olarak Ankara'yı seçmiş olmasının ardında, bir zamanlar burada, bir “cumhuriyet” döneminin yaşanmış olmasının bilinci saklıydı. Ankara, cumhuriyetin, yani bağımsızlaşmanın başkentidir. Özgürleşmemizin ve devrimcileşmemizin de başkenti Ankara'dır.”

Günlerin Kıyısından

Trabzon Yazıları

Attila Aşut

Gazete ve dergilerde kalan yazılar kitaplaşmayınca yer altında keşfedilmeyi bekleyen arkeolojik eserler gibi günışığına çıkarılacağı günü bekliyor. Gazete ve dergilerin bilgisayar ortamına taşınmasına karşın bu sürüyor. Gazeteci, yazar, çizer, şair, düşünür... bir annababannın çocuklarını avuçlarına alması gibi kitaplarını kucaklamak istiyor, tıpkı Attila Aşut gibi: “Elli yılı aşkın bir süredir, elde kalem yazıyorum. Yetmiş yaşımı geride bıraktığım şu günlerde, hepsi topu iki kitabım yayımlandı. Onlar da, neredeyse yazarlığımın 40. Ve 50. Yıllarında. Oysa geride en az yirmi kitabı dolduracak hazır malzeme var. Yayın piyasasındaki açgözlülük, hoyratlık ve çapaçulluk yüzünden, dosyalarımı hiç bir yayınevine önermek gelmiyor içimden(...) Gene de çok kolay olmadı bu kitabın okurla buluşması. Tabii, iş bana kalsaydı, ara daha da açılabilirdi. Güçbeğenirlik, bazen insanın ayak bağı olabiliyor. Düzgün bir kitap Günlerin Kıyısından. Üstelik kucaklıyor Trabzon'dan.

Bir Fotograf Bin Sözcüğe Bedeldir

Gönderi: DOĞUKAN AKBAY, ANKARA

Bütün Dünya'ya Abone Olun Derginiz Kapınıza Gelsin

Bütün Dünya derginize abone olmak şimdi çok kolay.
Artık bir telefonunuz veya e-posta mesajınızla abonelik işlemlerinizi
yaptırabilir ve derginizi her ay kapınızdan alabilirsiniz.

Bütün Dünya Abone Servisi:
Tel: (0312) 234 14 34 - Dahili: 1069
Gsm: (0536) 634 35 97
E-posta: abone@butundunya.com.tr

Bütün Dünya

T Ü R K R E S S A M L A R I

U Ğ U R A L G A F U R O Ğ L U

1952 doğumlu Uğural Gafuroğlu, 1976 yılında Boğaziçi Üniversitesi İdari Bilimler Fakültesinden mezun oldu. Çeşitli sanayi ve ticaret kuruluşlarında çalıştıktan sonra kendi şirketini kurdu, genel müdürlük görevini üstlendi.

1989-91 yılları arasında Bilkent Üniversitesinde İşletme ve Pazarlama dersleri de veren “sanayici, işadamı, öğretim görevlisi” sanatçı, 1986 yılında resim çalışmalarına başladı, 28 kişisel sergi açtı.

Uğur Gafuroğlu, camaltı, taş, ahşap ve tuval üzerine çeşitli tekniklerde oluşturduğu ve ince alay, gülmece yanısıra toplumsal eleştiri de içeren yapıtlarını, 9 - 27 Ocak tarihleri arasında, İstanbul, Kadıköy Cemil Topuzlu Caddesi'ndeki Galerife resim galerisinde, “Ondan, bundan, şundan...” adıyla sergileyecek.

ISSN 1301-7608

9 771301 760320